Došlo 18. XII. 1931
—— krat, —— prilog.

Poštnina plačana v gotovini.

Leto XII., štev. 292 — Ljubljana, petek 18. decembra 1931 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din, za inozemstvo 40 — Din.

Uredništvo
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Po verifikaciji poslanskih mandatov

Pregled pripravljalnega dela za prvo zakonodajno dobo Narodnega predstavništva – Značilni pojavi v Narodni skupščini – Predsednik vlade Peter Živković kot politični voditelj

Beograd, 17. decembra. v. Včeraj je Narodna skupščina dovršila verifikacijo mandatov ter s tem končala vse pripravljalno delo za svoje konstituiranje. Po novi ustavi se vrši, kakor znano, zakonodajno delo v dveh domih, v Narodni skupščini in v senatu, ki šele skupno tvorita naš parlament. Do volitev v senat, ki se bodo vršile 3. januarja, naše Narodno predstavništvo torej še ni kompaktno in ni za delo sposobno. Zato so se poslanci snoči razšli na svoje domove in se vrnejo v Beograd šele, čim se sestane senat, ki je sklican za 11. januar. Takrat bo tudi narodna skupščina izvolila svoje definitivno predsedstvo in svoje odbore ter se bo s slovesno skupno otvoritvijo obeh domov in s kraljevim programatičnim prestolnim govorom pričelo redno delovanje jugoslovenskega narodnega predstavništva.

Je dobro izpričevalo za kvaliteto in čut odgovornosti narodnih poslancev, da so se takoj po svojem sestanku v Beogradu, akoravno še niso bile končane formalne možnosti za zakonodajno delo, vendarle z veliko vnemo lotili dela za poznejše zakonodajne ukrepe. Poslanski klub se je takoj razdelil na odseke in odbore. V živahni diskusiji so bili v teh odborih in v samem plenumu kluba postavljeni na dnevni red in razpravljani glavni problemi, ki danes zanimajo najširše kroge vsega našega naroda. Naravno je, da stoji tu v ospredju predvsem gospodarsko vprašanje v vsem svojem ogromnem obsegu in pomenu. Saj je to vprašanje ne le problem dela, zaslužka in kruha, temveč tudi kulturnega in sploh nacijonalnega napredka. V teh razpravah so se tudi poslanci iz dravske banovine dobro izkazali. Povsod je bilo opaženo njihovo živahno in stvarno sodelovanje in njihovi argumenti so našli mnogo razumevanja. Pred svojim razhodom je plenum poslanskega kluba sprejel celo vrsto dobro utemeljenih resolucij, ki dajejo vladi koristne smernice pri pripravah za bodoče zakonodajno delo. Zdravi principi, ki jih je proglasil poslanski klub, da je treba z vsemi sredstvi čuvati in ščititi naše domače gospodarstvo, kmetsko, obrtniško in industrijsko, ter v vsem javnem gospodarstvu uvesti najstrožji režim racijonalnega štedenja od občine do države, nas bodo, ako jih dosledno izvedemo, očuvali najtežjih posledic težke gospodarske krize, pod katere udarci stokajo najjačje države. Čim se v januarju sestane Narodno predstavništvo, mu bo predložen državni proračun, ki bo moral odgovarjati tem načelom. To bo nalagalo našemu javnemu gospodarstvu sicer mnogo samozatajevanja, ali edino ta metoda je danes mogoča.

Verifikacijska debata se je osredotočila okrog vprašanja mandata za srez Otočac v Liki. Bilo je sicer vloženih 57 pritožb proti volitvam v posameznih srezih, med njimi tudi ena iz dravske banovine iščoča se sreza Krško, toda pritožbe iz 56 srezov so bile tako malenkostnega značaja in tako brez važnosti za volilne rezultate v dotičnih srezih, da jih je mogel verifikacijski odbor s polno pravico odbiti.

Značilno je, da je bilo proti volitvam od 8. novembra vloženih mnogo manj ugovorov (in vsak volilec ima pravico pritožbe) nego proti katerimkoli prejšnjim volitvam. To je že samo na sebi dokaz, kako malo je bilo tokrat nepravilnosti in koliko svobodnejše je moglo naše ljudstvo 8. novembra manifestirati svojo politično voljo. Značilno je tudi to, da je Narodna skupščina o dejanskih nepravilnostih, ki so se dogodile v srezu Otočac, odkrito razpravljala in se je tudi odločila javno za remeduro. Pri tej priliki se je v skupščini pokazalo tudi to, da klubska disciplina nikakor ne ovira stvarnega prepričanja. Del poslancev je iz formalno-pravnih razlogov glasoval proti predlogu verifikacijskega odbora.

Največji dogodek kratkega predhodnega zasedanja nove Narodne skupščine pa je bila ustvaritev nove vsedržavne politične stranke, katere programatična načela so bila sprejeta z manifestantno enodušnostjo od vseh poslancev in h katere organizaciji se bo sedaj takoj pristopilo. O pomenu te nove politične formacije je ob navdušenem pritrjevanju vseh poslancev govoril pred plenumom kluba predsednik vlade g. Živković, čegar avtoriteta je v stalnem naraščanju, ker se vedno bolj kaže, da ni znal biti samo dober šef brezparlamentarne vlade, temveč, da je izvrsten taktik tudi na parlamentarnih tleh. Njegova oseba postaja na ta način jamstvo, da se bo veliko delo obnove političnega življenja srečno in uspešno končalo.

Proslava kraljevega rojstnega dne v Beogradu

Rojstni dan Nj. Vel. kralja je bil v prestolnici najsvečanejše proslavljen – V saborni cerkvi je imel službo božjo sam patrijarh Varnava z mnogoštevilno asistenco

Beograd, 17. decembra. p. Danes so se vršile po vsej državi velike svečanosti ob priliki 43. rojstnega dne našega kralja Aleksandra. V vseh beograjskih cerkvah so darovali slovesne službe božje za dolgo življenje in srečo kralja in njegovega doma. Svečane službe božje v saborni cerkvi se je udeležil kot zastopnik kralja prvi adjutant general Milan Ječmenić, člani kraljeve vlade z ministrskim predsednikom Petrom Živkovićem na čelu, mnogo generalov z vojvodo Bojovićem na čelu, ves diplomatski zbor v svečanostni uniformi, vojni atašeji, zastopniki patrijotskih in kulturnih društev. Pred cerkvijo je bila postavljena častna četa kraljeve garde z zastavo in godbo. Službo božjo je daroval osebno patrijarh Varnava ob asistenci episkopov Josipa, Ireneja, Maksimilijana in Benjamina. Po službi božji je imel patrijarh lep govor, v katerem je opisal zasluge kralja.

Slične cerkvene svečanosti so se vršile tudi po vseh drugih cerkvah. Po poročilih, ki prihajajo iz vse države, so prav tako tudi po vseh ostalih krajih slovesno praznovali rojstni dan našega kralja.

V Parizu sta se Nj. Vel. kralj in kraljica dopoldne udeležila službe božje, ki se je vršila v ruski pravoslavni cerkvi. Službe božje so se udeležili tudi naš poslanik Spalajković s soprogo, guverner Narodne banke Ignjat Bajloni, dr. Bogdan Marković, osobje poslaništva, člani jugoslovenske kolonije v Parizu in mnogo francoskih in drugih inozemskih odličnikov. Popoldne ob 17. je poslanik Spalajković priredil v jugoslovenskem poslaništvu na čast naših suverenov slovesno čajanko, ki se je je udeležilo mnogo naših francoskih prijateljev. Pariški tisk je tudi danes objavil več člankov povodom poseta jugoslovenskega kralja v Parizu. V teh člankih objavljajo spomine iz bližnje preteklosti in naglašajo veliki pomen poseta jugoslovenskega kralja za še globlji razvoj prijateljskih odnošajev med obema narodoma.

Proslava v Zagrebu

Zagreb, 17. decembra n. Kakor drugod, tako so tudi v Zagrebu davi na zelo svečan način proslavili rojstni dan Nj. Vel. kralja. Bil je lep zimski dan. Že pred 9. uro dopoldne se je zbralo mnogo ljudstva pred katedralo, kjer je bila postavljena častna vojaška četa. Službe božje, ki jo je daroval nadškof dr. Ante Bauer ob veliki asistenci, so se udeležili ban Perović s pomočnikom in zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Ob 9.30 je bila služba božja v pravoslavni cerkvi. Ob 10 v izraelitskem templu. Istočasno s katoliško službo božjo so bile službe božje v evangeljski in grško-katoliški cerkvi, kjer je maševal vladika Njaradi, v staro-katoliški cerkvi pa je maševal škof dr. Kalogjera.

Ob 11.45 je bilo v banskih dvorih sprejemanje čestitk in vpisovanje v knjigo za čestitke. Med sprejemom je pred bansko upravo igrala vojaška godba. Po čestitkah je sledila zakuska.

Nj. Vel. kralj vojski

Beograd, 17. decembra p. Službeni »Vojni list« je danes objavil sledečo čestitko Nj. Vel. kralja kot vrhovnega komandanta vsej vojski za božične praznike: **»Kot vrhovni komandant za vojsko in mornarico izrekam za praznik Kristovega rojstva najsrčnejše čestitke svojim gospodom oficirjem in vojnim uradnikom, podčastnikom, kaplarjem in redovom z globokim prepričanjem, da bodo vedno kakor doslej vršili neomajno in vdano svoje dolžnosti napram svojemu vrhovnemu komandantu in dragi nam domovini. V tem prepričanju vas vse pozdravljam: Hristos se rodi, junaci! — Aleksander.«**

Kandidati za senat v dunavski banovini

Novi Sad, 17. dec. AA. Včeraj je bila predložena sodišču v potrditev kandidatna lista za volitve v senat v dunavski banovini. Na listi kandidirajo: Kosta Timotijević, minister brez listnice, dr. Stanojlo Vukčević, zdravnik in bivši predsednik Narodne skupščine iz Požarevca, dr. Emil Gavrila, publicist iz Velikega Bečkereka, Milan Marjanović, odvetnik in bivši narodni poslanec iz Požarevca, prota Stevan Mihaljčić, banski svetnik in bivši narodni poslanec iz Branjina, Miljutin Petrović, predsednik okrožnega sodišča v Beogradu v p., Anton Vidaković, posestnik in banski svetnik iz Subotice ter Milan L. Popović, publicist iz Beograda.

Na delo za novo vsedržavno stranko!

Program in organizacija Jugoslovenske radikalne kmetske demokracije – Pomen nove stranke in njeni prvi funkcijonarji

Beograd, 17. decembra. v. Volitve dne 8. novembra so postavile na plan ogromno narodno vojsko dva in pol milijona volilcev, ki se je izrekla za izvajanje ustvarjajoče pozitivne jugoslovenske narodne politike. Ta vojska je potolkla tudi starega našega prijatelja, strankarsko razdvojenost in partizansko zagrizenost. Dan 8. novembra pomeni plebiscit za novo narodno in državno politiko, ki je bil tudi obračun s starim strankarskim sistemom. Izvoljeni poslanci so globoko občutili, kaj narod od njih zahteva. Takoj po svojem sestanku v Beogradu so ustanovili enoten poslanski klub, ki bo jamstvo složnega dela. Toda s tem je bil storjen šele prvi korak v organizacijskem delu. Zato se je takoj pristopilo k pripravam, da se organizira tudi narodna vojska, ki je 8. novembra izvojevala tako veliko zmago. Soglasno je bila sklenjena ustanovitev nove velike vsedržavne jugoslovenske narodne stranke, ki naj očuva, zgradi ter izpopolni sadove zmage, zedinjajoč v enem taboru vse državotvorne narodne sile, usposabljajoč jih tako, da bodo stalen nosilec moči in odgovornosti v državi.

V to svrho so se izvoljeni narodni poslanci konstituirali kot pripravljalni odbor ter so enodušno sprejeli programska načela in organizacijski red nove stranke. Ustanovitev stranke je v smislu zakona že prijavljena in se bo takoj pristopilo k oživotvorjenju organizacijskih organov. Poslanci, ki so se razšli domov, so prevzeli nalogo, da takoj pristopijo k organizacijskim poslom.

Podrobna izgraditev programa ter definitivna odobritev organizacijskega reda je seveda prepuščena državnemu kongresu stranke, ki se bo sestal takoj, čim bo organizacija izvedena. Od narodnih poslancev sprejeta programska načela vsebujejo osnovne ideje nacijonalne in državne politike in glavne poglede na naše gospodarske, socijalne in kulturne probleme, ki jih more sprejeti vsak trezen narodni človek. One tvorijo širok okvir, v katerega ne bo težko vložiti podroben delovni program, ki ga bo morala mlajša generacija izvršiti, da zagotovi sebi in vsemu narodu zdrav napredek. Državni kongres bo določil tudi končno ime nove stranke, ki je zaenkrat sestavljeno tako, da se v njem odražajo glavne tendence strankinega programa, na drugi strani pa upoštevajo gotove tradicije v narodu, ki zahtevajo v početku novega političnega življenja mnogo takta in obzirnosti.

Do definitivnega konstituiranja bodo stranko vodili kot glavni odbor izvoljeni narodni poslanci in senatorji. Seveda oni sami niso dovolj, da izvršijo ogromno organizacijsko delo. Njim se morajo pridružiti politični delavci iz vseh krajev domovine in narodni ljudje iz vseh občin in srezov Jugoslavije, da se dobro izvede veliko organizacijsko delo, od katerega uspeha je v mnogočem odvisen miren, nemoten in konstanten razvoj našega političnega življenja in s tem tudi končna zmaga one politike, ki je 6. januarja 1929 presekala verige naše nesrečne preteklosti, da povede Jugoslavijo k srečnejši bodočnosti.

*

V sredo, dne 16. t. m. smo na prvi strani našega lista med brzojavkami pogrešno priobčili kot program nove stranke le del pripravljalnega gradiva za ta program. V današnji številki »Jutra« priobčujemo avtentično besedilo programa nove stranke (Jugoslovenske radikalno-kmetske demokracije), kakor ga je kot prvi forum sprejel klub narodnih poslancev nove stranke.

I.

Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija si postavlja nalogo, da organizira narod za izvrševanje svojih političnih pravic ter političnih dolžnosti, da bi mogel uspešno sodelovati pri vodstvu celotne državne politike, ter vzgojiti ga, da bi bil sposoben ceniti svojo svobodo in svojo državo, ki jo brezpogojno potrebuje tako za obrambo svojega obstoja, kakor tudi za napredek svojega blagostanja in svoje kulture.

II.

Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija bo razvijala svoje delo v duhu narodne misli na podlagi državne ureditve, določene z ustavo od 3. septembra l. 1931.

V vsem svojem zgodovinskem razvoju je bila prava srbska, hrvatska in slovenska narodna misel po svojem bistvu jugoslovenska. Vedno je stremela po medsebojnem sodelovanju, po ustvarjanju skupnih kulturnih dobrin in uresničenju skupnih narodnih idealov. To stremljenje je temeljilo na istem krvnem in jezikovnem poreklu ter na geografski skupnosti ozemelj, in je bilo nujno zaradi očuvanja narodnega obstoja pred napadi skupnih neprijateljev ter je bilo uresničeno z narodnim in državnim zedinjenjem. To etnično dejstvo in zgodovinska nujnost je podlaga vsega dela Jugoslovenske radikalne kmetske demokracije, ki naj s složnim in skupnim prizadevanjem čuva ter izpolnjuje obstoječe kulturne, gospodarske, socialne in politične pridobitve vsega naroda ter ustvarja nove.

Za največjo in najvažnejšo pridobitev smatra Jugoslovensko radikalna kmetska demokracija skupno državo, zgrajeno na podlagi narodnega in državnega edinstva. Samo taka Jugoslavija more obstojati kot močna država in uspešno služiti svoji osnovni nalogi, da čuva in brani skupen obstoj Srbov, Hrvatov in Slovencev kot dele enotnega naroda. Ta cilj mora državna politika dosegati z enako skrbjo za razvoj in napredek tako celote kakor vsakega njenega dela.

III.

Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija bo zastavila vse svoje sile, da z ustvarjajočim sodelovanjem ojači in pospešuje največjo pridobitev jugoslovenskega naroda, njegovo neodvisno in svobodno državo kraljevino Jugoslavijo. V strogem izvajanju načela državnega edinstva in v skladnosti z načeli decentralizacije državne uprave in dekoncentracije državne oblasti ter širokih samouprav v občini in banovini, je jamstvo za uspeh ustvarjajočega političnega dela. Jugoslovensko radikalna kmetska demokracija bo delala na to, da se v vseh krogih naroda ojači državljanska zavest, da bi se mogel narod s pravilnim razumevanjem svojih pravic in dolžnosti napram sebi in državi koristno poslužiti demokratičnega sistema naše notranje ureditve. Prava demokracija zahteva na eni strani od državljana disciplino in spoštovanje zakonov ter oblasti, na drugi strani pa od državne oblasti spoštovanje državljanskih pravic.

Javna uprava, državna in samoupravna, naj služi državi in državljanu. Upravni aparat je treba sistematično oprostiti krutega birokratizma, poenostaviti njegove metode ter ga približati potrebam in interesom širokih slojev naroda. Ustvarjanje poštenega, sposobnega in dobrega uradništva, ki mu mora biti zagotovljena njegovemu pomenu in njegovim velikim dolžnostim odgovarjajoča materijelna eksistenca ter službeni položaj, bo stalna skrb Jugoslovenske radikalne kmetske demokracije.

Finančna politika države in vseh samoupravnih enot od občine do banovine, mora enako upoštevati neobhodne javne potrebe, kakor na drugi strani pogoje razvoja gospodarskih moči naroda ter njegove plačilne sposobnosti. Načelo razumnega štedenja naj se dosledno izvede na vseh področjih javne delavnosti, načelo pravične in enakomerne razdelitve davčnih bremen na vse stanove naroda in dele države pa je treba izvesti do konca.

IV.

Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija bo vodila socialno-gospodarsko politiko v duhu narodne solidarnosti. Kmečki stan tvori pretežno večino našega naroda. Njegove prave interese je treba predvsem braniti, imajoč vedno v vidu harmonijo z ostalimi gospodarskimi panogami, brez katere ne moremo očuvati svoje gospodarske neodvisnosti.

Kmetski dom je osnovna gospodarska in kulturna enota, ki je glavni temelj narodne kulture, narodnega gospodarstva in fizične sile naroda in države. Skrb za kulturni in fizični napredek tega doma zahteva v prvi vrsti skrb za njegovo blagostanje. Rentabilnost kmetske proizvodnje kot osnovne naše proizvodnje mora biti zagotovljena. Zaščita dela in zagotovitev življenja vseh delavnih slojev mora biti glavna skrb države. Usposobljajoč s tem delovni narod, da postane uspešen producent in sposoben konzument, bomo ustvarili glavne pogoje za napredek in razvoj celotnega narodnega gospodarstva.

V skladu s temi načeli bo Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija podpirala z vsemi silami nacijonalno, gospodarsko delavnost v trgovini, obrti in industriji z organiziranjem delovnih razmer ter z zaščito domačega gospodarstva in zasebne pobude.

Brane interese širokih slojev naroda bo Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija delala za razvoj narodnega kapitala, preprečujoč vsako njegovo zlorabo v škodo delovne moči, narodnega blagostanja in narodnega zdravja, kakor tudi v vsaki drugi smeri. Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija bo zlasti podpirala zadružno samopomoč ter si prizadevala, da bo organizacija industrijske proizvodnje vedno v službi zdravega narodnega gospodarstva.

V.

Skrb za duševne in etične dobrine naroda mora biti ena prvih nalog državne politike. Prosvetna povzdiga naroda v duhu jugoslovenske ideje in v svrho ustvaritve enotne jugoslovenske narodne kulture se ima skupno z njegovo etično vzgojo sistematično izvajati v šoli in izven nje. Narodna in državna misel, spoznavanje razmer in potreb vseh delov naroda ter njihovo razumevanje, kakor tudi čustvo neskaljene narodne solidarnosti mora preiti v kri in žile narodnega naraščaja. Pouk mora biti državen in šolstvo mora voditi račun o posebnem zemljepisnem, gospodarskem in kulturnem ustroju posameznih delov naroda in države. Razen splošni vzgoji mora država posvetiti posebno pozornost v šoli in izven nje strokovno-gospodarski vzgoji naroda.

Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija bo podpirala tudi vse sile za fizično izpopolnitev naroda, zlasti s pomočjo Sokolstva, kakor tudi vse druge akcije za povzdigo narodnega zdravja.

Kot zvesta predstavnica širokih narodnih krogov bo Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija v svoji delavnosti upoštevala verska čustva jugoslovenskega naroda, braneč pri tem svobodo vesti državljanov ter medsebojno versko strpnost, verski mir in enakopravnost vseh veroizpovedi.

Vprašanje narodnih manjšin smatra Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija kot kulturno vprašanje. Zahtevajoč od državljanov drugih narodnosti popolno lojalnost želi njihovo aktivno sodelovanje pri državnih in samoupravnih poslih ter jim priznava polno pravico za očuvanje njihove kulture.

VI.

Naš cilj je, da postane naša kraljevina steber miru, reda in obstoječega mednarodnega pravnega reda na jugovzhodu Evrope. Da v tem uspe, mora skrbeti za vzdrževanje in organiziranje svoje obrambne moči, da bi mogla v vsakem trenutku učinkovito braniti svojo neodvisnost, svobodo in neokrnjenost svoje celotnosti ter svoje državne meje.

Iskreno prežeta s prepričanjem o potrebi mednarodnega sodelovanja za učvrstitev miru, mora državna politika naše kraljevine stremeti po ojačenju in razvoju mednarodnih ustanov, ki jim je cilj, da se omogoči mirna rešitev vseh sporov med državami v duhu sloge ter mednarodnih konvencij. Skrbeti mora, da se sistematsko ojačijo in razvijejo politične in kulturne zveze našega naroda z ostalimi narodi.

Zavedajoč se svojega slovanskega značaja, mora naša država zastaviti vse svoje sile, da dokaže kulturne in civilizatorične sposobnosti slovanskega plemena.

Organizacija stranke

Začasna določila o organizaciji stranke do strankinega kongresa

Čl. 1. Ustanovi se politična stranka, ki se imenuje Jugoslovenska radikalna kmetska demokracija.

Čl. 2. Namen stranke je, da dela za širjenje in izvajanje načel, ki jih ima v svojem programu.

Čl. 3. Sredstva za dosego namena stranke so: Organizacije stranke, ki jih predvideva ta statut, volitve stranke, sestanki, strankarski tisk in organiziranje pokreta, ki ga vodi stranka.

Čl. 4. Član stranke je lahko vsak polnoletni državljan, ki ima državljanske pravice in se prijavi pristojni krajevni organizaciji ter se obveže, da bo delal za izvajanje programa stranke ter izpolnjeval dolžnosti, določene s programom in po sklenih stranke.

Čl. 5. Člani imajo pravice: 1. S svojim nasvetom in delom podpirati delo stranke; 2. sodelovati pri sestankih, na zborih in mitingih; 3. glasovati, voliti in biti voljeni na vseh skupščinah stranke po odredbah tega statuta; 4. uživati podporo, kadar bi bili preganjani ali oškodovani zaradi vršitve dolžnosti kot člani stranke iz sredstev, ki z njimi stranka razpolaga; 5. braniti se pred napadi v strankarskih listih, če je taka obramba v interesu stranke; 6. zahtevati navodila, nasvete in strokovna mnenja od organov stranke, določenih v to svrho.

Čl. 6. Člani so dolžni: 1. zastopati interese in čuvati ugled stranke; 2. širiti in zagovarjati načela stranke in jo podpirati pri njenem delu; 3. zbirati stranki nove člane; 4. podrediti se disciplini stranke; 5. glasovati za kandidate stranke; 6. sodelovati pri akcijah stranke; 7. podpirati tisk stranke in 8. gmotno podpirati stranko.

Čl. 7. Vsi člani imajo enake pravice in dolžnosti. Posamezni člani in odbori ne morejo ničesar ukreniti v vprašanjih, kjer je angažirana stranka, v imenu stranke, dokler za to ne dobe posebnega dovoljenja od pristojne ustanove stranke.

Čl. 8. Članstvo preneha: s smrtjo, izstopom, z izključitvijo, z izgubo pogojev za članstvo, navedenih v čl. 4 tega statuta.

Člana izključi iz stranke krajevni odbor, če se je pregrešil proti programu in disciplini stranke ali če očitno škoduje ugledu stranke. Za izključitev je potrebno, da sta prisotni dve tretjini odbornikov, od njih pa morata dve tretjini glasovati za izključitev.

Izključeni član se ima pravico pritožiti preko sreskega odbora, ki pošlje pritožbo s svojim mišljenjem v končno rešitev banovinskemu odboru. Ko postane izključitev pravomočna, se mora sporočiti glavnemu odboru stranke.

Čl. 9. Organi stranke so: 1. poverjeniki stranke; 2. odbori in skupščine stranke; 3. klub narodnih poslancev in sena-

torjev; 4. državni kongres stranke.

Čl. 10. Stranka ima tele odbore: krajevni (okrajni in krajevni, centralni v večjih mestih), sreski, banovinski in glavni odbor.

Čl. 11.

Krajevna organizacija

Najnižja enota organizacije stranke je krajevna organizacija, ki se lahko ustanovi v vsaki občini, če je v tej občini vsaj 20 prijavljenih članov. Sestoji iz krajevnega odbora in krajevne skupščine. Krajevno organizacijo vodi krajevni odbor. Krajevni odbor šteje najmanj 5 oseb, ki izvolijo iz svojih vrst predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika in po potrebi tudi druge funkcijonarje.

V mestih z več ko 10.000 prebivalci se lahko ustanove: a) organizacije v posameznih okrajih; b) centralni krajevni odbor za vse področje mesta. V posameznih večjih občinah se lahko s pristankom krajevne organizacije ustanove tudi kmetske organizacije za posamezna področja. S pristankom sreskega odbora lahko področje krajevne organizacije obsega tudi več manjših občin.

V krajevni odbor pridejo po položaju:

1. en član stranke, ki ga določijo člani občinskih odborov, pripadniki stranke. Če obstoji v občini klub stranke, pride predsednik kluba po položaju v krajevni odbor. Če je predsednik občine član stranke, pride tudi on po položaju v krajevni odbor.

2. Po en član stranke, ki ga izvolijo pripadniki stranke, člani občinskega poljedelskega odbora iz svoje srede, odnosno posebne korporacije v sistemu občinske uprave, ki služijo posebno pospeševanju posebnih panog občinskega delokroga.

3. Banovinsko tajništvo lahko postavi s soglasjem krajevnega odbora pri vsaki krajevni organizaciji svojega dopisnika, ki bo stalno informiral tajništvo o položaju in delovanju stranke v občini ter pošiljal poročila strankarskim, odnosno prijateljskim listom. Če ta dopisnik ni že član krajevnega odbora, pride vanj po položaju.

Odbor se lahko deli na odseke, v katere lahko odbor kooptira tudi druge člane krajevne organizacije, ki razpravljajo o vprašanjih svojega delokroga (gospodarstvo, prosveta, socijalna skrb itd.) in jih preko svojega referenta predlože v rešitev krajevnemu odboru ali pa skupščini tranke v dotičnem kraju, skrbeč pri tem za prirejanje ljudskih predavanj, pri čemer angažirajo tudi druge člane stranke, njene prijatelje in strokovnjake.

Čl. 12. Dolžnost krajevnega odbora je: 1. širiti in braniti načela stranke in čuvati njene interese in njen ugled; 2. brigati se za disciplino v vrstah stranke in zbirati stranki nove člane; 3. širiti strankarski tisk in ga oskrbovati s potrebnimi informacijami; 4. organizirati in voditi dela za volitve v občini, srezu, banovini in državi in to ne samo za javne korporacije, nego tudi za druge važne ustanove, kjer so člani stranke udeleženi. Odbor stavlja za javne korporacije kandidacijske predloge, ki jih mora odobriti odnosno izpremeniti v ta namen sklicana skupščina krajevne organizacije; 5. paziti na vsa politična, gospodarska, socijalna in kulturna vprašanja svojega področja ter posvečati posebno pažnjo interesom kmetov, odnosno malega človeka sploh in vzdrževati čim tesnejše zveze z ostalimi strankarskimi organizacijami v kraju. Posebno pažnjo mora odbor posvečati občinskemu gospodarstvu in zadružništvu; 6. sprejemati novoprijavljene člane in sicer z nadpolovično večino na seji prisotnih odbornikov; 7. izvrševati sklepe in ukaze višjih instanc stranke. Svoje predloge višjim instancam pošilja krajevni odbor preko pristojnega sreskega odbora.

Čl. 13. Seje odbora se vrše vsaj enkrat mesečno. Potrebni kvorum znaša tretjino izvoljenih odbornikov, skupno pa najmanj štirje člani odbora. Seje sklicuje in jim predseduje predsednik, kadar pa bi bil on zadržan, podpredsednik.

Odbor mora voditi: 1. seznam članov krajevne organizacije. O vsaki izpremembi sta tajnik in predsednik dolžna takoj obvestiti blagajnika pristojnega sreskega odbora, ki vodi matično knjigo članov v srezu; 2. blagajniško knjigo; 3. knjigo sklepov odborskih in skupščinskih sej, in po možnosti 4. knjigo o dopisovanju.

Za točno vodstvo teh knjig so solidarno odgovorni s predsednikom razen za to določeni funkcijonarji tudi vsi drugi člani krajevnega odbora.

Čl. 14. Redna letna skupščina krajevne organizacije se vrši vsako leto v zimskih mesecih najdelj do meseca februarja po sklepu odbora. Čas, kraj in dnevni red skupščine se mora razglasiti najmanj pet dni prej v strankarskem ali prijateljskem tisku dotičnega kraja ali pa drug v občini običajni način. Skupščina lahko sklepa, če je prisotna tretjina članov, vendar če ob določeni uri ta kvorum ni navzoč, se lahko vrši skupščina uro kasneje ne glede na število prisotnih članov.

Dnevni red redne letne skupščine mora obsegati: 1. poročilo odbora o njegovem delu in o političnih, gospodarskih, kulturnih in socijalnih razmerah in potrebah na področju organizacije ter o delovanju in uspehu tega delovanja stranke v prošlem letu; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. poročilo odbora o obveznih sklepih stranke in o političnem položaju v državi, banovini in srezu; 4. volitve novega odbora za prihodnjo dobo in treh članov nadzornega odbora; 5. predlog o članarini za prihodnje leto; 6. volitve delegatov za sresko skupščino. Na vsakih 50 svojih članov voli krajevna organizacija po enega delegata.

Na dnevni red pridejo razen tega tudi druga vprašanja, kakor sklene odbor, odnosno, če to zahteva vsaj petina na skupščini navzočih članov in skupščina na to pristane.

Če odbor sklene, ali če vsaj petina članov organizacije to zahteva od predsednika krajevnega odbora, ali kadar to odredi sreski odbor, se mora sklicati izredna skupščina z dnevnim redom, ki ga je sprejel odbor, odnosno, ki so ga zahtevali člani, ali ga je odredil sreski odbor. Kraj, dan in ura take skupščine se mora razglasiti na način, ki je omenjen v prvem odstavku tega člena.

Čl. 15. V tistih občinah, kjer ni zadosti članov stranke, da bi se mogla ustanoviti krajevna organizacija, lahko sreski odbor postavi enega ali več krajevnih poverjenikov, ki bo opravljal posle stranke in pripravljal nje ustanovitev.

Čl. 16.

Sreska organizacija

Za vsak politični srez obstoji sreska organizacija, ki sestoji iz sreske skupščine in sreskega odbora stranke. Sedež sreske organizacije se normalno nahaja na sedežu sreza.

Sresko skupščino tvorijo predsedniki, podpredsedniki in tajniki vseh krajevnih odborov v srezu, razen njih pa tudi delegati krajevnih organizacij, izvoljeni po čl. 4., odstavek 4.

Sreski odbor voli sreska skupščina iz svoje srede za dve leti. Predsednik ali eden izmed podpredsednikov in tajnik sreskega odbora morajo stanovati na sedežu sreza.

Čl. 17. Redna letna sreska skupščina se vrši najkasneje meseca marca po sklepu sreskega odbora. Čas, kraj in dnevni red se morajo razglasiti najmanj osem dni prej v strankarskem in prijateljskem tisku, in s posebnimi vabili krajevnim organizacijam. Sreska skupščina lahko sprejema sklepe, če je navzočih najmanj četrtina članov, vendar če se ob določenem času tak kvorum ne doseže, se skupščina lahko vrši uro kasneje ne glede na število navzočih.

Izredno skupščino skliče odbor po svojem sklepu z naznačenim dnevnim redom. Glede kraja, časa in ostalih formalnih predpisov veljajo odredbe prvega odstavka tega člena, glede dnevnega reda pa odredbe zadnjega odstavka člena 14. Glede dnevnega reda redne sreske skupščine veljajo odredbe člena 14., točke 1 do 4. Razen tega pride na dnevni red poročilo narodnih poslancev, senatorjev in članov banovinskih svetov dotičnega sreza ter funkcijonarjev stranke v političnih in drugih javnih vprašanjih tega sreza. Razen tega mora priti na dnevni red tudi volitev delegatov in njihovih namestnikov za banovinsko skupščino in državni kongres. Na vsakih 500 organiziranih članov v srezu voli sreska skupščina po enega delegata za banovinsko skupščino, za vsakih pet krajevnih organizacij pa voli sreska skupščina po enega delegata in namestnika za državni kongres.

Čl. 18. Sreski odbor sestoji iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in pet do 15 članov, ki se jim lahko dodele posamezni referati.

V sreski odbor pridejo po položaju in jih je treba vabiti na seje: 1.) narodni in banovinski poslanci, izvoljeni v srezu, in senatorji, ki stanujejo v srezu; 2. člani banovinskega odbora, odnosno glavnega odbora iz dotičnega sreza; 3.) člani stranke, ki jih določijo sreske ali samoupravne ustanove (sreski poljedelski odbori, sreski cestni odbori itd.) ter člani, izvoljeni na podlagi čl. 11. Seje odbora se morajo vršiti najmanj vsaka 2 meseca.

Čl. 19. Predsednik sreskega odbora je zastopnik stranke v svojem srezu. On vodi nadzorstvo nad vsemi krajevnimi organizacijami in kontrolo nad vsemi ostalimi društvi stranke v srezu, izvršuje odredbe banovinskega odbora, glavnega odbora, nadzira sresko tajništvo, sklicuje in vodi seje sreskega odbora in sreske skupščine, ima pravico do udeležbe na vseh sejah organizacij in odborov stranke v srezu, ki jih lahko tudi vabi na seje, ter je dolžan dajati banovinskemu odboru referate o položaju stranke v svojem srezu.

Sreski blagajnik ima razen blagajniških poslov tudi nadzorstvo nad blagajniki krajevnih organizacij in vodi matično knjigo vsega članstva stranke v srezu po podatkih krajevnih odborov. Vsa izplačila podpisuje predsednik sreske organizacije.

Čl. 20. S pristankom sreske skupščine lahko sreski odbor poveri nekatera dela posebnemu izvršilnemu odboru (eksekutivi) treh do pet članov, ki jih izvoli sreski odbor iz svoje srede. Člani sreskega izvršilnega odbora morajo bivati na sedežu sreza ali v neposredni bližini.

Čl. 21. Odbor sreske organizacije pripravlja in vodi vsa volilna dela, pri katerih je prizadeta stranka v srezu. Briga se zlasti za sreska gospodarska vprašanja in sodeluje pri prosvetnih in socijalnih akcijah. Paziti mora, da člani stranke, ki sodelujejo v raznih odborih in ustanovah, vrše dolžnosti v smislu intencij načel stranke.

Odbor sreske organizacije lahko ustanovi za posebna vprašanja posebne komisije, v katere pokliče razen svojih delegatov tudi druge interesente. Referenti teh komisij imajo pravico do udeležbe na sejah sreskega odbora.

Kot obvezne komisije se ustanove: 1.) sreska gospodarsko - socijalna komisija, ki bo posebno pazila in se brigala za gospodarsko in socijalno stanje kmetov, delavcev in obrtnikov v srezu, za delo v gospodarskih, zlasti zadružnih organizacijah in strokovnih društvih; 2.) sreska prosvetna komisija, ki bo razen prosvetnih vprašanj zlasti pazljivo motrila razvoj Sokolstva in drugih prosvetnih in nacijonalnih društev; 3.) sreski mladinski odbor, ki bo moral skrbeti in se brigati za organizacijo naraščaja od 14. do 21. leta in za njegovo državljansko vzgojo. Posebna pažnja se mora posvetiti agitatorski in govorniški pripravi mladih članov stranke.

Za vse te komisije se izdela poseben pravilnik.

Čl. 22. O skupščinah sreske organizacije morajo biti pravočasno obveščeni sreski odbor in banovinski odbor stranke ter vsi poslanci in senatorji dotičnega sreza.

Čl. 23. Pri sreskem odboru se ustanovi sresko tajništvo stranke, ki bo moralo stalno paziti na vse posle stranke v srezu, zlasti pa glede organiziranja stranke. Sreskega tajnika postavi v soglasju s sreskim odborom banovinski odbor stranke. Sreski tajnik je v vseh upravnih in disciplinarnih vprašanjih podrejen banovinskemu tajniku.

Čl. 24. V tistih upravnih srezih, ki stoje iz več sodnih srezov (okrajev, okrožij), lahko banovinski odbor na predlog sreskega odbora odredi, da se za področje sodnega sreza ustanovi sreski pododbor, ki vrši vse funkcije sreske organizacije, razen del, ki zahtevajo po svoji prirodi enotno vodstvo in skladno zastopanje interesov za ves upravni srez. Ta dela odredi banovinski odbor.

Členi 25 do 31 govore o banovinskih organizacijah. Za vsako banovino se odredi tudi njena banovinska organizacija, ki sestoji iz banovinskih skupščin, banovinskih odborov in predsedstva banovinskega odbora.

Čl. 32 govori o državnem kongresu. Kongres se sestane redno vsaka tri leta. Posebej se določa kateri so njegovi člani. Kongres je najvišja instanca v vseh strankarskih vprašanjih. V njegovo pristojnost spada izključna pravica o spremembah v imenu, programu in organizaciji stranke. Njemu so odgovorni vsi centralni funkcionarji. Sklepa lahko šele tedaj, če so na njem zastopane vse banovine.

Čl. 33 do 36 so posvečeni glavnemu odboru stranke in predsedstvu. Sedež glavnega odbora je v Beogradu. On je vrhovna upravna instanca stranke. Vsa večja vprašanja, ki niso izključno rezervirana kongresu, se pretresajo na sejah glavnega odbora. On postavlja vse funkcijonarje predsedstva stranke, razen predsednika, ki ga voli kongres. Glavni odbor je dolžan dati inicijativo za vse delo stranke. Njegova pravica je odločati o taktiki stranke. On nadzira vso stranko. V nujnih primerih odloča predsedstvo, vendar mora glavni odbor njegove sklepe naknadno odobriti.

Ustanovi se tudi glavno tajništvo. Generalni tajnik je po svojem položaju član predsedstva stranke.

Kandidature stranke za narodne poslance in za banovinski svet predloži izredni skupščini sreske organizacije. Kandidature za banovinski svet potrdi banovinski odbor, kandidature za narodno skupščino banovinski odbor, mora pa to s svojim mišljenjem dati v potrditev glavnemu odboru stranke. Kandidature za senat postavi banovinski odbor in jih predloži v potrditev glavnemu odboru.

Čl. 37 govori o financah stranke in odreja posebni finančni odbor desetih članov, ki stoji na čelu stranke, ter posamezne odbore za posamezne banovine. Ta člen tudi odreja ključ za razdelitev dohodkov.

Čl. 38 govori o nadzornih odborih. Pri vsakem odboru — krajevnem, sreskem, banovinskem in glavnem — se ustanovi revizijski odbor treh članov, ki morajo trajno voditi nadzorstvo nad delom odborov.

Čl. 39 pravi, da lahko državni kongres stranke na predlog glavnega odbora sklene razpust stranke. Za to je potrebna dvetretjinska večina vseh prisotnih delegatov, toda ta večina mora biti iz najmanj pet banovin. Če se predlog sprejme, se odredi, komu pripade imovina. Če stranka iz kakih drugih razlogov preneha delovati, pripade imovina Sokolu kraljevine Jugoslavije in Rdečemu križu.

Čl. 40 navaja prehodna določila. Do prvega sestanka državnega kongresa opravlja posle glavnega odbora narodna skupščina poslancev in senatorjev, ki se konstituira kot začasni glavni odbor, in začasno predsedstvo stranke. Ona tudi začasno sprejema banovinske, sreske in krajevne odbore stranke.

Čl. 41 odreja, da so vsa ta določila provizorna, dokler jih definitivno ne sprejme državni kongres stranke.

Svečane proslave kraljevega rojstnega dne v dravski banovini

Ljubljana, 17. decembra.

Vsa rodoljubna srca v državi so se zganila danes v toplem občutju, želeča našemu narodnemu vladarju Nj. Vel. kralju Aleksandru I. k njegovemu rojstnemu dnevu še mnogo, mnogo srečnih let. Povsod po Jugoslaviji so praznovali praznik rojstva Nj. Vel. kralja najsvečaneje in tudi naša ožja domovina ni marala zaostati. Ne samo v mestih, nego tudi zunaj na deželi je potekel dan v najsvečanejšem razpoloženju in povsod so v znak praznovanja razobesili zastave.

Izredno svečano je kraljev rojstni dan proslavila Ljubljana. Že na predvečer so zaplapolale državne zastave najprej raz javna poslopja, ki so se jim pa takoj pridružila tudi privatna poslopja, na praznik sam pa je bila vsa Ljubljana s predmestji vred v trobojnicah. Z ljubljanskega gradu je vojaštvo oddalo že sinoči več častnih topovskih strelov, enako tudi davi.

Ob 9. zjutraj je opravil pravoslavni protа g. Djordje Budimir v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišiča blagodarenje, ki so mu prisostvovali ban g. dr Drago Marušič, podban g. dr. Otmar Pirkmajer, namestnik divizijonarja general g. Gjorgje Popović z oficirskim zborom, župan gospod dr. Dinko Puc, rezervni oficirji in poleg številnega drugega občinstva predstavniki raznih korporacij in institucij.

Istočasno sta se vršili zahvalni službi božji tudi v starokatoliški kapeli in v evangelski cerkvi.

V stolnici se je brala ob 10. svečana pontifikalna maša, ki jo je opravil škof g. dr. Gregorij Rožman s številno asistenco. Svečani maši so prisostvovali civilni in vojaški dostojanstveniki, ban g. dr. Drago Marušič, podban g. dr. Otmar Pirkmajer, namestnik divizijonarja general g. Gjorgje Popović z oficirskim zborom, župan gospod dr. Dinko Puc z vsemi občinskimi svetovalci, predstojniki javnih uradov, konzularni zbor, zastopniki raznih institucij in korporacij, zastopstvo Sokola v krojih, rezervni oficirji, starosta JGZ g. Josip Tuk, številno uradništvo in ogromno občinstva, tako da je bila cerkev natlačeno polna. Zunaj pred cerkvijo sta stali častna četa 40. pp. Triglavskega z polkovno zastavo in godba dravske divizije.

Po svečanem cerkvenem opravilu je g. ban sprejemal v banski palači čestitke, enako pa je sprejemal čestitke v Oficirskem domu namestnik divizijonarja general g. Popović.

Popoldne ob 15. je godba davške divizije priredila v parku Zvezdi lepo uspel promenadni koncert. Ob 18. je priredilo vojaštvo po mestu svečano baklado in se je sprevodu, ki je odšel iz vojašnice kralja Petra po Poljanski cesti, Vodnikovem trgu, Stritarjevi ulici, Mariborskem trgu, Kongresnem trgu, Šelenburgovi ulici in nazaj na Tabor pridružilo številno občinstvo, ki je vzklikalo kralju, njegovi rodbini in Jugoslaviji.

★

Maribor, 17. decembra.

Maribor je na izredno svečan način proslavil državni praznik kraljevega rojstnega dne in se je v ta namen že včeraj okrasil z državnimi zastavami. Davi so bile po vseh cerkvah slovesne maše za šolsko mladino in dijaštvo, po mašah pa na vseh osnovnih, srednjih in strokovnih šolah interne proslave z govori, deklamacijami in drugimi sporednimi točkami. Ob 10. je bila v stolnici slovesna služba božja, katere so se udeležili zastopniki oblastev in uradov, mestne občine, ostalih avtonomnih korporacij in celokupni zbor aktivnih in rezervnih oficirjev s častno četo domačega pehotnega polka.

Po maši so se zastopniki uradov in korporacij vpisali na okrožnem inspektoratu v knjigo za čestitke, kar so storili tudi rezervni častniki v svojem društvu. Ob 17. je bila v veliki dvorani Kazine slavnostna akademija, ki jo je priredilo dijaštvo državne realne gimnazije. V uvodu je spregovoril ravnatelj g. Jakob Zupančič, nato pa je predaval profesor g. dr. Maks Kovačič o kraljevskem domu in sokolski misli. Sledil je nastop dijaškega orkestra in mladinskega zbora. Inka Drnovškova je izvajala vijolinski, Anica Pečnikova pa klavirski solo. Ob spremljanju klavirja je zapel mladinski zbor, šesteroglasni mešani zbor pa je zapel prelepo »Triglav«. Pevski zbor je vodil prof. Schweiger, na klavirju pa je spremljala pevce profesorica Zacherlova. Čisti dobiček se bo uporabil za podporo revnih dijakov.

Zvečer je narodno gledališče uprizorilo Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«, Oficirski dom pa je priredil v dvorani Uniona družabni večer za svoje člane in povabljene goste.

★

Celje, 17. decembra.

Tudi Celje je na svečan način proslavilo rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra. Mesto je bilo zavito v neštete državne zastave in vse javno življenje je potekalo v znamenju velikega praznika. Ob 9. se je vršila v prisotnosti predstavnikov in zastopnikov civilnih in vojaških oblastev in tukajšnjih javnih uradov, Sokola in ostalih celjskih društev in korporacij svečana služba božja, ki je bila zaključena z zahvalno pesmijo. Svečana bogoslužja so se vršila tudi v pravoslavni kapeli in evangelski cerkvi. Trgovine in ostale obrtne obratovalnice so bile ves dan zaprte. V vseh celjskih učnih zavodih so se vršile dopoldne proslave z govori, petjem, godbenimi točkami in deklamacijami.

★

Škofja Loka, 17. decembra.

Za rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra se je odela Škofja Loka v državne trobojnice. Slovesne službe božje z zahvalnimi molitvami v župni cerkvi sv. Jakoba so se udeležili državni in samoupravni uradi, oficirski zbor, banovinska mlekarska in deška osnovna šola, Sokol, zastopniki gospodarskih korporacij in mnogo meščanstva. Pred cerkvijo je bila postavljena četa 1. planinskega polka s praporom. Cerkveno petje je bilo izredno ubrano. Na deški šoli je bila poznejše skrbno pripravljena svečanost dece. Otroci so peli, deklamirali in recitirali. Pomen dneva sta pojasnila gg. Rojic in Sicherl.

★

Črnomelj, 17. decembra.

Že na predvečer kraljevega rojstnega dne so na vseh hišah razobesili zastave, zvečer pa se je pri bajni razsvetljavi vršil obhod po mestu z mestno godbo na čelu. V sprevodu so bili gasilci z baklami in lampiončki, narodna društva in Sokoli, prepevajoči narodno himno. Ljudstvo pa je vzklikalo kralju Aleksandru tako glasno, da je prevpilo godbo in petje.

Danes pa se je zbralo zastopstvo vseh uradov, učiteljstva in raznih društev pri slovesni službi božji. Opaziti je bilo tudi mnogo kmetskih ljudi iz okolice Črnomlja. Po maši in deputacijah pri mestnem načelstvu se je slavnost zaključila.

Delo jugoslovensko-bolgarske mešane komisije

Likvidacija dvolastniških posestev ob jugoslovensko - bolgarski meji

Caribrod, 17. decembra AA. Centralna mešana komisija za likvidacijo dvolastniških posestev na jugoslovensko-bolgarski meji je pregledala vse dosedanje delo mešanih rajonskih komisij. Razpolagajoč z rezultati, je komisija ugotovila, da je delo za likvidacijo dvolastniških posestev na podlagi konvencije, sklenjene med obema državama, v glavnem končano v predvidenem roku dveh let.

Sofija, 17. decembra AA. Bolgarska agencija poroča: Centralna mešana bolgarsko-jugoslovenska komisija, ki ima nalogo izvesti likvidacijo dvolastniških posestev na meji med obema državama in zasedа v Sofiji, je proučila končne rezultate dela teh komisij ter ugotovila, da so se dvoletni napori za izvršitev likvidacije dvolastniških posestev na podlagi konvencije, ki ste jo obe državi podpisali, končali z uspehom. Na obeh straneh meje se je delalo doslej na popolni likvidaciji imetja 1741 interesentov, od katerih je 903 bolgarskih in 838 jugoslovenskih državljanov. Posestva, o katerih se je razpravljalo, merijo skupno 4275 ha zemljišč; od tega je 2445 ha bolgarskih in 1830 ha last jugoslovenskih podanikov. Glede na okoliščino, da je preostalo število posestev, ki jih je treba z ozirom na odredbe konvencije likvidirati, čisto majhno, se bo to delo poverilo v prihodnjem letu samo dvema regionalnima komisijama.

Razen tega je centralna mešana komisija izrazila svoje mnenje o vseb sporih in vloženih protestih v zvezi s sklepi vseh regionalnih mešanih komisij. Kakor vedno doslej, je delo centralne komisije poteklo v popolni slogi med obema delegacijama.

F[illegible]o na propagandnem potovanju

Neapelj, 17. decembra ž. Včeraj popoldne je italijanski letalski minister Balbo odpotoval s 400 italijanskimi turisti iz Neaplja v Bolamo. Odpluli so ob 14.30 s parnikom »Esperia«. V Bolami se bodo poklonili spomeniku ponesrečenih italijanskih letalcev. Potovanje italijanskega letalskega ministra ima propagandne namene.

Slovenska tlaka za italijansko kolonizacijo

Gorica, 16. decembra.

V Ilirski Bistrici, v Trstu in Gorici so se vršili shodi kmetovalcev, na katerih so poročali o žitni bitki in so bile razdeljene premije.

Reški podprefekt Bevilacqua je v svojem govoru kar neprenehoma priporočal kmetovalcem, naj obdelujejo zemljo z največjo pridnostjo. Predsednik reške kmetijske potovalne šole Smokvina je povedal, da vršijo kmetijski učitelji svojo nalogo sredi velikega pomanjkanja sredstev med kmetovalci, katerih le s težavo zaključujejo bilanco poljedelskega leta z ravnovesjem. Dr. Riva je poročal, da se je dosegla na poskusnih poljih kmetijske šole 20.2 stota srednjega pridelka, to je dvakrat toliko kot drugod po reški pokrajini.

Tržaški prefekt Porro je nasvetoval kmetovalcem še intenzivnejše delo. Dejal je, naj se ne dajo plašiti po brezvestnih špekulantih. Dr. Cosolo je povedal, da ima tržaška pokrajina letos srednjega pridelka 16.8 stota na ha na površini 2210 ha, obdelanih z žitom. To je 168 ha več od lani. Predsednik goriške kmetijske potovalne šole A. Visca je poročal, da znaša letos v pokrajini srednji pridelek žita na ha 16.16 stota. Poskusnih polj je bilo 116. Brdom in Vipavski dolini se zagotavljajo nove gospodarske pridobitve.

Iz poročil je razvidno, da naš kmet pridno dela z namenom, da bi si pomagal, ali njegov položaj je še vedno tak, kakor ga je bil očrtal lani omenjeni predsednik Visca, ko je izvajal, da je najhujše to, da kmetijstvu nedostaja potrebnega kapitala. Agrarni kredit je tak, da ne pripravi kmeta do nadaljnjih poljedelskih investicij. Potreben je kredit z nizkimi obrestmi in dolgim terminom. Krči se število goveje živine. Zaradi tega je bilo lani v goriški pokrajini okoli 8 milijonov lir manj dohodkov. Drugi gospodarski strokovnjaki so ugotovili, da se je število goveje živine v goriški in tržaški pokrajini od 1928 dalje znižalo za več nego tretjino, poneked za polovico. Gospodarska situacija je v resnici vedno slabša. Zadolževanje kmetijskih posestev narašča rapidno in dražbe po vseh vaseh mečejo avtohtonega kmetovalca z njegove rodne grude. Fašizem izpodjeda tla obstoju naših kmetovalcev. Delovanje potovalnih kmetijskih šol med našim ljudstvom je usmerjeno po intencijah italijanske obmejne in kolonizacijske politike.

Kriza italijanske zunanje trgovine

Rim, 17. decembra ž. Tu se je vršil velik shod italijanskih izvoznih in uvoznih tvrdk, ki ga je sklicala fašistična trgovinska konfederacija. Zborovanja so se udeležili zastopniki korporacijskega ministrstva, zavoda za izvoz italijanskega blaga, fašističnih konfederacij za industrijo, za pomorski promet in kredit, nadalje zastopniki obrtnikov in malih industrijcev. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, v kateri ugotavljajo, da je italijanski izvoz zaradi padca funta zašel v velike težave. V resoluciji so predlagali boljšo organizacijo italijanskih izvoznikov in izpopolnitev izvozne tehnike z modernimi sredstvi.

Reparacijska konferenca se sestane sredi januarja

Berlin, 17. decembra AA. Reparacijska konferenca bo po vsej priliki med 11. in 18. januarjem prihodnjega leta.

Velik požar v Beogradu

Beograd, 17. dec. p. Velik požar, ki je nastal snoči okrog 21. v mestnem okraju Sava Mala, je bil eden največjih, kar so jih Beograjčani videli po vojni. Gasilci so z nadčloveškimi napori gasili vso noč in šele danes opoldne se jim je posrečilo, da so pogasili ogenj, ki je uničil mline tvrdke Popović. Gasilci so le s težavo obranili sosedne hiše ognja. Če bi bilo le malo vetra, bi se ogenj gotovo razširil in uničil ves mestni okraj, v katerem je še mnogo malih starih hiš. Požar je bil tako silen, da je odnašalo iskre vse do Terazij. Policija je uvedla preiskavo, da dožene vzrok požara. Ker je mlin čuvala straža, so dognali, da ognja ni mogel zanetiti kak zlikovec. Škoda znaša okrog 10 milijonov dinarjev.

Konferenca za unifikacijo kazenskega prava

Beograd, 17. decembra p. Od 27. do 31. t. m. se bo v Parizu vršila mednarodna konferenca za unifikacijo kazenskega prava. Na tej konferenci bo našo državo zastopal odlični beograjski vseučiliški profesor dr. Toma Živanović, ki bo na konferenci poročal o vprašanjih trgovine z ženami in deco.

Včerajšnje nogometne tekme

Ljubljana, 17. decembra. Včerajšnja prijateljska tekma med Ilirijo in Hermesom je končala s 4:3 v korist Ilirije.

Zagreb, 17. decembra n. Današnja reprezentančna nogometna tekma med Gradcem in Zagrebom je končala s 5:4 (2:2) v korist gostov. Sodil je g. Mikuličić slabo. 2000 gledalcev.

Niš, 17. decembra n. Danes se je odigrala med tukajšnjo in budimpeštansko reprezentanco nogometna tekma, pri kateri so zmagali gostje s 5:2 (2:0).

Šabac, 17. decembra n. Dunajski Wacker je premagal Mačvo s 4:0 (1:0).

Beograd, 17. decembra p. Danes je nastopil proti beograjski Jugoslaviji madžarski prvak Ferencvaros, ki je na poti na veliko turnejo po Italiji in Nemčiji. Madžari so nastopili s svojim najboljšim moštvom, a niso imeli sreče. Tekma je končala z rezultatom 3:1 (1:0) za Jugoslavijo.

Vremensko poročilo

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, z malimi spremembami. Podnevi razmeroma toplo, ponoči hladno. — **Situacija včerajšnjega dne:** V severni Evropi je nastopila barometrska depresija, ki jo spremljajo snežni meteži. V jugovzhodni polovici evropskega kontinenta prevladuje visok pritisk. Le nad Sredozemskim morjem je pritisk nekoliko nižji in na Jadranu so imeli močno burjo. Pritisk je v južnem Primorju padel za 0.1 do 1.5 mm, na severu pa je narasel za 0.1 do 6 mm. Temperatura se je nekoliko spremenila. Deloma je padla za 1 do 7 stopinj, deloma pa je narasla za 1 do 5 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za petek: Mrzlo vreme, spremenljivo, malo oblačno.

Naši kraji in ljudje

60 let Ivana Šege

Jesenice, v decembru.

Te dni je praznoval 60-letnico svojega življenja g. Ivan Šega, šolski upravitelj v pokoju. Naš jubilant se je rodil 10. t. m. 1871. kot sin ugledne železničarske obitelji v Ljubljani. Svoje študije je dovršil l. 1891. v Ljubljani, nakar je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto v ponemčenih Brežicah. Delal je na vseh področjih nacionalnega in kulturnega dela v tem mestu, zelo tesno pa je sodeloval s pokojnim narodnim voditeljem dr. Šmirmaulom.

L. 1892 je dobil službo začasnega učitelja v Dolnjem Logatcu, kjer je bil njegov šef prerano umrli Ribnikar, oče načelnika g. Adolfa Ribnikarja. Tu si je izbral tudi življenjsko družico Ivanko, hčer narodne obitelji Arkove. Vzgojila sta tri otroke v agilne sokolske delavce. Sin Boris že več let opravlja posle sokolskega tajnika na Javorniku, prerano umrla hčerka Božena je bila načelnica radovljiškega in pozneje jeseniškega Sokola in podnačelnica kranjske župe, najmlajša hčerka Nada pa je sedaj načelnica jeseniškega Sokola in načelnica kranjske sokolske župe.

Jubilant je bil leta 1904. nastavljen kot učitelj v Šmartnem pri Litiji, kmalu nato pa je dobil službo v Radovljici, kjer je ostal do l. 1921., ko je bil imenovan za šolskega upravitelja na Jesenicah. V teku svojega službovanja je mnogo pisal v razne strokovne, stanovske in nacionalne liste. Stopil je v krog sotrudnikov »Slovanskega sveta« v Trstu, »Naših zapiskov«, »Slovenskega naroda«, »Notranjca«, »Gorenjca«, »Učiteljskega tovariša« in »Popotnika«.

Med učiteljstvom uživa g. Šega velik ugled. Bil je zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu v Radovljici, l. 1906. pa je bil v deputaciji, ki so jo sestavljali Berberovič, Engelbert Gangl, Jelenc in on, ki je šla v Beograd, da položi temelje Jugoslovenske učiteljske zveze. Na zboru v Beogradu je poročal naš jubilant, a predsedoval je znani pedagog, pokojni Davorin Trstenjak. Leta 1908. je zastopal na vselovanskem učiteljskem kongresu v Pragi obolelega tovariša Engelberta Gangla naš jubilant.

A tudi na gospodarskem in prosvetnem polju izven šole se je mnogo udejstvoval. V Logatcu je ustanovil mlekarno, v Radovljici je bil med ustanovitelji pletarne in Konsumnega društva. V Logatcu je ustanovil akademijo, kjer je priredil nešteto predavanj, a na Jesenicah ljudsko vseučilišče, kjer je imel nad 30 dobro obiskanih predavanj. V Radovljici je bil izvoljen v občinski svet, bil je član ravnateljstva Mestne hranilnice, kjer se je med vojno hudo upiral vojnim posojilom, bil je redsednik radovljiške podružnice Slovenskega planinskega društva, ko je ta gradila Vilfanovo kočo na Begunjščici.

Za vse svoje ogromno delo na nacionalnem, gospodarskem in prosvetnem polju ga je avstrijska vlada visoko odlikovala; dne 14. novembra 1916. je prejel Konfinirungsbescheid in je bil takoj nato obveščen, da ga ima vojaško sodišče na svoji črni listi. Na njem so c. kr. oblastva izvajala vse mogoče torkure. V svojem prostem času je celo moral zastonj delati na okrajnem glavarstvu v Radovljici. Tu je opravljal posle biriča in je kot tak prihranil dosti šikan interniranim Čehom, Srbom in Rusom, ki so ga nazivali iz hvaležnosti za pravega brata.

Danes živi naš jubilant kot upokojenec na Jesenicah in je telesno in duševno še čvrst, saj še vedno vežba sokolsko deco, je predsednik odbora gospodinjske šole, podružnice sv. Cirila in Metoda, član uprave jeseniškega Sokola in presednik nadzorstva Delavske hranilnice in posojilnice.

K njegovemu življenjskemu jubileju mu čestitamo tudi mi z željo, da nam ga usoda ohrani še mnogo let čilega in zdravega.

Pred smučarskim praznikom v Planici

V nedeljo 20. t. m. bo potegnil poseben vlak iz Ljubljane stotine smučarjev k slavnostni otvoritvi Smučarskega doma SK »Ilirije« v Planici. Ponosna enonadstropna stavba, ki so jo dogradili po načrtih gg. Miklavčiča in inž. Koudelke, je že povsem gotova in čaka na blagoslovitev in na slovesno otvoritev. Poleg številne armade smučarjev bodo prisostvovali slavnosti zastopniki civilnih in vojaških oblastev iz Ljubljane, dalje predstavniki sportnih organizacij in zastopniki krajevnih oblastev.

Dopoldanska svečanost se začne ob 10. z nagovorom predsednika gradbenega odbora g. inž. Koudelke. Po blagoslovitvi bo izpregovoril predsednik SK »Ilirije« in za njim zastopniki oblastev. Med tem se bodo pripravili tekmovalci k smuški tekmi na 10 km. Sledila bosta ogled doma in zakuska za povabljene goste. Popoldne ob 16 bo razdelitev nagrad zmagovalcem v smuškem teku. Prvak bo prejel otvoritveni pokal Smučarskega doma SK »Ilirije«, drugoplasirani plaketo, tretji povečano sliko doma. Razdelitvi nagrad bo sledila prosta zabava v veliki jedilnici doma.

Novi dom je ponoven dokaz organizatorske moči in delavnosti članstva SK »Ilirije«. Kakor predniači klubsko sportno kopališče v Ljubljani vsem podobnim napravam v državi, tako je tudi nova smučarska postojanka stavba, na katero je klub lahko ponosen. Služil bo dom razmahu zimskega sporta in turistike, služil bo zdravju in tujskemu prometu, zato pozdravljamo novo postojanko tudi kot pomembno kulturno in gospodarsko pridobitev.

70-letnica odlične slovenske matere

Kolikokrat mi zazveni v ušesih ime idiličnega Lehna pri Ribnici na Pohorju, se porajajo v meni najprijetnejši spomini na nekdanjo dijaško življenje, ki je imelo za nas, dijake in dijakinje (v letih 1905. do 1912.) iz Lehna in okolice v lehenski šoli pri šolskem upravitelju g. Srečku Majcenu, njegovi soprogi gospe Pavli, štirih hčerkah dijakinjah in sinu dijaku najgostoljubnejše shajališče. Tam smo se shajali, izmenjavali misli in nazore ter se navduševali za narodne idelale. Pa so minili časi. Majcenovih ni več tam; razpršili so se po svetu. Majcen, upokojenec živi v Mariboru, ga. Pavla pa v Ormožu pri svoji mlajši hčerki.

Na letošnji božični večer bo obhajala ga. Pavla Majcenova v prijaznem Ormožu 70-letnico svojega rojstva pri ljubljeni hčerki Primi, soprogi bolniškega primarija g. dr. Toneta Horvata. Jubilantka se je rodila v trgu Sv. Lenartu v Slov. Goricah in je potem živela v Ormožu, pri stricu dr. Petovarju, takratnemu odvetniku, kjer se je spoznala tudi z ormoškim učiteljem Srečkom Majcenom, s katerim se je leta 1881. poročila in mu bila vedno vzorna soproga, otrokom pa nad vse skrbna mati.

Za svojo deco sta zakonca žrtvovala vse, da sta jo spravila do ugodnih življenjskih pozicij. Štiri hčerke so dobre učiteljice. (Pavla, omožena Bregantova v Blanci; Ma-

rica, omožena Papstova v Ormožu; Olga, omožena Novakova v Pragi; Prima, omožena dr. Hrovatova v Ormožu), sin g. dr. Joško je pa danes zdravnik specialist za kiško je pa adnes zdravnik specijalist za kirurgijo v Mariboru.

Jubilantka, ki se danes raduje že pol ducata vnukov in vnukinj, je splošno priljubljena in spoštovana. Iz srca želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let! —k.

Tragedija ugledne Ljubljančanke

Včeraj se je ugotovilo, da je neznana utopljenka, ki so jo potegnili te dni iz Save pri Tomačevem, mlada vdova, ki je šla v smrt s svojo hčerkico

Ljubljana, 17. decembra.

Kakor smo že poročali, je bila pred dnevi najdena v Savi pri Tomačevem mlada utopljenka, ki so jo nato spravili v mrtvašnico k Sv. Krištofu, a niso mogli dognati njene istovetnosti. Utopljenko je opazil v vodi železniški uslužbenec g. Vagaja, ki je tedaj o najdbi obvestil črnuško orožniško postajo. Orožniki so v zadevi poročali pristojni komandi, vendar je ostal vsak poizkus, dognati ime utopljenke, zaman. — Truplo nesrečnice je ležalo pet dni v mrtvašnici pri Sv. Krištofu in so ga nato pokopali 15. t. m. na pokopališču pri Sv. Križu. Danes pa se je nenadno dognalo, da gre za znano ljubljansko damo. Je to tragedija mlade vdove, ki pa ni šla v smrt sama, marveč je potegnila s seboj v mrzle valove Save tudi svojo 4 in pol leta staro hčerko...

Sorodniki so že nekako deset dni pogrešali vdovo po inženerju Viktorju Zupancu, ki je umrl v juniju l. 1927., 26letno go. Zoro in njeno malo hčerko Amalijo. Sorodniki so poizvedovali, kam bi odšla mlada gospa, vendar niso mogli dognati ničesar določnega. Njeno stanovanje v Kresiji je bilo zaprto. Od doma je šla vdova nekako pred desetimi dnevi v opoldanskih urah in srečala na ulici nekega svojega sorodnika, ki mu je dejala: »Pozdravi doma in zbogom!«

Od takrat je izginila za njo vsaka sled in šele danes so se začele raznašati po mestu govorice, da je šla nesrečna mlada gospa v družbi svojega deteta v vodo. Na podlagi časopisnih vesti o neznani utopljenki, ki je bila najdena pri Tomačevem, so ugotovili sorodniki po opisu osebe in obleke da gre za go. Zoro Zupančevo, hčerko poznanega restavraterja v Tivoliju g. Vekoslava Dolničarja, ki leži zaenkrat pokopana v zasilnem grobu, vpisana v registre uprave pokopališča Sv. Križa pod označko »neznana«. Zdaj iščejo v Savi tudi trupelce pogrešane hčerkice, ki najbrže ne bo ležalo daleč proč od kraja, kjer so našli nesrečno mater.

Kaj je bilo vzrok obupnemu koraku nesrečne gospe, s katere usodo sočuvstvuje prav gotovo vsa Ljubljana, bo pokazala šele obširno uvedena preiskava. Gotovo je mlada gospa storila obupen korak v duševni strtosti.

Jutri senzacijonalna premiera!

Trnjeva življenska pot lepe bavarske princese od njene poroke s cesarjem Francom Jožefom I. do njene smrti povodom atentata anarhista Lucchenija v Ženevi.

Jutri senzacijonalna premiera!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

Žrtvi noža in kola

Ptuj, 17. decembra.

V torek je bila pri posestniku Kosu Matiji v Gerdini večja skupina fantov, ki so vso noč robkali koruzo. Seveda pri tem tudi ni manjkalo pijače, tako da so se vračali ob 9. zjutraj precej okajeni domov. Med njim je bil tudi Vtič Alojz, posestnikov sin iz Gerdine. Ko se je vračal po cesti domov, je srečal Jernejška Franca, posestniškega sina iz Nadol, ki ga je pozdravil z besedami »Dober večer«, ker je v pijanosti mislil da je večer. Jernejšek pa je brez vsakega povoda ali pa ga je morda ta pozdrav užalil, potegnil iz žepa nož in ga zasadil Vtiču v spodnji del hrbta ter mu prizadejal hudo poškodbo. Vtiča so takoj naložili na voz in ga pripeljali v ptujsko bolnico.

Osenjak Rudolf, poljski delavec iz Dragenca, se je odpeljal v torek s kolesom v Hajdino nekaj nakupovat. Na povratku proti domu, pa ga je neznan moški brez vsakega povoda udaril s polenom po nosu, da je Osenjak pri tem tako nesrečno padel raz kolo, da si je zlomil levo roko. Napadalca zaradi teme ni spoznal. Osenjak, ki ima tudi močno poškodovan nos, je moral iskati zdravniške pomoči v ptujski bolnici.

Prosvetno gibanje ob Kolpi

Stari trg ob Kolpi, 17. dec.

Vsa leta po vojni je vladalo v prosvetnem življenju pravo mrtvilo. Le redko se je priredila kakšna igra, kar je bil za Poljane razveseljiv dogodek, le žal, da kronika beleži le malo prireditev. Vzrok leži v tem, da so Poljanci romali že v zgodnji mladosti v svet za zaslužkom in da je bilo na razpolago malo prosvetnih delavcev. Vsekakor zasluži za povzdigo prosvete priznanje idealni g. Šmalcelj, ki se je mnogo trudil za napredek, le žal, da ni našel dovolj razumevanja od strani javnosti.

Šele zadnji dve leti moremo beležiti razveseljiv napredek. Prvo nas je presenetilo gasilno društvo iz Starega trga, ki je zgradilo lep oder na inicijativo šolskega upravitelja g. Dominka, ki je tudi naslikal brezplačno krasne kulise z oljnatimi barvami in zrežiral prvo igro, ki je uspela nad pričakovanje. Kmalu so se lotili gasilci težje igre »Mlinar in njegova hči« v isti režiji. Tu smo spoznali, da imajo Poljanci krasen igralski talent. Prireditev je posetilo več uglednih osebnosti, ki so javno priznale, da bi taki igralci mogli nastopiti na vsakem večjem odru. Led je bil prebit in kmalu so gasilci iz Predgrada priredili lepo uspelo igro. Med obema društvoma je nastalo plemenito tekmovanje za čim večji napredek in z veseljem smo zrli na ta boj. Kmalu se je osnoval v Starem trgu močan pevski zbor, ki ga vodi g. upravitelj šole, in ki je javno nastopil prvič na Vseh svetnikov dan na pokopališču in pozneje tudi v cerkvi ter ob raznih drugih prilikah. Priznati je treba, da zbor zelo napreduje, le škoda, da se število pevcev krči, ker je bilo nekaj pevcev upoklicanih v vojaško službo, a par jih je klonilo gonji, ki se je zadnje čase pojavila od gotove skupine ljudi, ki jim prosvetno delo teh vrlih fantov ni všeč. Ali se res ne moremo otresti duha razdvojenosti?! Čas je že, da krenemo na novo pota z geslom: Vse za blagor in napredek jugoslovenskega naroda! Zbor kljub vsemu pridno vežba in namerava v kratkem prirediti koncert, kar že komaj pričakujemo.

Tudi šolska mladina nas je večkrat prijetno presenetila z jako lepimi prireditvami. Osobito nam je ugajala igra »Sivilja Klara«. Lepa scenerija, krasni kostumi vil in palčkov, efektna razsvetljava ter sigurni in ljubki nastop mladih igralcev nas je naravnost očaral. Pa tudi zborovsko petje mladine nam je zelo ugajalo. Vse priznanje prirediteljem! Želeli bi še mnogo takih prireditev.

Tudi Radenčani se pridno gibljejo. Te dni se je vršil ustanovni občni zbor Gasilnega društva, katerega je posetil tudi g. upravitelj Dominko, ki je obširno govoril o smotrih gasilstva in vzpodbujal člane k delavnosti, slogi in ljubezni do domovine kar so sprejeli prisotni z burnim ploskanjem. Priglasilo se je 25 članov. Za načelnika je bil izvoljen g. Kobe Ivan, posestnik iz Dolnjih Radenc. Odbor, ki je srečno izbran, daje jamstvo, da bo to mlado društvo dobro uspevalo.

Sokolska ideja zmaguje. Saj šteje društvo, ki ga vodi še vedno le pripravljalni odbor, 134 dece in nad 70 članov in članic. Deca je telovadila od pomladi do jeseni, dokler ni nastopilo slabo vreme. Ker nimamo telovadnice, se vrši telovadba le na prostem.

Ljudje, ki so bolni na želodčnih-, ledvičnih in kamenih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno zanesljivo deluoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri kilah, trebušnih, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Šahovski turnir za prvenstvo univerze

Ljubljana, 17. decembra.

12. kolo šahovskega turnirja za prvenstvo univerze je prineslo naslednje rezultate: Šorli je dobil proti Rupniku Zdenku. Židan je izgubil z Gerželjem, Asejev s Preinfalkom, Rupnik Ivo z Vidmarjem, Škerlak z Gabrovškom Julijem. Z zmago Krulca se je končala važna partija Gabrovšek Ludovik - Krulc. Remizirala sta Zupan in Sever, prekinjena pa je ostala partija Cibic-Sikošek v boljšem položaju za Cibica. Iz prejšnjega kola neodigrana partija Gabrovšek Julij - Rupnik Ivo je ostala neodločena.

Stanje po 12. kolu: Vidmar 10 (1), Gabrovšek Ludovik 10, Preinfalk 9, Gabrovšek Julij 8 in pol, Krulc 7 in pol (2), Šorli 7 (1), Sikošek 6 (1), Rupnik Zdenko 6, Gerželj 5 in pol (1), Asejev 5 in pol (1), Rupnik Ivo 4, Židan, Cibic 3 (1), Sever 2, Zupan, Škerlak 1 in pol.

Avto je zgorel

Ljubljana, 17. decembra.

Na Cesti na Loko v Trnovem se je davi pripetila huda avtomobilska nezgoda. Ob 7. je privozil po imenovani cesti šofer Rudolf Kožuh, uslužben pri pekovskemu mojstru Josipu Pretnarju na Tržaški cesti. Na avtu je imel zalogo kruha, ki ga je oddajal po raznih trgovinah. Med vožnjo pa je iz avtomobila nenadno švignil ogenj, ki je vžgal vse lesene dele avtomobila. Ožgane dele avtomobila so v teku dneva spravili na dvorišče nekega mehanika. Škoda, ki jo je prizadejal ogenj na avtomobilu, je velika, kajti vozilo je postalo popolnoma neuporabno.

Nezakonsko dete je zadušila

Maribor, 17. decembra.

Mlada Veronika K. iz Laznice je že dalje prikrivala posledice svoje ljubezni. Pred nekaj dnevi je na skrivaj rodila. Tedaj se je pa v mladi materi vzbudil zločinski naklep. Takoj po porodu je otroka zavila tako močno v cunje, da se je zadušil. Veroniko so prijeli. Pri sodni obdukciji so ugotovili, da je bil novorojenček zadavljen. Zločinsko mater so izročili sodišču.

Danes zadnjikrat ob 4., ¼8 in 9¼

Danes se torej poslavlja Vaša ljubljenka

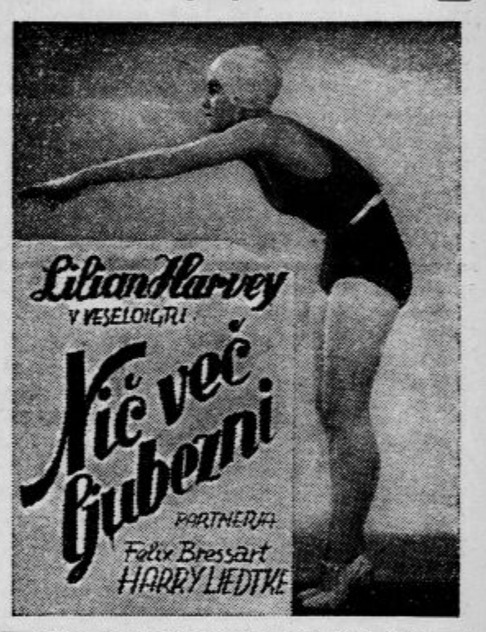

Ne zamudite tega sporeda! Za smeh in sijajno zabavo Vam jamčijo imena treh umetnikov v glavnih vlogah

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Velika važnost kmetijskih filmskih predavanj

Krajevni činitelji so dolžni storiti vse, da so taka predavanja obiskana polnoštevilno

V teku letošnjega leta je Kmetijska družba po svojem strokovnem aparatu priredila dokajšnje število kmetijskih predavanj pri svojih mnogoštevilnih podružnicah. Ta predavanja so imela vsekakor mnogo uspeha, saj se je s tem le poživelo delovanje nekaterih podružnic, kajti predavalo se ni le o posameznih panogah kmetijstva, temveč so imela predavanja predvsem namen, organizirati članstvo k složnemu delu in k občemu napredku. Mnogo podružnic je priredilo tudi velika zborovanja, tako v Metliki, Slovenjgradcu, Artičah in drugod, na katerih se je razpravljalo o vseh težavah in vprašanjih, ki tako hudo prizadevajo našega kmetovalca. Silno je težavno v tej moreči gospodarski krizi navajanje ljudi k izboljšanju kmetijstva, ko so sedaj tako močno padle cene skoro vsem kmetijskim proizvodom, a vkljub temu so ljudje, ki so se udeleževali zborovanj, predavanj in drugih takih prireditev, pokazali razumevanje.

V svesti si važnosti najmodernejših činiteljev za pospeševanje kmetijskega pouka med kmetskim ljudstvom, to je radijskih in filmskih predavanj, je Kmetijska družba tudi v tem pogledu storila velik korak naprej. Nabavila si je predvsem precejšnje število zanimivih kmetijskih filmov, ki jih ima sedaj na razpolago za svoje podružnice. Pogoj je, da poskrbi podružnica za primerno dvorano z električno razsvetljavo in kontaktom, kamor se more priključiti kinematografski aparat. Poskrbeti mora seveda tudi za primerno udeležbo. Vsa čast v tem pogledu nekaterim podružnicam, tako v Slovenski Bistrici, v Višnji gori, v Trbovljah, Zagorju in v zadnjem času tudi na Ježici pri Ljubljani, v Zgornji Šiški, pri Devici Mariji v Polju, v Dolu pri Ljubljani, Mengšu in v Kamniku, ki so poskrbele za izredno mnogoštevilno udeležbo in za primerne prostore. Na tisoče kmetovalcev je z največjo pazljivostjo in z velikim zadovoljstvom sledilo kmetijskim filmom, ki so jih tolmačili strokovnjaki v poljudnih in razumljivih besedah.

Da so ta predavanja tako lepo uspela, je velika zasluga tudi ravnatelja Agrikulturnokemičnega urada iz Zagreba g. *Pučnika*, ki je dal mnogo teh najnovejših filmov na razpolaganje in ki se je sam osebno udeležil več predavanj, na katerih je predvajal s svojim modernim kinematografskim aparatom in tolmačil zborovalcem prelepe slike filmov.

Kmetijsko filmska predavanja so gotovo največjega pomena. Kakor že rečeno mora biti na razpolago dovolj velika dvorana in izvedena mora biti agitacija za primeren obisk; to pa ne samo od načelnika podružnice, nego tudi od vseh krajevnih činiteljev: župnega urada, šolskega vodstva in županstva. Nadvse važna je pa tudi osebna agitacija od hiše do hiše. Ko se na običajen način pred cerkvijo razglasi, da bo to in ono predavanje, je treba ljudem natančno raztolmačiti, kaj se bo v filmu videlo, s posebnim poudarkom, da so predavanja brezplačna. Silno pa kvarijo uspeh nezakurjena dvorana, prireditev ob nepravem času, slaba električna razsvetljava in naposled tudi slab kinematografski aparat. Poudarjamo, da imajo filmska predavanja izredno velik vpliv na ljudi v vseh ozirih in da zaslužijo pospeševanje od vseh činiteljev, ki jim je pri srcu blagor kmetskega ljudstva.

Fr. K.

Radio v Vašo hišo!

V času od 10. decembra t. l. do 10. januarja 1932 prodajamo:

1. Troelektronski aparat „REINARTZ“

s kvalitetnimi elektronkami, akumulatorjem »Hoppecke« 18 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplačilo Din 200.— ter deset mesečnih obrokov po Din 150.—.

2. Štirielektronski aparat „REINARTZ“

z visokofrekvenčno stopnjo (elektronka z zamreženo anodo!) s kvalitetnimi elektronkami, akumulatorjem »Hoppecke« 36 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 120 Volt, prvovrstnim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplačilo Din 300.— ter dvanajst mesečnih obrokov po Din 120

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 5.

Preko zime

Vam shranimo strokovno Vaše kolo, na željo ga tudi prenovimo ali samo popravimo. Solidno in ceno. 15499

A. GOREC d. z o. z., Dunajska cesta št. 1

TELEFON 30 — 06.

Domače vesti

* **Visoko odlikovanje gasilca.** Nj. Vel. kralj je odlikoval z redom Sv. Save 4. stopnje karlovško gasilno društvo in njegovega podpredsednika g. Milana Kuharja.

* **Iz carinske službe.** K carinskemu oddelku v Hodoš ob madžarski meji je bil premeščen od gornjeradgonske glavne carinarnice carinik g. Božidar Klobučar, ki je ves čas svojega bivanja v Gornji Radgoni bil vesten uradnik in prijeten družabnik. Na njegovo mesto je premeščen k gornjeradgonski carinarnici carinik gosp. Jožef Vapa, doslej pri carinskem oddelku v Hodošu.

* **Lep čin naših v tujini.** Na Nizozemskem živi več naših rojakov, ki delajo v tamošnjih rudnikih. Dasi so tudi oni sami prizadeti po krizi, vendar niso pozabili onih v domovini, ki jim gre še slabše. Jugoslovenska podporna jednota, ki ima središče v Brunssumu, je poslala trboveljskemu županu Vodušku 1000 Din, ki naj se razdele med najbednejše rudarske otroke. G. župan je izročil ta znesek pomožnemu odboru, ki bo tudi letos oblekel in obul nekaj najpotrebnejših rudarskih otrok. Pisma so zaključili naši »Holandci« s srčnim pozdravom na rojake z besedami: »Bog živi domovino in vladarja!«

* **Gradba nove bolnice v Zagrebu.** Upravni odbor zakladne bolnice v Zagrebu je pozval v Zagreb g. arh. Tietmanna iz Düsseldorfa, da mu poveri izdelavo končnega načrta za gradbo nove zakladne bolnice na Šalati. Gosp. Tietmann, ki je že v Zagrebu, se je v zadevi gradbe že razgovarjal z inženjersko zbornico v Zagrebu.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

* **Posvetovanje primorskih hotelirjev** se je vršilo te dni v Zbornici za TOI v Splitu. Obravnavalo se je neugodno stanje hotelirstva v Primorju glede na sedanjo hudo krizo. Hotelirji so morali letos, da privabijo goste, znižati cene za 20—30 odstotkov. Za drugo leto pa kaže še slabše in se bodo morali mnogi hoteli morda celo sploh zapreti. Turistični odbor Zbornice za TOI v Splitu poziva pristojna mesta, da glede na pospeševanje tujskega prometa izdajo zakon, po katerem bi bila hotelirska industrija oproščena državnih davkov in samoupravnih doklad.

* **Novi grobovi.** Umrl je bivši oskrbnik posestva grofa Lamberga v Gresovčaku g. Ivan Perbil, po rodu iz okolice Slovenjgradca. — V ponedeljek zjutraj je v Šmarjeti pri Rimskih toplicah za vedno zatisnila oči Julijana Kosmova, ki je polnih 45 let služila sedaj pokojnemu biseromašniku g. Edvardu Janžku. Vzorno služabnico je zadela kap. — Na Jesenicah je po dolgi bolezni preminul g. Franc Vilfan, posestnik, fotograf, trgovec in gostilničar. Star je bil šele 32 let. Pokojnika bodo pokopali v soboto ob pol 16. Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Najlepše božično darilo otrokom** bo poseben otroški smučarski tečaj v novem smučarskem domu SK Ilirije v Planici od 1. do 8. januarja. Skrbno nadzorstvo. Prehrana otrokom primerna, petkrat dnevno. Zdravniški pregled. Celotna preskrba za ves tečaj 350 Din. Pravočasne prijave s položitvijo 50 Din potrebne!

* **Sokolsko gledališče v Radovljici** priredi v soboto 19. t. m. ob 20. in v nedeljo 20. t. m. ob pol 16. veseloigro »Drzni plavač«, ki se bo izvajala prvič nan slovenskem odru. Igra je zelo zanimiva in bo gotovo zadovoljila vsakogar. Zato je domače in okoliško občinstvo vabljeno k prav obilni udeležbi.

* **Šopek trobentic** nam je poslala gdčna. Urška Kunejeva, učiteljica ženskih ročnih del v Podsredi. Za pozni pozdrav narave prisrčna hvala!

* **Ciril - Metodove razglednice** za božič in novo leto se dobe v trafikah, trgovinah in v družbeni pisarni, Beethovnova ulica št. 2. Cena 1 komad 1 Din.

* **Priznanje šoferju Bučarju.** Občinski urad Sv. Peter pod Sv. gorami nam je poslal naslednjo izjavo, ki so jo podpisale tudi tamošnje korporacije in ugledni zasebniki: »Očitek beograjske »Politike«, da velja g. Bučar za zelo površnega in nepreviden šoferja, ne ustreza resnici. Smatramo za svojo dolžnost ugotoviti resnico, da je g. Bučar zelo previden, zanesljiv in vesten šofer. Gosp. Bučar je vozil že dve leti k Sv. Petru pod Sv. gorami. Ta proga je najtežja izmed vseh prog, ki jih vzdržuje mesto Celje in baš na tej progi se je izkazal g. Bučar za zelo previdnega in zanesljivega šoferja, zlasti ko je vozil po nevarnem klancu na Srebrniku, katerega je vedno prevozil z veliko sigurnostjo. Oni, ki očitajo g. Bučarju nepazljivost in neprevidnost, bi morali videti g. Bučarja, s kako vestnostjo je vozil pozimi čez poledeneli Srebrnik. Gospod Bučar je vselej in povsod dokazal, da je izvrsten šofer in zelo vesten služabnik.«

* **Neprevidno ravnanje z ognjem.** Na to notico, ki je bila po dopisu z Bleda objavljena v nedeljskem »Jutru«, nam je g. Jožef Kajdiž poslal naslednje pojasnilo: Ni res, da bi bila žena Jožefa Kajdiža v Mlinem hotela prejšnjo sreco zvečer peči kruh in je v ta namen zakurila peč. Res pa je, da ni hotela peči kruha in je bila peč le malo zakurjena. Otroška blazina se je jela smoditi zaradi razpok na peči, katerih domači dotlej niso opazili in ki so nastale zaradi kanalizacijskih del. Vsa hiša je v močnih razpokah, ki se še vedno na novo opažajo. Ni res, da bi bil gospod Mandeljc prvi vdrl v hlev in začel gasiti ogenj z vodo, ki so jo nanosili ljudje. Res pa je, da sta prva vdrla v hlev gospodar in gospodinja ter v naglici otela govedo in udušila ogenj (pri tem je dobila žena posestnika Kajdiža hude opekline po obrazu), nakar šele je prišel g. Mandeljc in pomagal pri gašenju.

Za pulloverje pristna

ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana.

* **Smrt v premogovniku.** V državnem premogovniku Brezju pri Sarajevu se je zrušila plast premoga in prsti na rudarja Rusima Pavića in mu stisnila prsni koš. Tovariši so ponesrečenca odkopali, a je Pavić kmalu nato izdihnil.

* **Nesreča s puško.** Bratišek Mihael, posestniški sin v Malem Okiču, sedaj kot vojak na dopustu, si je kupil lovsko puško in se te dni podal na lov. Pri strelu pa mu je puško raznesla, ker je bila najbrže zarjavela. Fant je dobil hude poškodbe na levi roki. Poškodovana sta kazalec in sredinec, posebno pa dlan. Bratišek je moral v ptujsko bolnico.

* **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Iz Ljubljane

u— **Prihod češkoslovaških gostov v Ljubljano.** Danes ob 17.22 se pripeljejo v Ljubljano člani Češkoslovaške filharmonije, ki priredé zvečer ob 20. v dvorani Uniona simfonični koncert. Člane Češkoslovaško-jugoslovenske lige, Češke obci, Glasbene Matice in drugih narodnih društev prosimo, da pridejo k sprejemu na kolodvor.

u— **Slavnostna akademija SJSU »Preporoda«.** Uvod v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja je bila slavnostna akademija SJSU »Preporoda«, ki se je vršila v sredo v elegantni dvorani Trgovskega doma. Otvoritveni nagovor je imel predsednik g. Bačič, ki je toplo pozdravil vse prisotne, zlasti šefa prosvetnega oddelka banske uprave g. Mazija, direktorja ženske realne gimnazije g. Juga kot pokrovitelja, župana g. dr. Dinka Puca, častni damski komite in številne odlične goste, nato je pa v kratkem zanosnem govoru poudarjal, da so »Preporodovci« s srcem in dušo s kraljem in da bodo to tudi v bodoče. Zavedajo se smernic, ki jih je začrtal kralj in vzklikajo polni spoštovanja in ljubezni: »Živel Nj. Vel. kralj in z njim njegov kraljevski dom!« Nato se je vršila slavnostna akademija s pestrim sporedom. Na programu so bile glasbene in pevske točke in deklamacije. Po izčrpanem programu se je razvila animirana zabava.

F. Čuden

darila za **vsakogar**

Prešernova 1.

u— **Danes ob pol 15. druga serija Ufinih kulturnih zvočnih filmov.** ZKD predvaja danes v Elitnem kinu Matici drugo serijo pravkar iz Berlina dobljenih Ufinih kulturnih zvočnih filmov: **»Jeklo«, »Skrivnosti življenja bilke«, »Na morskem dnu«, »Tajnosti iz jajčne lupine«** in **»Pri trgovcu z raritetami«.** Izredno poučni filmi, krasno izdelani, bodo vsakomur ugajali. Predstava ob pol 15. ob znižanih cenah.

u— **Simfonični koncert.** Opozarjamo, da bo drevi ob 20. v veliki dvorani Uniona simfonični koncert Slovaške filharmonije iz Bratislave. Koncertni spored bo izvajalo 65 članov orkestra pod vodstvom kapelnika Zdenka Folprechta. Bratislavska Slovaška filharmonija je v Češkoslovaški na najboljšem glasu in je reprezentativni orkester slovaškega dela republike. V Ljubljano pride danes popoldne ob pol 18. z dunajskim brzovlakom. Na Dunaju je odigrala svoj koncert sinoči. Vstopnice se dobe ves dan v Matični knjigarni, zvečer od pol 20 dalje pa pred dvorano Uniona. Cene običajne koncertne.

u— **Posebni smučarski vlak** v nedeljo v Rateče k slavnostni otvoritvi smučarskega doma v Planici bo vozil samo v primeru zadostnih prijav. Vlak bo odšel ob pol 7. zjutraj iz Ljubljane, v Rateče bo prispel ob 10. Med vožnjo bo imel postanek v Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Jesenicah in Kranjski gori. Iz Rateč se bo vračal ob sedmih, v Ljubljano bo prispel ob 10. zvečer. Ker mora biti število prijavljencev znano že danes, naj se vsi interesenti prijavijo še danes v trgovini Gorec, Kanc ali v kavarni Evropi. Smučarji, ne odlašajte s prijavami in ne zamudite izredno ugodne prilike za udoben in cenen izlet v Planico, kjer se bo otvoril prvi jugoslovenski smučarski dom!

Zvočni kino Idea!

Nepreklicno zadnjikrat danes

ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

„Romanca iz Rio Granda“

Film krasnega petja, velike ljubezni in očarljivih arij!

Neugoden ukus in dih ust odstrani takoj prvovrstna osvežujoča Chlorodont pasta za zobe. Tuba 8 Din.

u— **Društvo »Soča«** bo imelo v soboto ob 21. pri »Levu« slavje pod naslovom kraljev dan. Na programu bodo govori predsednika dr. Dinka Puca, pisatelja dr. Ivana Laha in načelnika g. Iva Sancina. Iz prijaznosti bo sodeloval ljubljanski Matični kvartet. Na sporedu bodo tudi lepe deklamacije. Dvorana bo primerno okrašena. »Sočane« in njihove prijatelje in narodna društva vabimo na ta patriotičen večer.

u— **Za koncert Slovaške filharmonije,** čigar program je eden najzanimivejših v letošnji koncertni sezoni, se je pokazalo lepo zanimanje. Splošno sodijo, da je to tudi z umetnostne strani prireditev, ki je ne bi smel zamuditi noben prijatelj muzike. Z druge strani nam veleva narodna dolžnost, da pokažemo svojo pozornost močni delegaciji bratskega češkoslovaškega naroda, ki prihaja v znamenju prijateljstva k nam iz slovaške metropole Bratislave. Zato kupite še danes dopoldne vstopnice v Matični knjigarni!

u— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani,** Stari trg 11, je izposodila novembra na 4335 strank 15.825 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od pol 16. do pol 20. in izposoja najlepše in najizbornejše slovenske, srbskohrvatske, nemške, francoske, angleške, ruske, italijanske, poljske, esperantske in angleške knjige in modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Knjige se pošiljajo tudi po pošti izvenljubljanskim čitateljem, ki imajo pri izposojanju knjig posebne ugodnosti. Na razpolago popolni tiskani imeniki knjig po znižani ceni, ki jih kupi, da si napišeš številke knjig doma!

u— **Božičnico priredi mestna občina** tudi letos v veliki unionski dvorani in sicer 20. t. m. ob 5. Obdarovanih bo nad 500 siromašnih otrok z obleko, perilom, obutvijo in živili. Pred obdaritvijo bo igrala delavska godba »Zarja« pod spretnim vodstvom kapelnika g. Dolinarja, otroci pa bodo igrali krasno božično igrico s petjem. Režijo je oskrbela učiteljica gdč. **Vencajzova.** Občinstvu je brezplačen dostop dovoljen na balkon in galerijo.

u— **Čajanka diplomiranih tehnikov** bo namesto redne plesne vaje v petek ob 20. v Trgovskem domu.

ROKAVICE

Nappa **68·—** usnjene moške

Ciril Ahlin — Miklošičeva c. 14, Poljanska c. 5, Celovška c. 56

u— **Obrtno gibanje v novembru.** — Pri mestnem magistratu je bilo v novembru prijavljenih 30 novih obrtnih obratov in trgovin, odjavljenih pa je bilo 15.

u— **Dražba orožja.** Na policijski upravi bodo prodajali na javni dražbi 29. t. m. razno rožje, ki je bilo v teku leta odvzeto raznim osebam. Samokresi, pištole in flobertovke se bodo oddajale samo koncesijoniranim trgovcem in pa osebam, ki se bodo izkazale s pravoveljavnimi orožnimi listi.

u— **Aretacija.** V Kolodvorski ulici v kavarni »Leon« je bil te dni aretiran 35letni Alojzij P., doma iz Radohove vasi, ki je tam nadlegoval goste. Poprej že se je udejstvoval na ulici sami in v drugih lokalih, kjer je uprizarjal kravale. Na policiji so bili Lojzeta prav veseli, kajti bil je že dalje časa iskan in zasledovan kot zelo nevaren tat koles.

u— **Tatovom je vse prav.** Posestnik Jakob Novak na Zaloški cesti št. 53 v Mostah je predvčerajšnjim opazil, da mu je nekdo ukradel iz nezaklenjenega skednja leseno vozno dvigalo. Ukradeno dvigalo je zeleno pleskano in si ga je najbrže prisvojil kak mimo došli voznik.

u— **Tatvina sank.** Trgovka Jelka Švabova, stanujoča v Gledališki ulici 12, je prijavila, da ji je nekdo odnesel iz kleti športne sanke. Kdo je tatvino izvršil, zaenkrat še ni znano.

u— **Pri Bobenčku** vsak petek sveže namočena polenovka.

Iz Celja

e— **Božična slikarska razstava.** V dvorani Mestne hranilnice je razstavil svoja dela znani celjski akademski slikar g. Miroslav Modic. Poleg njega je razstavil 11 del v olju, pastelih in akvarelih tudi mladi akademski slikar g. Rajko Slapernik iz Ljubljane. Razstava je bila otvorjena včeraj zjutraj in bo trajala do vštetega 24. t. m. Odprta je dnevno od 8. do pol 13. in od pol 14. do 19.

e— **Naša domača industrija odlikovana.** Na VI. mednarodnem sejmu v Solunu je bila odlikovana z zlato kolajno naša edina specijelna tovarna za šamotne in dinasne izdelke, Šamotna tovarna v Celju. S tem priznanjem je Šamotna tovarna doprinesla dokaz svoje velike podjetnosti, s katero je malo, skoro nepoznano tovarno dvignila med prve v državi. Njeni izdelki so bili pohvaljeni tudi na svetovnem preizkuševališču v Berlinu. Vodstvu Šamotne tovarne čestitamo!

e— **Zimskosportni odsek savinjske podružnice SPD** priredi v času 3. do 10. januarja smuški tečaj po naslednjem sporedu: Prvi tečaj za začetnike in že izvežbane smučarje na Mozirski planini. V tem času bo koča popolnoma oskrbovana. Pouk po arlberški šoli. Prijave sprejema, obenem pa daje vse potrebne informacije iz prijaznosti drogerija »Central« na Kralja Petra cesti, oziroma Kmetska posojilnica v Prešernovi ulici, do najpozneje 2. januarja.

e— **Ljudsko vseučilišče.** Minili ponedeljek je predaval umetnostni kritik gospod Ivan Zorman iz Ljubljane o postanku in razvoju muzejev in galerij in o slovenski likovni umetnosti. Obravnaval je razvoj muzejev v stari klasični dobi in v novem veku. Posebno pozornost je posvetil ljubljanskemu muzeju, ki je bil ustanovljen baš pred sto leti. Skioptične slike so predstavljale lepa, značilna domača slikarska dela, ki jih je spremljala predavateljeva beseda, prikazujoča razvoj domače umetnosti.

e— **Mestno gledališče** uprizori v nedeljo 20. t. m. Špicarjevo pravljično mladinsko igro »Pogumni Tonček« v režiji ge. Sadarjeve. Pričetek ob 16. Vstopnice v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek.

V nedeljo, 20. t. m. otvoritev SMUČARSKEGA DOMA S. K. Ilirije v Planici. — Vozi poseben vlak. Priglasite se še danes do opoldne v trgovini A. Gorec ali drogeriji A. Kanc ali v kavarni Evropi, ker v slučaju nezadostnih prijav vlak ne bo vozil. 15338

e— **Celjsko godbeno društvo** bo imelo občni zbor v ponedeljek, 21. t. m. ob pol 20. v pevski sobi Celjskega pevskega društva v Narodnem domu. Na zboru se bo sklepalo tudi o bodočem delu društva.

e— **V celjski bolnici** sta umrla 18 letni vrtnarski delavec pri zdraviliški upravi v Rogaški Slatini Ignac Plevčak iz Lačnega Dola pri Slatini in 35letna rudarjeva žena Neža Žolgerjeva iz Šmohorja pri Sv. Krištofu nad Laškim.

ALPINAC čai

se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah. Originalen zavojček. Din 20. — Glavni depo: Trifolium drogerija, Beograd.

e— **Zagoneten nočni strel.** V torek zvečer se je zglasil 24 letni brezposelni rudar Rudolf Žohar, ki nima stalnega bivališča, pri nekem kmetu blizu Poljčan. Najbrže ga je v domnevi, da gre za vlomilca, ustrelil iz lovske puške domači gospodar in ga s polnim nabojem zadel v levo nogo. Žoharja, ki ima zelo hudo poškodbo, so prepeljali v celjsko javno bolnico.

e— **Vlom v Narodni dom.** Predvčerajšnjim zvečer so služkinje, kuharica in natakarica v restavraciji Narodnega doma, ko so se po končani službi podale k počitku v svoje podstrešne sobe v istem poslopju, ugotovile, da je obiskal njihova stanovanja čez dan neznan vlomilec in odnesel njim in nekemu istotam stanujočemu mizarskemu pomočniku razno obleko, obutev in perilo ter nekaj gotovine, v skupni vrednosti 9700 Din. Vlomilcu je policija že na sledu.

e— **Mestni kino** bo predvajal od danes do vštetega ponedeljka dunajski zvočni film »V kraljestvu valčka«. Pričetek ob pol 21.

Iz Maribora

a— **Sestanek Mariborčanov s Slovaško filharmonijo.** Ker želi JČL čim večjega kontakta Mariborčanov z odličnimi glasbenimi reprezentanti Čehoslovakov iz Bratislave, ne bo prirejen oficijelni banket ob priliki obiska Slovaške filharmonije, ampak so vabljeni vsi Mariborčani brez izjeme, da se udeleže sprejema na kolodvoru v soboto ob pol 12. in nato skupnih obedov, ki jih bodo imeli gostje v dvorani hotela Orel v soboto ob pol 13. Po koncertu bo prijateljski sestanek in v nedeljo skupni obed ob pol 13. Pri zadnjem skupnem sestanku se bodo dočili od gostov zastopniki JČL pevskih društev in oblastev. Prosimo, da se tega obeda udeleže prijatelji Čehoslovakov v čim večjem številu. Obed pa je treba poprej priglasiti ali v hotelu »Orel« ali pri predsedniku JČL dr. Reismanu (telefon 2099). Obed bo stal 20 Din brez pijače.

a— **Protidraginjska akcija.** Žalostno sliko bi nam nudilo, če bi povrsti obiskali trgovce, gostilničarje in druge obrtnike ter našteli primere, kako visoke zneske morajo nekateri plačevati za najemnine, kar je tudi gotovo vzrok današnji draginji, ki tare nameščence in delavce. Zato so o tem vprašanju razpravljali na zadnjem protestnem shodu in protestirali proti visokim najemninam za lokale, delavnice in skladišča. V resoluciji opozarjajo prizadeti, naj se najemnine za lokale znižajo in odmerijo po zakonu.

a— **Dr. Julij Kugy v Mariboru.** Ob koncu decembra ali v začetku januarja bo predaval v Mariboru znani alpinist dr. Julij Kugy, avtor splošno znane knjige »Aus dem Leben eines Bergsteigers«. Podrobnosti o tem predavanju bomo še objavili.

a— **Ljudska univerza v Mariboru.** V petek ob 20. spominski večer na 100 letnico Goethejeve smrti. Profesor g. dr. Kelemina, germanist na ljubljanski univerzi, bo predaval o vplivu Goetheja na jugoslovensko književnost v dobi preporoda. Pridite na zanimivo predavanje.

a— **Rdeči križ na Pobrežju.** Krajevni odbor RK na Pobrežju priredi s šolo 20. t. m. ob 14. v dvorani Renčlja božičnico za šolsko mladino. Na sporedu bodo deklamacije, petje in pa mladinske igre, obdarovanje revnih šolarjev in čajanka za celokupno mladino. Voditelji in prijatelji mladine, pridite!

a— **Skioptično predavanje SPD-ZSO.** Dvorana je bila samo napol zasedena. Med publiko je bilo opažati po večini smučarje, ki so pazno sledili predavanju in se zlasti divili prekrasnim posnetkom naših planin. G. Cizelj je gotovo eden naših najboljših fotografov zimskih motivov.

a— **Poštni vagon v plamenih.** Ko je v sredo zvečer okrog 19. privozil avstrijski osebni vlak na mariborski glavni kolodvor, so službujoči železničarji opazili, da se iz tovornega vagona za poštni promet, ki je bil priklopljen avstrijskemu potniškemu vlaku, močno kadi. Ko so odprli vrata, je bil v trenotku ves vagon v plamenih. Železničarji so pogumno vdrli v vagon. Izmetali so vse goreče poštne pakete iz vagona in ogenj pogasili. Gasilci, ki so kmalu nato prispeli na kraj požara, niso stopili v akcijo. V vagonu je bilo okrog 300 paketov, od katerih je nekaj zgorelo drugi so bili pa uničeni zaradi polivanja z vodo. Škode še niso mogli ugotoviti. Požar je nastal na dnu vagona in sumijo, da se je med paketi nahajala kaka lahko zanetljiva snov, ki se je sama užgala.

a— **Harfistka na sobotnem simfoničnem koncertu.** Pri sobotnem koncertu Slovaške filharmonije bo sodelovala tudi znana umetnica na harfo gdč. Kralova iz Bratislave.

a— **Nezgode.** Pri sankanju si je zlomil nogo 9letni Stanko Kramar, viničarjev sin od Sv. Jakoba. — Delavki Ivanki Koprivčevi je pri stiskalnici zmečkalo več prstov desne roke. Oba ponesrečenca sta v mariborski bolnici.

a— **Iz bioskopov.** Grajski kino: »Temnica«, nemški velefilm Heinrich George, Dita Parlo, Gustav Diesl, Paul Morgan v glavnih vlogah. — Union: »Ljubavni regiment«, vojaška opereta. Dolly Haas, Gustav Fröjich, Holmay.

Iz Škofje Loke

šl— **Situacijsko poročilo bo podal narodni poslanec g. Janko Barlè na sestanku, ki bo v nedeljo 20. t. m. ob 9.30 v Sokolskem domu v Škofji Loki. Pridite polnoštevilno! Krajevni akcijski odbor v Škofji Loki.**

šl— **Pred smučarsko sezono v Škofji Loki.** Smučarski odsek loškega Sokola je imel te dneve pod predsedstvom br. Franca Dolenca več sej. Odsek bo razvil v bodoči zimi prav živahno delavnost. Ker smuka ni za vsakogar, se je vršil zdravniški pregled sokolskih smučarjev v četrtek 10. t. m. za članice in dan pozneje za naraščaj in člane. Rezultati so povprečno zadovoljivi in zdravstveno stanje pregledanih smučarjev ustrezno. Smuka se bo vežbala v treh oddelkih. Starejše člane in članice bo med tednom vadil predstojnik sodišča br. dr. Jaka Prešern. Starejši začetniki in začetniki iz vrst naraščaja bodo v rokah učitelja br. Janka Sicherla. Članstvo in že izvežbane naraščajnike, sposobne za tekmo, bo učil poznani sportnik br. Marjan Žigon. Smučarske vaje so za vse članstvo **obvezne.** Za nedelje so določeni pod vodstvom dr. Prešerna celodnevni izleti v okolico in pa v hribine Polhovgrajskih dolomitov, Jelovice in Škofjeloškega gorovja. Zagotovljene so društvene smučarske tekme, za naraščaj na daljavo 5 km in za člane na 15 km. Tekme se izvedejo takoj, ko bo dovolj snega. Smučarji prično treniranje takoj. Trasi sta ti-le: za naraščaj Sokolski dom — Burjovc — Zminec — Krancelj — Karlovec in povratek v Dom; za člane: Sokolski dom — Krancelj — Viršk — Stenj — Suha — Kamenitnik — elektrarna in start na izhodišču. Zmagovalci dobe darila po izberi: smučarske čevlje ali smuči. Število smučarjev v odseku je 83, društvenih smuči je 29 parov. Odsek je za Škofjo Loko edini sportni činitelj, ker je število vseh ostalih smučarjev v mestu tako nizko, da niti kot organizirana enota ne bi prišli v poštev.

šl— **Gospodarski položaj v škofjeloškem okraju ni rožnat.** Lesna industrija je stalno v zastoju. Do večjega odpusta delavstva zaenkrat še ni prišlo, čeprav se sem in tja delovne moči že odpuščajo. Tovarna klobukov »Šešir« obratuje v omenjenem obsegu in se skoro vsak teden kak dan praznuje. Nič bolše se ne godi podjetju za izdelovanje vodnih turbin g. Schneiterju, kjer delajo s skrčenim obratom.

šl— **Novo trgovino za prodajo papirnatih in šolskih potrebščin** je odprla Ivana Guzeljeva v Kapucinskem predmestju.

Iz Tržiča

č— **Z uprizoritvijo »Vaških svetnikov«** je stopil naš dramatični odsek zopet velik korak naprej. Burka že sama po sebi ugaja občinstvu, posamezne kreacije pa so pokazale, da imamo prvovrstne moči, ki se lahko merijo z najbolj priznanimi onih večjih odrov in mest. Režiser brat Stopar je imel pri razdelitvi vlog (z malo izjemo) zelo srečno roko. Kdo bi bolje postavil župana in županjo na oder, kakor sta ju Šter in Papovova? Župnik (Engelsberger), miren, a energičen, prava tipa-originala pa Bavdek (Dobrin) in Šimec (Perko). Mica (Dobrinova) posrečeno kostimirana, potovka (Pirčeva) prava mešetarka. Dekleti dovolj ljubki, le Franica preveč mestna. Najbolj pa sta ugajala Jakec (Lavš) in njegova mati (Mallyjeva). Jedva smo ju prepoznali, tako svojevrstno zamišljeno sta podala svoji vlogi in je občinstvo Mallyjevo pri odprtem odru

Eno željo

ima Vaš dečko, ki mu jo tudi danes lahko izpolnite. To je fotografični aparat

VOIGTLäNDERJEVA JUBILARKA

ki si jo že toliko časa želi.

To Vam je priročna kamerica na zvite filme, velikost 6 × 9 cm in stane v krasni božični kaseti z dvema filmoma samo **Din 490.—.** — Kako ogromno bo to veselje, če boš Vaš dečko že pod božičnim drevescem prvič fotografiral. 15277

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ulica štev. 5.

aklamiralo. Učitelj Stempihar (Smolej) sicer dober, le mimike in oderskih kretenj še ni dovolj »v krvi« Vsem veliko priznanja! Pogrešali pa smo v odmorih, četudi kratkih, sokolskega orkestra. — J. K.

Iz Trbovelj

t— **Kulturno prosvetni odsek NSZ** v Trbovljah uprizori v nedeljo 20. t. m. tridejanko »Navadni človek« Vljudno vabljeni vsi čitatelji »Jutra«, da posetijo to prireditev, ki bo nudila obilo zabave in smeha Igra se pri Forterju, pričetek točno ob 19. uri.

Z Jesenic

s— **Glasoviti grafolog Karmah na Jesenicah**, hotel »Triglav«, ostane do 22. t. m.

Iz Litije

i— **Ljubljanski dijaki v naši predilnici.** Včeraj so obiskali dijaki ljubljanske srednje tehniške šole vse naprave v tukajšnji predilnici.

Iz Šoštanja

št— **Levstikov večer.** Sokolov prosvetni odsek je priredil v soboto prosvetni večer, posvečen Francu Levstiku. Predaval je izčrpno sodni starešina Anton Potočnik. Nekoliko značilnih Levstikovih del sta pa recitirala učitelja Vrže in Robinščak.

št— **Otvoritev šolarske kuhinje.** 7. t. m. je bila v Šoštanjkovem domu otvorjena šolarska kuhinja, katere osnovatelji so si zadali nalogo, priskrbovati siromašni šolski deci naše osnovne in meščanske šole brezplačno toplo hrano. Akcija odbora je našla v vseh krogih razumevanje, brez posebnega moledovanja se je nabralo v kratkem času toliko prispevkov v naravi in denarju, da je tej potrebni dobrodelni ustanovi obstoj zagotovljen. K uresničenju zamisli je dosti pripomogel župnik g. Gril, ki je del na razpolago brezplačni lokal in je osebno nabiral po župniji prispevke Direkcija velenjskega premogovnika je prispevala večjo količino premoga gospa Mariana Woschnaggova precej živil, tvrdka Rakusch v Celju 72 žlic, tovarna Westen je pa pri nabavljeni posodi ugodila četrtinski popust K otvoritvi je prišel poleg odbora mestni župan dr Mayer in učiteljstvo Predsednik kuhinje zdravnik dr Korun se je vsem iniciiatorjem in darovalcem prisrčno zahvalil in priporočal siromašne šolarje še nadalje naklonjenosti Na dan otvoritve je bilo nahranjenih 105 otrok, skoraj enako število lačnih želodčkov je pa dnevno deležno blagodati šolarske kuhinje pri Šmihelu.

Iz Konjic

nj— **»Jutro«** je dobilo v Konjicah na Ogorevčevi hiši svojo javno desko za lepljenje »Jutra«. Pred desko, na katero se že takoj po prihodu prvega jutranjega vlaka nalepi časopis, stoji vedno velika gruča čitateljev

nj— **Iz sokolskega življenja.** Na Miklavževem popoldnevu Sokola v Konjicah 5. t. m. je bilo obdarovanih preko 50 sokolskih otrok. Vsem darovalcem prispevkov se društvo iskreno zahvaljuje. — Češki tečaj se otvori pod vodstvom br. Prorazila v sredo 13. januarja ob pol 20. v društveni sobi Tečaj je namenjen v prvi vrsti članstvu ki se udeleži vsesokolskega zleta v Pragi. — Ponovitev akademije 17. t m. izostane zaradi velikega števila obolenj mladine Članstvo so udeleži slovesne službe božje, po kateri bo svečana društvena seja v društveni sobi, pri posameznih telovadnih oddelkih pa primerni nagovori o našem vladarju. — Ustanovil se je smučarski odsek pod vodstvom načelnika br. Nardina, ki bo skupno deloval s smučarskim odsekom tukajšnje podružnice SPD, ki bo v kratkem imela smučarski tečaj za odrasle in mladino.

lj— **Kmetijska nadaljevalna šola** je pričela drugi letnik. Letos jo poseča 25 mladeničev iz vse okolice.

nj— **Podružnica Bat'e v Konjicah** se je otvorila in je pričela poslovanje v hiši g. Hasenbichla Bogomira.

Iz Ptuja

i— **Ptuj za pobijanje draginje.** Na inicijativo banske uprave v Ljubljani se je v Ptuju ustanovil nedavno aprovizacijski odbor, katerega glavni cilj je, da doseže sporazumno s producenti znižanje cen življenjskih potrebščin. Odbor, katerega predsednik je ravnatelj pletarne g. Mirko Ogorelec se je lotil predvsem reguliranja cen mesu in se je sporazumno z zastopniki mesarjev doseglo, da so se cene mesu znižale. Prav tako se je tudi doseglo znižanje cen prekajenim mesnim izdelkom, ki se prodajajo v trgovini na drobno s 25 odstotnim pribitkom na cene na debelo. Cene est morajo biti vidno obešene v prodajalnicah. Dalje so se regulirale tudi cene jedilom po gostilnah, ki so se znižale od prvotnih cen za približno od 15 do 20%. Ni se pa še moglo doseči znižanje abonmaja, na katerega je navezano po večini neoženjeno uradništvo. Upamo pa, da bodo naši gostilničarji tudi pri abonmaju znali upoštevati težaven položaj našega uradništva in delavstva. Ena glavnih nalog aprovizacijskega odbora pa je znižanje najemnin, ki so posebno v Ptuju kljub temu, da ni primernega komforta in vodovoda, precej visoke. Izvolil se je v odboru štiričlanski odsek, ki ima nalog, da pregleda vsa najboljša in najslabša stanovanja in o tem poroča na eni prihodnjih sej, kjer se bodo temu primerno regulirale tudi cene najemnini. Pri tem je pa treba še pripomniti, da je bil odziv na poziv, ki ga je izdal gosp. ban za znižanje najemnine, v Ptuju zelo majhen. Odbor za pobijanje draginje je stopil v stik tudi s trgovci z usnjem in jih pozval, da sami znižajo cene usnju že glede na to, da so se tudi mezde delavcem znižale Pozivu so sledili vsi trgovci z usnjem. Odbor se bavi sedaj tudi z akcijo za znižanje cen živilom v špecerijskih trgovinah in je trgovce s špecerijo pozval, da cene sami znižajo. O tem pa se bo še razpravljalo na prihodnji seji. Vse to se je obravnavalo na inicijativo odbora samega. Odbor pa ne more storiti vsega sam, zato so odboru dobrodošli vsi nasveti, odnosno pritožbe od občinstva, ki naj take vloge naslavlja direktno na odbor za pobijanje draginje na mestnem magistratu.

j— **Tukajšnji pontonirski polbataljon** bo imel svojo krstno slavo v soboto 19. t. m. Dopodne bo na dvorišču vojašnice sekanje kolača. Oficirji pa priredijo zvečer ob pol 21. v zgornjih prostorih Narodnega doma družabni večer, na katerem bo sodeloval vojaški orkester iz Maribora. Čisti dobiček je namenjen Jadranski Straži. Obleka poljubna. Posebnih vabil ne bo. Pridite!

j— **Občni zbor Sokola** bo 23. t. m. ob 20. v Narodnem domu.

j— **Narodna in humanitarna društva** so začela akcijo, da se kolikor mogoče reducirajo predpustne zabave. Društva so mnenja, naj se denar v tej hudi krizi rajši daruje v dobrodelne namene.

j— **Narodni dom, danes morske ribe, črno vino.** Na sveti post ribe na izbiro Vesele božične praznike želita vsem restavraterja Jožko in Anica Berlič.

Iz Ljutomera

lj— **Akcija za stradajoče** se je uvedla tudi v našem srezu Dosedaj se je nabralo nad 130 stotov krompirja in 100 stotov repe. Akcija še ni končana.

lj— **Kmetijska predavanja** po radiu bodo kmetovalci lahko poslušali vsak četrtek od 18. do pol 19. in vsako nedeljo od 8. do pol 9 v 3. razredu meščanske šole, kamor so vabljeni učenci kmetske nadaljevalne šole in vsi interesenti. Vstopnine seveda ni.

lj— **Sejem** 15. t m. ki je bil druga leta prav dober, je bil sicer letos zelo živahen, vendar pa so ljudje le malo kupovali, ker splošno primanjkuje gotovine. Na živinskem sejmu je bilo samo nekaj glav živine Kmet ki bi jo hotel prodati, je niti ne žene na prodaj, ker ve, da ne najde kupca Zato pa koljejo živinorejci kar doma krave in teleta ter razprodajajo meso.

Iz Prekmurja

pm— **Imenovan** je g. dr. Jože Pečan za pristava in vršilca dolžnosti upravitelja novega zdravstvenega doma v Murski Soboti. Čestitamo!

pm— **S »Tremi vaškimi svetniki«** nas je razvedril dramski odsek murskosoboškega Sokola v četrtek zvečer in v nedeljo popoldne. Vsi igralci so častno rešili svoje vloge Pohvaliti moramo tudi izvrstno maskiranje igralcev Želeti bi le bilo, da se začne predstava ob napovedanem času, ne pa pol ure pozneje.

Sport

SK Ilirija (hazenska sekcija). Hazenska sekcija irma danes trening izjemoma že ob 14.30. Članice se opozarjajo, da so vsi treningi strogo obvezni za vse

Smučarski klub Dovje-Mojstrana bo priredil smučarski tečaj o božičnih počitnicah Vodili ga bodo domačini, priznani smučarji. Za one, ki se tečaja ne morejo udeležiti vse dni, je na razpolago vaditelj za pol, ali enodnevni pouk Prijave in želje je vposlati na klub Prehrana in stanovanje preskrbljena po znižanih cenah

Smučarski klub Celje sporoča, da se bodo smučarski tečaji za začetnike vršili redno vsako nedeljo in praznik na željo tudi med tednom, kakor hitro zapade še nekaj snega. Tečaji se bodo od začetka vršili v bližini mesta ter bo pričetek istih članom pravočasno sporočen.

Vozne olajšave za zimske sportnike. Glede na nejasnosti ki vladajo v pogledu zimskih voznih olajšav, pojasnjujemo, da je potrebno, da zahtevajo klubi za svoje člane izkaznice, izstavljene od saveza s fotografijami sportnikov potrjene za tekočo zimo od železniške direkcije v Ljubljani. Zaradi tega naj zahtevajo sportniki svoje legitimacije pri svojem klubu ta pa jih predloži preko pristojnega podsaveza savezu v izstavitev. Kdor že ima tako legitimacijo, pa ni potrjena za letošnje leto, se mu lahko prolongira. Za izstavitev je priložiti vsaki izkaznici 10 Din, za prolongiranje 5 Din za stroške. Šest članov najmanj v skupini uživa potem ugodnost polovične vožnje, pri vožnji nad 50 km tudi z brzim vlakom. Taka skupina potrebuje potem uverenje, ki se dobi pri savezu v poljubnih izvodih po 2 Din, v Ljubljani tudi pri tvrdki Gorec, d. z o. z., Dunajska cesta. Vsakdo naj računa s tem, da potrebuje izstavitev izkaznice nekaj dni ter naj zahtevajo izkaznice takoj vsi oni, ki se želijo poslužiti te ugodnosti o božiču. Podsavezi pošljejo izkaznice na naslov saveza v roke g. Marzelja Ivana, Ljubljana, direkcija državnih železnic. — JZSS.

JZSS razpisuje smuški tečaj za tekmovalce na daljavo v času od 2. do 10. januarja v Planici. Zbirališče pri smučarskem domu »Ilirije«. Klubi naj prijavijo do najkasneje 29. t. m. udeležence preko svojega podsaveza. Tečaj je za vse člane saveznih klubov prost prijavnine. Prijaviti je na savez v Ljubljani.

I. razredni klubi se pozivajo na sestanek v ponedeljek 14. t m. ob 20 uri pri Stepicu Ker je sestanek zelo važen radi sestave reprezentance moštva I razr se prosi, da se sestanka udeleže tudi kapetani I moštev. Prva tekma se bo najbrže odigrala že 17. t. m. Vsi polnoštevilno

Reprezentanca I. razreda - Ilirija. V nedeljo se bo vršila na igrišču Ilirije tekma med reprezentanco I. razreda in Ilirijo. Reprezentanco tvorijo igrači Slovana, Hermesa in Jadrana. Podrobnosti še objavimo.

SK Ilirija (table - tenis). Opozarjam na današnji izredno važni sekcijski sestanek za vse člane ob pol 21. v posebni sobi kavarne Evrope.

Zimski sport v Bohinju. Prvi smučarji so že otvorili zimsko sezono v Bohinju Sneg je za smuko ugoden Na podlagi je 5 cm novega pršiča Vreme je prekrasno, tako, da se nudi smučarjem vsestranski užitek Kaže pa, da dobimo za praznike še več snega Škoda je le, da je med Slovenci še premalo zanimanja za ta lepi šport. — Ker so letos cene v hotelih, gostilnah in privatnih hišah znižane, si zamore privoščiti razvedrila že manj situiran smučar V hotelih Sv Janez in Zlatorog stane vsa oskrba dnevno 55 do 75 Din, v gostilnah pa 45 do 55 Din. — Posetnikom Bohinja, ki se zadržijo v krajih ob Bohinjskem jezeru v decembru, januarju in februarju najmanj 10 dni, je dovolila železniška uprava brezplačen povratek, onim pa, ki ostanejo v dobi od 26. t. m do 17 januarja, velja brezplačna vožnja za povratek že, ako so bili v omenjenem času vsaj pet dni v navedenih krajih Izkaznice za brezplačno vožnjo ter tudi vse informacije daje Tujsko prometno društvo pri Sv. Janezu v Bohinju. Od 25. t. m dalje se vrše smuški tečaji, ki jih priredita SPD v Ljubljani in smučarski klub Bohinj V času od 26 t m do srede januarja se priredi drsalna tekma na umetnem drsališču hotela Sv Janez. Dan tekme bo pravočasno objavljen.

Cena Din 36.—

Vsaka gospodinja je navdušena

od prav tako koristne kakor tudi lepe, umetniško izdelane doze, katere vsebina, ¼ kg najfinejše, neškodljive kave Hag, Vam daje še užitek in zdravje. Privoščite sebi kakor tudi svojim sorodnikom in znancem to veselje. Vsaka dobra trgovina z živili ima naprodaj

DARILNO DOZO KAVE HAG.

GOSPODARSTVO

Vprašanje skupne zbornice v Zagrebu

Ob priliki konference jugoslovenskih skupnih zbornic, ki se je vršila v Ljubljani 27. in 28. novembra, smo na tem mestu objavili zanimivo izjavo predsednika ljubljanske Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina, ki se je odločno zavzel za ohranitev preizkušenega sistema skupnih zbornic, zlasti pa za ohranitev zagrebške zbornice. Apeliral je na preudarnost hrvatskih gospodarskih krogov, naj ne rušijo te preizkušene gospodarske trdnjave, na čije neokrnjenem obstoju so živo interesirani gospodarski krogi Slovenije, pa tudi vse države.

Odločni apel predsednika g. Jelačina ni ostal brez odmeva v hrvatskih gospodarskih krogih, kar se je pokazalo zlasti na plenarni seji zagrebške zbornice, ki se je vršila v sredo Na dnevnem redu te seje je bilo predvsem vprašanje skupnih ali ločenih zbornic. Zanimanje za to sejo je bilo izredno veliko. Predkonferenca, na kateri se je podrobno razpravljalo o vprašanju zbornic, je trajala dve uri Žal je bila na tej predkonferenci izključena javnost. Javna plenarna seja je bila otvorjena šele po 12 uri. Čeprav je hitro potekla, je vendar pokazala zanimivo sliko razpoloženja hrvatskih gospodarskih krogov glede vprašanja ustroja zbornice.

Tudi predsednik zagrebške zbornice za skupni sistem

Predsednik dr. Milan Vrbanić je v svojem poročilu podal zanimivo izjavo glede vprašanj zborničnega ustroja. V izvrševanju novih nalog, ki nam jih nalaga današnji čas, računata kralj. vlada in novoizvoljeno narodno predstavništvo na intenzivno sodelovanje naših gospodarskih organizacij in naših zbornic, ki morajo v raznih gospodarskih vprašanjih staviti svoje inicijativne predloge Žal pa se v naših organizacijah zlasti pa v zbornici kaže neko pomanjkanje interesa posameznikov za sodelovanje v delu teh ustanov. Gospodarske organizacije ne morejo brez sodelovanja posameznikov dati onih uspehov, ki jih moramo doseči Današnji težki časi nalagajo vsem podvojene dolžnosti. Agilnost in inicijativnost zborničnih tajnikov ne more imeti zaželjenih uspehov, če njihovo delo ne podprejo člani. Valiti vso odgovornost na samo ustanovo, kaže nerazumevanje posvetovalne in informativne vloge naših gospodarskih organizacij. Novi obrtni zakon globoko posega v ustroj naših zbornic. Členi 393 do 394 tega zakona omogočajo razdelitev skupnih zbornic v posamezne ločene zbornice. *Jaz sem bil osebno in sem še danes, je dejal g. Vrbanić, pristaš skupne oblike zbornic, ker smatram, da se morejo v teh skupnih zbornicah najuspešneje doseči splošne naloge, ki jih imajo gospodarske zbornice in ker smatram, da je ta naša zbornica s svojo 80 letno zgodovino in tradicijo, velika in dragocena aktiva našega gospodarstva;* ker pa je v zakonu prepuščeno gospodarskim krogom, da preko svojih organizacij sami sklenejo o tem, ali hočejo imeti skupne ali ločene zbornice, in ker sta obrtni in industrijski odsek še pred objavo obrtnega zakona sklenila, da se ti dve panogi gospodarstva izločita iz sestave skupne zbornice, in ker zakon daje možnosti, da se ti sklepi odsekov od merodajne strani odobrijo, mi je dolžnost, da sklepe tega odseka priznam kot dejstvo, ki temelji na splošni, premišljeni in odločni volji zainteresiranih gospodarskih organizacij, tako da naravno pada od naše strani zavzeto stališče za obrambo skupne oblike gospodarskih zbornic. V svojih nadaljnjih izvajanjih je predsednik dr. Vrbanić dejal, da je treba razjasniti vprašanje, ali gre tu za likvidacijo dosedanje zbornice in za ustanovitev treh novih zbornic, ali pa samo za izločitev dveh gospodarskih panog iz sedanje zbornice, ki naj nadaljuje svoje delo kot ločena trgovska zbornica Za razjasnitev tega vprašanja so bili izvršeni že potrebni koraki.

Odmev izjave predsednika g. Jelačina

Po poročilu predsednika dr Vrbaniča je dobil besedo dopisni član zbornice trgovec A. Klein, ki je **podal obširno utemeljitev v prilog skupnih zbornic. Pri tem je zanimivo, da so njegova izvajanja naletela na glasno odobravanje zborničnih članov iz province, kar je vsekakor znak, da ne more biti govora o enotni volji plenuma zagrebške zbornice za razcepitev.** G. Klein se je v prvi vrsti dotaknil izjave predsednika Saveza industrijcev g. S. D. Aleksandra, ki je v »Novostih« zagovarjal sistem ločenih zbornic in predsednika ljubljanske Zbornice za TOI g. Jelačina, ki se je zavzel za ohranitev skupnih zbornic. **Gospod Klein je pri tej priliki odobraval stališče g. Jelačina in je grajal izjavo, ki jo je na ljubljanski konferenci zbornic podal jnik dr. Lunaček, češ, da je vprašanje zagrebške zbornice gotova stvar. Prav tako smatra, da je bila po obliki in po vsebini neumestna izjava g Mavka Bauerja, generalnega tajnika Saveza industrijcev, kajti gospod Bauer je samo uradnik in ni upravičen govoriti na ta način v imenu gospodarskih krogov. Idejo za ločene zbornice v Zagrebu so dali samo posamezniki, ki pa niso sklicali anket, na katerih bi bilo mogoče slišati mišljenje vseh pripadnikov gospodarskih stanov in njihovih organizacij. Dočim imamo na eni strani dejstvo 80 letnega skupnega dela zbornice v Zagrebu, nam oni, ki zagovarjajo ločene zbornice, niso dali jasne utemeljitve, zakaj to zahtevajo, temveč samo neke nejasne nade, da bodo ločene zbornice bolj odgovarjale potrebi gospodarstva.** Končno predvideva obrtni zakon prisilne gospodarske organizacije in je treba šele te organizacije zaslišati kakšne zbornice želijo **Velik del gospodarstvenikov savske banovine in tudi industrijcev se ne strinja z delitvijo obstoječe zbornice Ker v tem vprašanju ne obstoja soglasnost, predlaga, da se delitev zbornice odgodi, dokler se ne čuje mišljenje prisilnih gospodarskih organizacij, kakor je to predvideno v obrtnem zakonu. Na koncu svojih izvajanj je gospod Klein ponovno izjavil, da se v glavnem strinja z idejami, ki jih je podal predsednik ljubljanske zbornice g. Ivan Jelačin. G. Klein je za svoja izvajanja žel živahno odobravanje številnih zborničnih članov iz province** Po govoru g. Kleina so podali izjave za ločitev zbornice gg. Rosenberg, Vladimir Arko, S. D. Aleksander in Ernest Grünvald.

Dr. Cuvaj prosi za upokojitev ker je proti delitvi

Glede na vprašanje skupnih ali ločenih zbornic je značilna tudi prošnja zaslužnega generalnega tajnika dr. Cuvaja za upokojitev. Predsednik g. Vrbanić je namreč obvestil plenum zbornice, da je generalni tajnik dr Adolf Cuvaj glede na razdelitev zbornice zaprosil za upokojitev **Generalni tajnik je v svoji prošnji moško priznal, da prosi za upokojitev, ker je uverjen, da ne more delati po smernicah, s katerimi se ne strinja. On se je vedno zavzemal za skupne zbornice in more svoje delo dati na razpolago samo zbornici, ki je zgrajena na podlagi skupnosti. Možatost, ki se kaže v tem koraku generalnega tajnika, je moral priznati tudi zborični član g. Vladimir Arko, ki je predlagal, da se prošnji generalnega tajnika ugodi, ker mu je zbornica za njegovo delo dolžna zahvalo.** Tudi predsednik Saveza industrijcev S. D. Aleksander je v imenu vsega plenuma izrazil dr. Cuvaju zahvalo in priznanje za njegovo uspešno, vestno in organizatorično delo. Za izrečena priznanja se je generalni tajnik zahvalil v krajšem govoru, kjer je dejal, da je vse njegovo delo šlo za tem, da ščiti interese vsega našega gospodarstva. Izjavil je tudi, da osebno nadalje ostane pobornik za sistem skupnih zbornic.

S soglasnim sklepom je bil sprejet predlog za upokojitev generalnega tajnika dr. Cuvaja, nato pa se je vršila še proračunska debata, na kateri je bil glede na zahtevo razdelitve zbornice podaljšan proračun za l. 1931. za nadaljnjih 6 mesecev l. 1932.

Zborovanje Splošne zveze obrtnih zadrug

Maribor, 16. decembra.

Preteklo nedeljo so se na poziv mariborske Splošne zveze obrtnih zadrug zbrali v mariborski mestni posvetovalnici v zelo lepem številu zastopniki obrtnih zadrug zveznega področja poleg mnogih obrtnikov, ki so se zborovanja udeležili zgolj zaradi zanimive razprave. Zbor je bil sklican v glavnem zaradi informacij obrtništva o vsebini novega obrtnega zakona. Dodatno pa je bilo še poročilo o važnih davčnih vprašanjih. Predsedoval je zborovanju zvezni predsednik g. Bureš, prisotni pa so bili med drugimi tudi finančni inspektor g. Sedlar, mestni načelnik dr. Lipold, narodni poslanec g. Krejči, obrtnozadružni nadzornik g. Založnik, konsulent zbornice g. Žagar in tajnik gostilničarske zadružne zveze g. Peteln, ki so vsi izrazili zvezi in obrtništvu svoje simpatije in želi za prisrčne pozdravne nagovore živahen aplavz.

O davčnih vprašanjih s posebnim ozirom na pridobnino in na poslovno-prometni davek je podal izčrpen referat zborični konsulent g. Žagar, nakar je zadružni nadzornik g. Založnik v enournih izvajanjih detajlno poročal o vsebini novega obrtnega zakona, primerjal posamezna nova določila s sedanjim obrtnim redom in s srbskim zakonom o radnjama ter kritično opozoril na dobre in slabe posledice posameznih določb. Zborovalci so predavanjem sledili z vzorno pozornostjo in jih nagradili z navdušenim odobravanjem. Debata je bila kratka, nakar je zvezni podpredsednik g. Zadravec predlagal resolucije, ki so bile vse sprejete soglasno. Vsebina resolucij je naslednja:

1. Zahteva se preureditev malih obrtnikov druge v tretjo davčno skupino za odmero pridobnine, črtanje dopolnilnega davka na pridobnino od dohodka do 20 000 Din; oprostitev zgradarine za podeželske obrtnike in znižanje osnove za odmero zgradarine v mestih in trgih za najmanj 30% pod dejansko plačano najemnino 2. Obrtništvo iskreno pozdravlja vsebino novega obrtnega zakona, v kolikor novi predpisi pomenijo napredek nasproti sedanjemu stanju, nalaga pa predsedstvu zveze, da nemudoma ugotovi vse vidne pomanjkljivosti zakona, s katerimi bi obrtništvo bilo oškodovano in skuša potom noveliranja zakona nedostatke odpraviti, še preden se začne zakon izvajati To se posebno tiče določil glede zbornic, glede zabrano strokovnih zadrug in glede ustanavljanja in ustroja okrožnih odborov Predsedstvo zveze ima tudi takoj pripraviti pravila za preureditev obrtniških organizacij glede na določila novega zakona, pri čemer naj pride do izraza predvsem solidarnost obrtništva zveznega področja. Zborovanje je bilo vzorno pripravljeno in je poteklo v splošno zadovoljstvo v najlepšem redu.

= **Vprašanje kliringa** med našo državo in Avstrijo za izravnavo obojestranskih plačil uvoženo blago je še vedno v stadiju pogajanj med našo in avstrijsko novčanično banko. Kakor poročajo z Dunaja pa so izvršene priprave za uvedbo delnega privatnega kliringa. Avstrijska Narodna banka je namreč dovolila centralni zvezi za avstrijsko kemično in metalurgično industrijo, da uvede privatni kliring za terjatve članov zveze, ki se bodo izravnavale s terjatvami jugoslovenskih izvoznikov živine in žita. Ta kliring, do katerega bo prišlo na prizadevanje jugoslovensko - avstrijske trgovske zbornice na Dunaju, pa se bo nanašal le na terjatve, ki so nastale pred 1. decembrom Jugoslovenski izvozniki živine imajo znatne terjatve za prodano živino, ki se bodo po oficijelnem tečaju porabile za kritje terjatev avstrijske kemične in metalurgične industrije v Jugoslaviji. Jugoslovenski izvozniki živine pa dobijo svoje terjatve plačane od jugoslovenskih uvoznikov izdelkov kemične in metalurgične industrije.

= **Znižanje cene sladkorju.** Kartel sladkornih tvornic je te dni znižal ceno sladkorju za 20 par pri kg. tako da stane kristalni sladkor v trgovini na debelo 11.60, kockasti pa 13.10 Din, pariteta Beograd, brez skupnega davka na poslovni promet.

= **Koncentracija v italijanskem paroplovstvu.** Nova italijanska paroplovna družba »Italia«, ki bo prevzela ves plovni park družbe Lloyd Sabaudo v Genovi in družbe Navigazione Generale Italiana, bo imela 740 milijonov lir (preko 2 milijardi Din) delniške glavnice in 450 milijonov lir obligacijskega dolga. Družba Lloyd Sabaudo bo v novo družbo vložila ves svoj plovni park in druge premoženjske vrednote z aktivnim saldom od 320 milijonov lir; ker pa so bile te premoženjske vrednote v zadnji bilanci vnešene v vsoto 451 milijonov lir, bo družba Lloyd Sabaudo morala pri tem prenosu odpisati 191 milijonov lir. Tudi družba Navigazione Generale Italiana bo izročila novi paroplovni družbi ves plovni park in druge premoženjske dele z aktivnim saldom od 320 milijonov lir, poleg tega pa še gradbeni materijal in nepremičnine v vrednosti 54 milijonov lir. Tudi ta družba bo morala ob priliki prenosa svojih aktiv v novo družbo odpisati 165 milijonov lir. Obe družbi sta se zavezali, da se v času, dokler bo obstojala nova družba »Italia«, ne bosta bavili s paroplovstvom niti z gradnjo ali popravljanjem ladij. Kakor je iz gornjih podatkov razvidno, bosta morali obe družbi ob priliki prenosa plovnega parka in premoženjskih delov na novo društvo »Italia« odpisati 297 milijonov lir ali skoro 900 milijonov Din.

= **V konkurzu** o imovini Petra Alešovca, Kranj, je določen narok za sklepanje o poravnalnem predlogu na dan 30. t. m. ob 9. pri okrajnem sodišču v Kranju.

= **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sporejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 40 m betonskih cevi ter glede dobave tiskovin, strojni oddelek pa do 28. t. m. ponudbe glede dobave zakovic, železnih podložnic, matic, žičnikov, vijakov itd.

Blagovna tržišča

ŽIVINA

+ **Živinski sejem v Ljubljani.** Na živinski sejem v sredo je bilo prignanih 58 konj, 44 volov, 25 krav, 13 telet in 27 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 8 konj, 17 volov, 10 krav, 10 telet in 17 prašičkov. Cene so ostale v glavnem nespremenjene, le teleta so se po zadnjem hudem padcu cene nekoliko podražila. Za kg žive teže notirajo (v oklepajih cene na zadnjem sejmu): voli I. vrste 5—5.50 Din (5—5.50), II. vrste 4—4.50 Din (4—5), III. vrste 3—4 Din (3—4), krave, debele 4—4.50 Din (4—4.50), krave, klobasarice 2—3 Din (2—3), teleta 5—6.50 Din (4.50—5.50).

✝

Naznanjamo vsem svojim sorodnikom, prijateljem i. t. d., da je v noči od 17 t. m. po dolgotrajni bolezni, star 32 let, okrepčan s tolažili sv. vere, v Gospodu zaspal gospod

FRANC VILMAN

posestnik, fotograf, trgovec in gostilničar na Jesenicah

Pogreb pokojnika bo v soboto, dne 19. t. m. ob pol 4. uri popoldne

Žalujoče rodbine:

Vilman, Čufer, Rihtar, Ravhekar, Tratnik

51568

Iz življenja in sveta

Božična reklama v Franciji

»Francozi, kupujte za Božič samo francoske igrače!«

Kaj vemo o zvezdah?

Prvi pogled skozi astronomski daljnogled bo marsikoga presenetil, kajti proti svojemu pričakovanju bo ugotovil, da se vidijo zvezde skozenj manjše, čeprav svetlejše nego s prostim očesom, dasi je znano, da ti daljnogledi povečujejo do tisočkrat in še več. To prihaja zaradi tega, ker manjka v daljnogledu sij okoli zvezd, ki nam jih dela na prosto oko večje in ker se vsi zvezdni žarki osredotočujejo na eno točko. Zvezde same, tako zvane stalnice, pa so tako grozovito oddaljene, da jih ne more povečati niti naš najboljši daljnogled.

Migljanje, ki ga običajno opazujemo pri zvezdah, izvira iz preprostega dejstva, da morajo žarki skozi različno tople in goste zračne plasti, ki svoj položaj neprestano spreminjajo, tako da zrak prepušča te žarke zelo različno. Zvezde same se v tem pogledu torej ne gibljejo, temveč vidimo le posredno gibanje zračnih plasti.

Po kakšni poti meri astronom razdalje zvezd? To je v bistvu zelo preprosta zadeva in podobna meritvam velikosti oddaljenih predmetov na zemlji, n. pr. gorskih vrhov, oddaljenosti zvonikov itd. Če vemo za natančno dolžino kakšne proge na zemlji, moremo po razmeroma preprostih trigonometričnih formulah izračunati razdaljo ali velikost kakšnega predmeta, če določimo na skrajnih točkah znane proge kote, ki jih tvori z ozirom na to progo oddaljeni predmet. Za razdalje do zvezd pa bi bile vse, še tako velike zemeljske proge premajhne, da bi mogli z njihovih skrajnih točk izmeriti uporabne kote do zvezde; zato se astronomi kot bazo tem meritvam poslužujejo enostavno premera zemeljske poti okoli sonca. Ta premer znaša, kakor znano, okrogl 300 milijonov kilometrov. Vendar je mogoče po tej metodi izračunati s pomočjo najnatančnejših priprav le oddaljenost najbližjih zvezd, za oddaljenejša nebesna telesa pa imajo še specialne metode, pri katerih igra veliko vlogo svetlobna moč nebesnega telesa.

Znano je, da računajo astronomi nebesne razdalje po »svetlobnih letih«, to je po razdaljah, ki jih svetlobni žarki premerijo s 300.000 kilometrsko brzino na sekundo v dobi enega leta. Svetlobno leto je tedaj razdalja, ki meri prilično 9.5 bilijona kilometrov. Najbližja stalnica je n. pr. od nas oddaljena okroglo štiri svetlobna leta.

Zvezdoslovec pa ni v stanu določiti samo razdalje zvezd, temveč tudi njihovo sestavo. To mu je mogoče s pomočjo spektroskopa, priprave, ki razčlenja svetlobo v njene osnovne barve. Po drugi strani je znano, da ustreza vsaki žareči prvini določena barva ali črta v spektru. Tako je lahko dognati, katere prvine žarijo na zvezdi, katere prvine torej zvezdo sestavljajo in še marsikaj več.

Tako more astronom iz zvezdnega spektra ugotoviti celo to, da-li se nam zvezda približuje ali oddaljuje, in celo brzino, s katero to gibanje vrši, kajti znano je, da tudi »stalnice« ne mirujejo na nebesnem svodu, temveč da se premikajo na svoji določeni progi, dasi je to gibanje prostemu očesu in tudi daljnogledom samim seveda neopazno.

Tudi naše sonce se z vsem svojim sistemom giblje skozi vesoljnost, in sicer z brzino 20 km na sekundo, kakor so astronomi dognali s kompliciranimi računi.

Pri mnogih zvezdah je bilo mogoče ugotoviti, da se njih svetloba redno spreminja. Pri nekaterih je vzrok v tem, da so prav za prav dvojne zvezde, ki obkrožajo druga drugo. Pri tem ima lahko ena zvezda šibkejšo ali drugačno luč, lahko se tudi sploh ne sveti in tako je naravno, da se mora svetloba svetlejše zvezde spremeniti, kadar jo našim očem prekrije temnejša. S sprektroskopom se da pri teh zvezdnih sistemih določiti velikost posameznih zvezd.

Še pred kratkim so zvezde delili po njihovi svetlobi in so mislili da je svetlejša zvezda tudi večja. Meritve oddaljenosti zvezd so dokazale, da ta domneva ne drži in tako razvrščajo danes zvezde po različnosti njihovih spektrov. Pri tem so še ugotovili, da se dado po tej metodi razvrstiti zvezde tudi po njihovi — starosti.

Švica, dežela univerz

Švica ima samo 4 milijone prebivalcev in še ti pripadajo trem narodnostim. In vendar ima kar sedem univerz, in sicer v Curihu, Bazlu, Bernu, Lausanni, Neuchatelu, Frieburgu in Ženevi. Zdaj pa nameravajo ustanoviti še osmo z italijanskim učnim jezikom v Tessinu.

Luna in potresi

Znani astronom Maxwell Allan je izročil seizmološkemu društvu v New Yorku pomembno delo o vzrokih potresov.

Na temelju dolgoletnega raziskovanja je dospel do zaključka, da vpliva lunina privlačna moč na razbeljeno tekoče jedro naše zemlje prav tako kakor na oceansko površino. Pod vplivom lune se vršijo pod zemeljsko skorjo plimi in oseki slični pojavi, ki povzročajo premikanje gornjih plasti in v zvezi z drugimi okoliščinami tudi potrese.

Maxwell je zbral mnogo zgodovinskih podatkov, ki dokazujejo, da se vrši potres skoraj vedno nekoliko ur po tem, ko je šla luna skozi poldnevnik prizadetega kraja.

Nerazumljiva živalska katastrofa

V zadnjem času je naplavilo morje čezše številne eksemplarje sicer razmeroma redkega kita roparja na kopno. Kit ropar je dolg 3 do 5 m, ima zelo močno zobovje in se hrani večinoma s sipami. V avgustu 1929 je naplavilo morje 167 teh živali na otok Velanai ob severnem Ceylonu.

Na čisto drugem mestu, namreč v bližini izliva neke reke v severni Škotski, so našli oktobra 1927 127 teh kitov na 48 km dolgem obrežju. Domnevajo, da so sledili sipam v toplem atlantskem toku, kajti v teh krajih so zelo redki. V ostalem je zanimivo, da so našli podobna »pokopališča« kitov tudi v starejših geoloških plasteh. Nastala so bržkone na enak način z množestvenimi naplavami.

Obsevanje umobolnih

Znani strokovnjak prof. Wolfgang Wieser je predvajal Röntgenološkemu društvu v Monakovem čudežno ozdravljenje umobolne.

Röntgenovi žarki se že dolgo priporočajo pri zdravljenju različnega vnetja. Zdaj se je izkazalo, da koristijo tudi umobolnim, pri katerih je povzročilo vnetje možganske mrene splošno zaostalost. Število sličnih nesrečnežev je izredno veliko med prebivalstvom planinskih dežel in morske obale, kjer škoduje deci hud zimski veter. Pod vplivom žarkov postanejo bolniki zopet dovzetni za vnanje vtise in kmalu dohitijo normalne sovrstnike. Seveda potrebuje slično zdravljenje veliko previdnost.

Prof. Wieser bo objavil navodila za röntgenologe, ki bodo omogočila čim širše izkoriščanje nove terapije.

Novo fantastično letalo

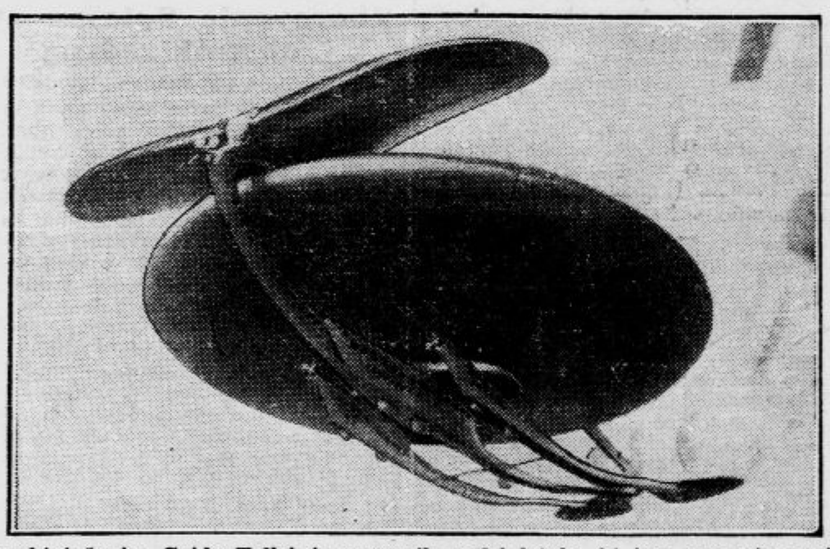

Italijanski inženjer Gvido Tallei je napravil model letala, ki ima namestu nosilnih ploskev votlo vrtečo se okroglo ploskev, napolnjeno z nosilnim plinom. Letalo bi imelo troje trupov, njega dolžina bi bila 95 metrov, nosilnost pa bi znašala 4250 kilogr.

Nove češkoslovaške zračne proge

Češkoslovaška vlada se je sporazumela z Nemčijo glede nekaterih novih zračnih prog. Med njimi je tudi proga iz Berlina čez Draždane v Prago in od tam dalje na Dunaj. Proga bo nepretrgana. V zameno je dovolila Nemčija češkoslovaški državi dve nepretrgani progi čez njeno ozemlje. Prihodnje leto se otvori tudi zračna zveza med Prago in Bukarešto. Z otvoritvijo te proge bo mogoče potovati po zraku iz Bukarešte čez Prago do Amsterdama. Nadalje pripravlja Češkoslovaška vse potrebno za zračno zvezo Praga—Strasbourg—Pariz. Zračna črta pojde čez Prago in Plzenj.

Mačji nagrajenec

»Kralj vagabund«, krasen perzijski maček, star 4 leta, je prejel prvo nagrado na razstavi v Wearbornu v državi Michigan (U. S. A.). Številne kupe, ki jih vidimo za zmagovalcem, si je priboril na raznih razstavah, od kar živi

Zlato iz prsti in kamenja

Pojavil se je novi Tausend v osebi prof. Dunikovskega v Parizu. Dunikovski je rodom iz Lvova in je v Parizu raztrosil senzacijo, da ume pridobivati zlato iz prsti in kamenja.

Nedavno je delal zadevne poskuse na Rivieri v bližini Monaca. Tam so ga detektivi prijeli v vili ter ga odvedli v Pariz. Upravni svet družbe, ki je sprejel izum Dunikovskega po še neznanih pogojih, je namreč vložil proti njemu tožbo, ker se je Dunikovski branil ponoviti v Londonu poskus, ki ga je napravil v Parizu. Dunikovski je bil dovolj zvit, da je rekel, da noče ponoviti eksperimenta v Londonu, ker nima dovolj jamstva, da ostane njegov izum tajen. Zdaj bo moral Dunikovski ponoviti svoj poskus v Parizu na Sorbonni. Pogoji za poskus so zelo trdi. Med drugim zahteva sodna oblast, da ne sme imeti Dunikovski med eksperimentiranjem na sebi nobene obleke.

Značilna razsodba

Sodišče za delavce v Berlinu je razpravljalo o jako zanimivem primeru. Neka bančna uradnica je bila odpuščena iz službe, ker se je bila omožila.

Vodstvo podjetja je utemeljevalo odpust z motivacijo, da glede na veliko brezposelnost noče več zaposlovati omoženih žensk. Uradnica je nato vložila tožbo, v kateri je poudarjala, da pomeni ta postopek nenavadno strogost, tembolj ker ne moreta oba z možem živeti samo od njegovega zaslužka. Navajala je tudi, da odpust nasprotuje zakonu, kajti pripadnost k ženskemu spolu se v zakonu nikjer ne omenja kot vzrok za odpust iz službe.

Sodišče je usvojilo stališče tožiteljice ter je obsodilo banko na zopetno nastavitev odpuščene uradnice ali pa na plačilo odpravnine. Slednjič je sodišče izreklo, da možitev pri ženski nikakor ne more biti vzrok za odpust iz službe.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

NAJNOVEJŠA ŠTEVILKA

ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

IRSKA (Dr. Vlad. Travner — s slikami). — DVOJIČNIKI V ŽIVLJENJU IN SLOVSTVU. — KNJIGA IN DOM (L. Mrzel — s sliko). — ZIMA V MANDŽURIJI (s slikami). — MAŠČEVANJE MRTVIH PRI HEVZURIH. — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA. — MILAN VRBA (Ivan Podržaj). — ŽELEZNA DEVICA NORIMBERŠKA. — JUBILEJ DEŽNIKA. — PASOVI. — JABOLKO V VERSTVIH IN VRAŽAH. — SPORTNA BORBA V RAZNIH OBLIKAH (s slikami). — KARIKATURA. — BODOČA TEHNIKA (s sliko). — AKLIMATIZACIJA SOJE. — GERDA BRANDES (s sliko). — GRETA GARBO, KRALJICA HOLLYWOODA (s slikami). — KOPALNICA (s sliko). — TEDENSKI JEDILNI LIST. — ALI IMA MODA KAJ »SMISLA«? — MODERNO STAVBARSTVO. —

Prihodnja — božična številka izide prve dni prihodnjega tedna.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko in stane mesečno samo 8 Din. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Deseti december v Madridu

Novoizvoljeni predsednik španske republike Alcala Zamora (levo) v spremstvu zborničnega predsednika Basteira na poti v parlament, kjer je položil svečano prisego na ustavo

»Spirometer«

Iz Amerike so večkrat poročali o novih aparatih, ki s pomočjo galvanometra kažejo, ali govori človek resnico ali pa se laže. Tako so poskušali zadnjič v fiziološkem laboratoriju filadelfijske univerze ugotoviti neiskrenost na temelju spremenjenega pritiska pri krvotoku. Vendar niso imela slična odkritja nobene znanstvene vrednosti.

A zdaj beležijo strokovni listi, da se je posrečilo prof. Benusiju v Padovi zgraditi stroj, ki res zasluži ime »kazalca resnice«. Spirometer, kakor ga je krstil izumitelj, beleži povprečno dolgost vdihavanja in izdiha pri opazovani osebi. Dolgoletna opazovanja so dokazala, da postane dihanje takoj počasnejše, čim postane človek neiskren.

Ta »Benusijev količnik« je že potrjen po mednarodnih fiziologih, ki so tudi izdelali primerne grafične skrižalke. Sodnik ali drugi uradnik mora ugotoviti predvsem pri zaslišanju »normalen količnik« dihanje one osebe, ki jo izprašuje. Če se prepriča pozneje, da se pojavi »Benusijev količnik«, je to dokaz, da nasprotuje odgovor na to ali ono stavljeno vprašanje resnici.

Nemci v sovjetski službi

Gustav Adolphs, ravnatelj oddelka za čiščenje cest v Kelmorajnu, je odpotoval v Moskvo kot strokovnjak za čiščenje cest. Po izvršenem delu v Moskvi bo Adolphs reformiral čiščenje cest tudi v Ljeningradu

Neurje v severni Afriki

Iz Pariza poročajo: Izredno slabo vreme, ki že nekaj dni traja med alžirsko in tuniško obalo, je doseglo notranjost dežele. Posebno težko je oškodovan Tunis in njegova okolica. V Tunisu in Bizerti so brzojavne in telefonske naprave popolnoma prekinjene. Zaradi pomanjkanja električnega toka so morale tvornice in podobni obrati ustaviti delo. Tudi cestnoželezniški promet popolnoma počiva. Okolica Tunisa je pod vodo. Na stotine dreves je neurje s koreninami vred izruvalo iz zemlje. Promet z vlaki je ustavljen, v neurju se je potopilo mnogo ribiških bark.

Sanatorij in tvornica za krste

Neki zdravnik v Gargan-Livryju si je ustanovil sanatorij ki mu je lani prinesel 150.000 frankov dobička. Letos pa so njegovi dohodki padli komaj na eno petino. V tem času se je namreč bila nasproti sanatorija ustanovila tvornica za rakve. Zdravnikovi bolniki niso imeli samo prilike ves božji dan gledati krste, ampak so tudi morali od zore do mraka poslušati monotono pesem tvorniške žage, ki je pela svojo pesem ne le ob delavnikih, ampak tudi ob nedeljah. Bolniki ki so se prekmalu naveličali hreščanja žage, so kakor hitro so jim dovolile telesne moči, vzeli slovo od sanatorija. Zdaj je vložil zdravnik proti tvornici za rakve tožbo. Opiral se je v glavnem na to, da je izgubil bolnike zaradi hrupa. Zahteval je od tvornice denarno odškodnino v znesku 200.000 frankov. Sodišče pa mu je priznalo pravico do 150.000 frankov.

Nesreča angleškega politika

Winston Churchill, znani angleški politik in bivši zakladni kancelar, ki ga je v New Yorku povozil neki avto in ga težko poškodoval

Razdeljena plača

Na Dunaju se vrše pogajanja med generalnim ravnateljstvom avstrijskih železnic in med strokovnimi društvi železničarjev. Gre za sporazum, da se bo izplačevalo železniškemu osobju v bodoče vsakega 1. v mesecu samo 60 odst. mesečnih prejemkov, dočim naj bi sledilo izplačilo ostalih 40 odst. šele v polovici, t. j. 15. vsakega meseca. Za nižje kategorije železniških uslužbencev pa namerava ravnateljstvo določiti stalno vsoto, ki se jim bo izplačala 1. v mesecu, ostanek dobe pa takisto pozneje.

Ples v smrt

Iz Pariza poročajo o tragičnem koncu neke svatbe s plesom. Svatje, ki so se bili zbrali k poroki, so plesali vso noč od sobote na nedeljo. V nedeljo zjutraj pa se je pod plesalci udrl pod in moški in ženske so zgrmeli v nižje nadstropje. Dve osebi sta bili mrtvi, nad 50 pa jih je težko ranjenih.

Iz uredniškega koša

Malnica. V vlaku je pregledoval sprevodnik vozne listke. Neki stari možak navzlic vsemu iskanju svojega listka ni mogel najti. Tedaj ga je sprevodnik smehljaje opozoril na to, da drži listek vendar med zobmi. Ko je sprevodnik odšel, je pojasnil starec sopotnikom: »Veste, gospodje, to ni zaradi starostne oslabelosti, temveč zaradi tega, ker je bil listek že star in tako sem moral datum prežvečiti.«

Vsak dan ena

Novi časi

»Ne moreš si misliti, kaj vse sem mu moral obljubiti, da sem ga dobil za najemnika!«

KULTURNI PREGLED

Zemljevid dravske banovine

(Dravska banovina, stenski hipsometrični zemljevid v merilu 1:150.000. Priredil dr. V. Bohinec. Založila Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani.)

Pravkar je izšla nova stenska karta Slovenije, kakršno smo že dolgo nujno potrebovali. Kajti dotlej edini takšen zemljevid, ki je izšel pred leti v prireditvi dr. K. Capudra, je bila le malo razširjena predvojna Orožnova karta Kranjske, ki že davno ne ustreza modernim zahtevam geografije. Preobilica imen, množica izumetničenih poimenovanj gorskih skupin k. jih narod ne pozna, kot so n. pr. Podpeško gorovje, Litijska skupina, Nemškorutarsko pogorje, enolična barvitost terena so vzrok nepreglednosti te karte. Dr V. Bohinec je papirnata geografska imena iz svoje karte docela izločil. Vpisano je le to, kar je pristno našega. Avtor je n. pr celo zavrgel med nami že tako ukoreninjeno od Nemcev prevzeto ime Kamniško sedlo, da je rehabilitiral domača Jermanova vrata, kar je že tudi storil Vojnogeografski zavod v Beogradu, ki je v specialnem zemljevidu sektorja Ljubljane sprejel ta naziv. Tudi morfološke posebnosti Dravske banovine se odražajo na karti tako sijajno, da se opazijo takoj očite razlike med alpskim visokogorskim in sredogorskim svetom ter med kraškimi in nižavskimi predeli. Poleg državne meje so vrisane tudi banovinske, pri čemer so že tudi upoštevane mejne spremembe na osnovi zakona od 2. septembra t. l.

Zemljevid pa ne zasluži pozornosti le zaradi strokovno - geografskih prednosti. Kajti enako upošteva tudi splošnopraktične in tujsko-propagandne vidike. Na posebnosti našega gospodarstva opozarjajo rudniki in električne centrale, poleg železnic so posebej označene avtomobilske ceste; posebni znaki opozarjajo na letovišča in zdravilišča s hoteli, sanatoriji, mineralnimi vrelci in električno razsvetljavo, pa tudi na kraje, kjer se goji zimski sport. Pozabljene niso niti naše alpske koče, najvažnejši gradovi, podzemeljske jame in rečni slapovi. Toda v tem oziru je opaziti na karti nekaj netočnosti, ki jim je vzrok pomanjkljivost in nezanesljivost statističnega materiala o naših tujsko-prometnih krajih, vsaj v kolikor je bil avtorju dan na razpolago. Največ napak je pri znakih za električno in zimski sport. Tako n. pr. manjka celo pri Dolenjskih Toplicah znak za električno razsvetljavo, nasprotno pa ga imajo vsi kraji od Logarske doline do Ljubnega.

Stenski zemljevid, na katerem je še vsa slovenska Koroška in večji del Primorske do Trsta, bo zaradi svoje vsestranosti prišel prav i šoli i javnosti, dočim bo v rokah tujcev ne le zanesljiv vodnik za naše kraje, temveč tudi časten dokument naše kulture. —nik.

Mariborsko glasbeno pismo

Maribor, 13. decembra.

Menda ni kraja širom naše domovine, ki bi bil proslavil državni praznik 1. decembra kar z dvema sočasnima koncertnima prireditvama: z novinarskim koncertom v Narodnem gledališču in z akademijo Narodne Odbrane v veliki unionski dvorani. Sicer so nekateri časniki poročali, da se je druga proslava vršila po prvo omenjeni, vendar temu ni tako, ker se je prireditev v gledališču pričela ob 20. uri in trajala nekako do 22. ure, ona v unionski dvorani pa ob 20. uri in pol; res je le to, da je ta — zaradi drugega neoficijelnega dela — trajala pozno v noč, da jo je lahko obiskal tudi marsikateri posetnik novinarskega koncerta. Vsekakor pa treba pribiti, da sta dve podobni prireditvi na en večer za naše mesto le preveč in da bo treba za bodoče najti izhodišče za zadovoljivo in primerno ureditev tega vprašanja. Pa še nekaj: del časopisja je v svojem pač prekratkem in suhoparnem poročilu prezrl marsikaj, kar je za naše kulturno življenje v Mariboru večjega pomena: namreč na državni praznik je nastopila prvič v javnosti novoustanovljena Ipavčeva župa JPS s svojimi mariborskimi člani in zopet so nastopili nekateri dijaški pevski zbori ter pričali o neumornem delovanju pevske mladine. Končno tudi imena nekaterih sodelavcev niso bila navedena v vseh poročilih. Tako sem primoran naknadno opozoriti poklicane činitelje na te nedostatke, ker ne bi želel, da bi oni, ki so kljub delno občutnejšim stroškom sodelovali na omenjenih proslavah, ob drugi taki priliki odrekli svojo pomoč.

Na koncertu mariborskega novinarskega kluba so sodelovala štiri pevska društva kot člani Ipavčeve župe. Večer je otvorilo železničarsko društvo »Drava« z državno himno, nakar je podalo za to priliko primerno Vilharjevo »Trozveznico« ter Caničev »Narodni sherzo«. Zbor je vodil učitelj Albin Horvat. Na koncu prvega dela je nastopilo pevsko društvo »Maribor« z dvema mešanima zboroma: s Svetkovim »Ponte dei sospiri« in z Adamičevim »Oktobrskim mrakom«. Dirigiral je stolni kapelnik Janez Ev. Gašparič. Drugi del je pričel z dvema Mirkovima moškima zboroma. »Pradedom« in »Pomladjo«, ki ju je podalo pevsko društvo »Jadran« pod vodstvom Josipa Laha. V drugi pesmi, ki se je morala ponoviti, se je odlikoval baritonski solist. Večer se je zaključil z nastopom mešanega zbora »Glasbene Matice«, ki je odpel Mokranjčevo X. rukovet in Gotovčevo »Barbari mi smo« ter na splošno zahtevo dodal še dve narodni pesmi, »Gda smo pšenico šli orat« in »Teče mi, teče vodica, v Kimovčevi priredbi. Dirigiral je prof. Mirk. Vsi zbori so se potrudili za čim dostojnejšo formo podajanja in želi viharne aplavze priznanja. Od mariborskih solistov, katere je spremljal na klavirju prof. Mirk, so na tem koncertu sodelovali: sopranistka in članica našega gledališča Pavla Udovičeva z Vilharjevo »Oj, vstani, solnce moje!«, operna pevka altistka Vida Zamejic - Kovičeva s pesmijo »Nezakonska mati«, Benj. Ipavca, operni tenorist Belizar Sancin s Pavčičevo »Padale so cvetne sanje«, kateri je moral dodati še Krekovo »V snegu«, koncertna sopranistka Antonija Skvarča s Pavčičevo »Pastirico« in baritonist Fran Neralić z Zajčevo »Lastavicam«. Občinstvo je vse soliste nagradilo z burnimi aplavzi. Program večera je bil sicer precej heterogen in tudi ne v vsem sodoben, morda pa ravno zaradi tega zelo zanimiv: resnica je, da je občinstvo zapustilo gledališče v kar najlepšem razpoloženju.

A tudi večer Narodne odbrane je nudil pester program. Tam pa so sodelovali dijaški pevski zbori, in kakor čujem, s prav velikim uspehom. Zbor učiteljiščnic je pod vodstvom prof. Vedralove dal »Ilirijo oživljeno« Benj. Ipavca in Mirkovo »Obmejno« in s tem primerno podčrtal otvoritveni predsednikov nagovor. Izkazal se je dalje pevski zbor klasične gimnazije, ki ga vodi nadarjeni dijak J. Mihelič. Odpel je tri pesmi: Prelovčevo »Doberdob«, Jerebovo »Pelin-roža« in Vilharjevo »Slovo«, obsežnejšo skladbo z baritenskim samospevom, ki je dala večeru močan zaključek. Nastopil je tudi pevski zbor inž. podoficirske šole s prigodnicami »U boj!« in »Iz bratskog zagrljaja«. Operni tenorist B. Sancin, ki je postal ljubljenec našega občinstva, je sodeloval tudi na tej prireditvi in dal poleg zgoraj omenjenih dveh pesmi še Proházkovo »Zvezde žarijo«. Spremljala ga je pianistka Minka Zacherlova. Na programu sta bili tudi dve deklamaciji (deklamirala sta učiteljiščnici R. Primčeva in V. Klemenčičeva) ter dva manjša orkestra (železn. društva »Drave« in »Katol. omladine«).

Za državni praznik je bil torej mobiliziran skoraj ves glasbeni aparat v Mariboru — več kot preveč. Zato pa je nekoliko trpel obisk prireditev, zlasti na novinarskem koncertu, dasi je gmotno precej uspel. Ta dvojna prireditev, dalje mesec december kot tak s svojim Sv. Miklavžem in njegovimi večerti ter z Božičem, napovedano gostovanje bratislavske filharmonije in druge okolnosti, ne nazadnje tudi gospodarska kriza pa so vplivali na pevski zbor Glasbene Matice, da se je ustrašil izdatkov in preložil izvajanje »Borisa Godunova« na poznejši čas, kar je vsak pravi ljubitelj glasbe vzel z obžalovanjem na znanje. Upajmo pa, da je res samo preloženo in ne odloženo.

Danes pa so koncertirali tudi pri nas trboveljski otroci. Ob 11. uri je že bila unionska dvorana polna občinstva in šolske mladine, in kmalu nato so se razvrstili mladi pevci in pevke na odru pod vodstvom učitelja Avgusta Šuligoja. Njihov disciplinirani nastop, njihovo brezhibno izvajanje in smiselno podajanje, vse to je napravilo na občinstvo najglobljі vtis. Tudi Mariborčani so se prepričali, kaj se da doseči z deco, ako je v spretnih rokah požrtvovalnega in idealnega človeka. Navdušeno se pridružujem čestitkam, ki jih je zborovodja v polni meri zasluženo prejel povsod, kjer je nastopil s tako smotreno izvežbano šolsko mladino. Izredno zanimiv spored je izzval salve aplavzov, posebno pri Adamičevih skladbah, ki so dale občinstvu priliko, da je kar najživahneje aklamiralo navzočemu komponistu. Učitelju Šuligoju je bil ob viharnih ovacijah poklonjen prav lep šopek belih nageljčkov. Globoke in ginljive so bile uvodne besede, ki jih je spregovoril učitelj Ante Beg in s njimi pripravil potrebno razpoloženje v občinstvu. Klavirski part pri nekaterih skladbah je vestno oskrbel litijski učitelj Milan Pertot, znani zborovodjev namestnik v pevskem zboru JUU. Ta concertino ostane gotovo vsem Mariborčanom v najprijetnejšem, neizbrisnem spominu.

Zagrebško pismo

Baletna premijera. — Monstre koncert. — Slikarska razstava. — Jubilej Umberta Fabbrija.

Naša primabalerina Margareta Fromanova je zopet pripravila uspel balet, v katerem je ponovno dokazala svoj okus in čut za lepo delovanje plesnega ansambla. Premijera baleta Čajkovskega »Ščekunščik« (Casse noisette — Der Nussknacker) je imela pri občinstvu popoln uspeh. Ta baletna poezija v dveh dejanjih daje dovolj glasbene inspiracije, da se ustvari učinkovita koreografija, ki jo je Margareta Fromanova v glavnem srečno izvedla, zlasti kar se tiče baletnega zbora. Nekoliko nas je motilo samo to, da smo gledali nekatere stereotipne geste, ki so nam znane s številnih prejšnjih baletov. Jasno je, da take figure gredo mimo nas brez efekta, tem bolj, ker celo zmanjšujejo celoten učinek. Orkester je dirigiral Krešimir Baranović, ki je zastavil ves svoj temperament in elan da bi muzikalno in zvočno realiziral partituro. Predstava je očitovala svežost in tempo. Posebno bi omenili uspelo in lepo inscenacijo druge slike, ki spada med naše najlepše odrske slike. Načrte za nove dekoracije je izdelal Pavel Froman.

V veliki dvorani Zagrebškega zbora se je vršil zanimiv koncert. Nastopilo je najprej pet orkestrov na pihala vsak zase, nato pa so se vsi zlili v en sam pihalni orkester, ki je štel okrog 250 godbenikov. Orkester je dirigiral višji vojaški kapelnik podpolkovnik Ivan Muhvić. Efekt je kajpak bil izreden in v dvorani je kar hrumelo od močnega akustičnega učinkovanja.

V Umetnostnem paviljonu se je otvorila razstava profesorja Jovanovića. Otvoritvi je prisostvovalo veliko število interesentov iz umetniških krogov. Uspele umetnine same najbolj govore o umetnikovih sposobnostih. Prof. Jovanović je razstavil tudi nekoliko karakterističnih del svojih učencev.

*

Eden najpopularnejših zagrebških umetnikov, prof. Umberto Fabbri je proslavil 25letnico svojega umetniškega pedagoškega in organizacijskega dela. Fabbri je pred 25 leti prišel k nam kot tujec in je tu našel svojo drugo domovino. Po prevratu je sprejel tudi naše državljanstvo. V Fabbriju je koncentrirana energija, ki nam vzbuja občudovanje. Kot profesor glasbene akademije in vodja komorno-muzikalnega oddelka na istem zavodu ima toliko dela, da bi že to lahko izpolnilo celo umetnikovo življenje. Toda Fabbriju ni zadostovalo. Njegov južnjaški temeperament ga je gnal še dalje in že 22 let izvršuje tudi službo solista zagrebške opere, dvanajst let je solist in artistični vodja Zagrebške filharmonije, dvanajst let čelist v Zagrebškem kvartetu, potem je organizator »Saveza muzičara u kraljevini Jugoslaviji«, predsednik zagrebške podzveze »Saveza«, ustanovitelj »Zagrebačkega društva puhača lirenih i drvenih instrumenata« itd. Torej dovolj obvez na vse strani, obvez, ki zahtevajo večno koncentracijo in največjo živčno napetost. Fabbri opravlja te reči z vso dobro voljo, vestno in pošteno. Polovičarstvo mu je tuje. Če ne bi bilo njega, bi Zagrebška filharmonija najbrž ne ostala taka kot je sedaj in morda naša najboljša simfonična dela ne bi bila napisana. Tako je tudi z Zagrebškim kvartetom, ki je neposredno vplival na našo glasbeno produkcijo. Tuji dirigenti, ki so prišli k nam kot gostje, so občudovali naš Filharmonični orkester, a Zagrebški kvartet je na nedavni turneji po inozemstvu imel vprav triumfalne uspehe, ki so jih zaeno s kvartetom bili deležni tudi naši skladatelji.

Fabbrijev jubilej je slavil ves muzikalni Zagreb. Čutil si, da ni jubilej samo enega človeka, marveč jubilej vsega našega glasbenega razvoja v teku četrt stoletja. Proslava je bila zelo svečana. Po slovesni počastitvi Fabbrija je vršil koncert, pri katerem so sodelovali »Zagrebačka Filharmonija«, Orkester državne glasbene akademije, dirigenti Lhotka, Sachs, Baranović in drugi. Velika senzacija večera je bil nastop najmlajšega Fabbrijevega učenca Zena Vukalića, ki ga je spremljala njegova mati Olga Vukalić. Vprav neverjetno je, koliko se je ta fant naučil v devetih mesecih. V Rossinijevi ouverturi »Wilhelm Tell« je nastopilo 15 Fabbrijevih učencev, med njimi soločelist Ljubljanske opere Gustav Müller. **Žiga Hirschler.**

O pesniku Otonu Župančiču je v zvezi z znano knjigo Luciena Tesniereja objavil dnevnik »Rhein - Mainische Volkszeitung« daljši navdušeni članek, ki našega pesnika uvršča med prve evropske poete. Ta članek sta pri nas priobčila »Morgenblatt« in po njem v prevodu »Jugoslovan«. Ni pa bil znan njegov pisec. Kakor izvemo, ga je spisal dr. Otto Forst - Bataglia, znani nemški literarni kritik in publicist, ki je po rodu Poljak in mnogo piše zlasti o poliski in francoski književnosti. Tako je dr. Forst - Bataglia popravil napako, ki jo je zagrešil pred leti v neki breslavski reviji, ko je Župančiča zamenjal s Cankarjem in tako pesnika »Samogovorov« živega pokopal.

Pavle Flere: Pravljice. — Ljubljana. 1931. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Strani 169. Cena v polplatno vezani knjigi 36 Din, v celo platno vezani 45 Din. Snov za pravljice, ki jih je s spretno in srečno roko v tej knjigi zbral Pavle Flere, je vzeta največ iz narodnega blaga, ki so ga priobčevali v »Slovenskem Glasniku« in »Slovanu« Matija Valjavec in drugi. Pravljice so po svoji vsebini razvrščene v šest razpredelkov, ki govore o vilah in drugih čudežnih bitjih, o svetih na zemlji, o zakletih in izpremenjenih, o lažeh in drugih premetenostih, o vragu in vragolijah in končno o živalih. Pisano, res bujno življenje se razvija pred nami, nanizano v bogato kito narodove fantazije, da ne moreš odložiti knjige, dokler je ne prečitaš do konca. Zanimiva, mikavna zbirka ljudske poezije, duhovitosti, šale in dovtipa tudi v enaki meri pozornost in nudi užitek vsakemu — ne samo mladini — kdor si želi razvedrila. Knjigo je okrasil s slikami Maksim Gaspari, ki je tudi to pot odlično pogodil duha narodne poezije in narodnega sloga, ki sta tako obilo izražena v njej. Vse v vsem: knjiga, ki je vredna čitanja, zato jo priporočamo v nabavo vsem javnim, uradnim in zasebnim knjižnicam. Priporočata pa jo najbolj vsebina in oprema. Za te praznike ne more biti lepšega darila od nje.

Knjige Cankarjeve družbe. Cankarjeva družba je letos izdala štiri knjige. Koledar je uredil Talpa. Omenjamo samo najznačilnejše prispevke. Iz leposlovja: Tat Martin (Tone Seliškar), Beseda (Rudolf Golouh), Ženska med frontama (Vl. Klemenčič), Za kruhom (I. Vuk). Iz poučne vsebine: Iz fašistične Italije (A. Kurella), Narava — življenje — družba (Vlado P.), Kako iz labirinta, (R. Golouh), Kristus in krščanstvo (Ivan Klicar). Posebno zanimivost pa dajejo koledarju pesmi delavskih pesnikov, med njimi izmed domačih rudrja Fr. Kozarja, lesnega delavca Andreja Brenčiča in kovinarja Toneta Čufarja. Ilustracij je veliko, med njimi so tudi Masereelove in Groszove risbe. — Druga knjiga je izvirna povest Angela Cerkvenika »Oračі«. Dogaja se v kmečko-delavskem okolju. — Tretja knjiga je prevod vojne povesti »Zver se je prebudila«. Nje pisec Liam O' Flaherty je eden najjačjih predstavnikov sodobne irske proze. — Četrta knjiga je prevod izbranih poglavij potopisa Martina Andersena Nexö »Po solnčni Španiji«. Potopis je prevel Ciril Štukelj. Knjiga je ilustrirana. Pečat aktualnosti ji dajejo dogodki, ki so obrnili pozornost vsega sveta na Španijo. Čeprav je bil ta potopis spisan že pred vojno, je še vedno poučen za vsakogar, ki hoče spoznati Španijo zlasti z njene socialne strani.

Podelitev francoskih književnih nagrad je za francosko kulturno javnost vsekdar dogodek, ki o njem razoravlja ves tisk. Posebno zanimanje je vladalo za Goncourjevo nagrado, ki je imela — kakor vedno — mnogo kandidatov. Presenečenje ni bilo majhno: dobil jo je Jean Fayard, malo znan pisatelj, ki ga ni nihče navajal med kandidati. Nagrajen je bil za roman »Mal d'Amour«. Nagrada Theophraste - Renaudot je bila podeljena Philippu Heriatu za roman »L' Inocent«. Lavreat je bil doslej dramski in filmski igralec njegovi spisi pa kažejo, da je umetnik tudi po peresu. — Nagrada Fe'mina je bila priznana Antoine de Saint - Exupe'ry za roman »Vol de Nuit«.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20

Petek, 18. zaprto.
Sobota, 19. Arsene Lupin; premiera; E.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob 20

Petek, 18. zaprto.
Sobota, 19. Dežela smehljaja. Red D.

»Arsene Lupin« je mojstrski tat, splošno znan junak napetih detektivskih romanov, še danes živečega francoskega pisatelja Leblanca. V komediji, katere premijera bo v soboto v Ljubljani, je avtor v družbi s Francis de Croissetom povezal v zelo zabavno in čustveno celoto najimenitnejše motive iz svojih romanov. Glavni figuri sta Arsene Lupin sam in njegov najhujši nasprotnik Guerhard, višji nadzornik policijskega detektivskega urada. Skozi glavno dejanje napetega lova mojstrskega tatu se prepleta njegova ljubezen do sirote Sonje. V teh treh logah nastopijo Levar, Skrbinšek in Mira Danilova. Premiera bo zabaven večer, poln napetosti, humorja in tudi čustvenosti. Za red E.

»Dežela smehljaja«, melodijozna in vsebinsko zelo dobra Leharjeva opereta, se ponovi v običajni zasedbi v operi v soboto 19. tm. za red D.

Bizzetova »Carmen«. Prva vprizoritev na novo postavljene, svetovno znane opere v nedeljo 20. t. m. ob 20. Nov prevod sta oskrbela Oton Župančič in Niko Štritof. Režija je sodobna, izredno živa in pestra. Zrežiral je delo režiser Bratko Kreft. Dirigira ravnatelj Polič. Inscenacija je izvršena po načrtih inscenatorja Uljaniševa in je tudi popolnoma nova. Izven abonmaja.

Iz življenja na deželi

SELSKA DOLINA. Življenje je v naši dolini, kljub krizi zelo živahno. Miklavževalo se je povsod, posebno pa pri Sokolu Selca in Železniki, kjer je bilo obdarjenih nad 100 otrok. Vse hvale vredno je pač od Sokola Selca, ki je dasi nima potrebne dvorane, priredil to nedeljo v Železnikih uspelo spevoigro »Radikalna kura«, ki jo je režiral br. Fink. Igralci so se nad vse potrudili in pripomogli k največjemu uspehu. Naravnost briljirala sta pa duet v zasedbi br. Kušarja in s. Hrastove ter tercet v zasedbi br Kušarja, s. Hrastove in s. Pogačnikove. Igra je navzlic precejšnjim stroškom uspela nad vse sijajno. Sokolskemu društvu v Selcih čestitamo na tako lepo uspelem nastopu.

RADOVLJICA. Uprava Sokola se je zaradi splošnega težavnega gospodarskega položaja odpovedala prireditvi vsakoletne društvene predpustne veselice. Priporočamo toplo enake sklepe vsem sokolskim edinicam.

DEVICA MARIJA V POLJU. V Sokolskem domu so pretekło nedeljo gostovali diletanti Narodne čitalnice iz Kranja. Podali so nam »Tri vaške svetnike« nad vsako pričakovanje. Krohot je neštetokrat prekinil igro. Tako srečno izbranih tipov, kakor so ravno Kranjčanke s Kranjčani, je treba iskati. Karakterizirati posameznike bi bilo odveč. Oglejte si jih, ne bo vam žal. Ponovna vam hvala, požrtvovalni igralci naše Gorenjske metropole! — Sokol Polje.

ZAGORJE. Ob priliki Finžgarjeve 60-letnice je priredil prosvetni odsek zagorskega Sokola pisateljevo dramo »Verigo«. Pred vprizoritvijo je akademik g. Janež v vznešenih besedah podčrtal Finžgarjevo delo v naši literaturi. Sokolski igralci so zelo dobro rešili svoje vloge, za kar jim gre vse priznanje. Zelo dobro je režiral br. Entor.

TREBNJE. Naš Sokol je priredil v nedeljo 13. t. m. popoldne na Marofu slavnostno telovadno akademijo kot vhod v Tyrševo leto in v čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja, ki je uspela kar najdostojnejše. V uvodu je orisal pomen tega praznika starosta društva br. Jaka Novak, nakar je po dveh deklamacijah sledil telovadni del, v katerem so vsi oddelki pokazali mnogo novega. Nastopilo je lepo število 70 telovadečih. Prvikrat je nastopil moški naraščaj. Ob zaključku so vsi zgradili ob igranju drž himne lepo skupino v pozdrav kralju in domovini. Obisk je pokazal, da je naše sokolsko delo na pohodu.

TREBNJE. Te dni je nastopila na tukajšnji šoli svoje mesto ga. Vida Dereanijeva. Z njo sta šola in Sokol pridobila dobro glasbeno moč, ki smo jo neobhodno potrebovali. Dobrodošla! — Kakor v osnovni šoli tako je uveden v pouk radio tudi v Kmetijski nadaljevalni šoli. Prva taka ura se je vršila to nedeljo. Poleg učencev se je udeležilo zanimivega predavanja tudi več kmetovalcev. Upati je, da bo vsaj radio združil naše kmete in jim postal ljudska univerza. Prav je tako!

TELČE PRI MOKRONOGU. Po zaslugi učiteljstva in zaradi darežljivosti g. Globevnika iz Škocijana, g. Prijatelja iz Tržišča, g. Drmelja, narodnega poslanca iz Boštanja in krajevnega šolskega odbora na Telčah je Miklavž obdaroval lepo število šolske mladine. Hvala vsem, posebno pa g. upravitelju, ki je sam izdelal kostume za sv. Miklavža. S tem si naš g. upravitelj množi gledališko garderobo in bo začel izdelovati šolski oder, ako bodo dopuščale finance. — Obljubljeno nam je bilo, da se bo pričel gospodinjski tečaj 10. t. m. Posestnik g. Mrgole je dal popraviti in urediti svojo hišo za tečaj. Sedaj pa čujemo, da tečaja ne bo. Ne vemo zakaj. Naša dekleta, ki žive daleč od prometnih sredstev in kulturnih središč, bi bila potrebna take izobrazbe.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Proračunska seja našega občinskega odbora se je vršila 10. t. m. Kljub hudi gospodarski krizi je občinska uprava spričo svojega vzornega gospodarstva znižala občinske doklade na državne neposredne davke kakor tudi občinsko trošarino in si s tem ponovno pridobila vsestransko zaupanje in zahvalo svojih občanov. Pri sestavi proračuna za leto 1932. so se razen tega upoštevala tudi vsa zadevna navodila, izdana od nadrejenih oblastev. Celotni preračunani izdatki znašajo za leto 1932. 335.444.32 Din. Kritje za te izdatke pa je naslednje: redni dohodki 16.400 prihranki od leta 1931. 40.000, 80odstotna doklada na direktne davke 168.277.08 (l. 1931 je znašala 85odst.), občinska trošarina na vino in vinski mošt (1.10 Din od litra) 79.000, na pivo (0.50 Din od litra) 5000 na alkohol na hektolitrsko stopnjo alkohola 8 Din 13 000 in druge davščine 14.000 Din, skupaj 336.477.09 Din. Po soglasnem sprejetju proračuna se je župan g. Terbovc Josip zahvalil članom odbora za dosedanjo solidarno sodelovanje pri občinskem gospodarstvu in jih tudi za bodoče zaprosil vsestranske podpore za omiljenje sedanje gospodarske krize. Zahvalil se je naposled za pridno in vestno delo občinskim uslužbencem in jih vzpodbujal k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

BRASLOVČE. Miklavž je na svoj letošnji god prav obilno obdaroval braslovško šolsko mladino. Tovarna nogavic na Polzeli je poklonila otrokom za Miklavžovo 388 parov nogavic. Takega velikega daru je bila mladina deležna tudi že preteklo leto. Tovarna se je to leto posebno odlikovala, ker je obdarovala vse bližnje šole in mnoga društva, kar vsekakor zasluži najiskrenejšo zahvalo. Šolsko vodstvo v Braslovčah se prisrčno zahvaljuje po tem potu ravnatelju g. Efkowskemu.

VRANSKO. Sokol je priredil v nedeljo 6. t. m. slovesno proslavo ujedinjenja. V društveni telovadnici se je zbral malone ves trg. Program je bil lep. Predavateljema, starosti br. dr. Šerku in prosvetarju br. Ureku, je občinstvo pazljivo sledilo in ju nagradilo z živahnim odobravanjem. Učinkovite so bile skupine članov in dece, zlasti pa je ugajal rajalni nastop žensk in dece ki je moralo svojo točko ponoviti. Lepa zamisel je bila simbolična živa slika Jugoslavije, podana s spremljevanjem godbe in prednašanjem pesmi »Posvetitev Jugoslaviji«. Ob tej priliki je društvo zopet nastopilo s svojo godbo. Želeti je le vztrajnosti v bodoče!

VOJNIK. Po daljšem odmoru se je naš sokolski odbor zopet sijajno izkazal. Priredil je 13. t. m. Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« s presenetljivim uspehom. Vloge so bile dobro razdeljene in življenjsko resnično podane. Vse priznanje reditelju in igralcem. Prijetno iznenadeno je bilo občinstvo, ki se je deloma od daleč potrudilo v Vojnik, kajti Cankarja pojmovati in življenjsko verno podajati je težka umetnost! Občinstvo je pazljivo zasledovalo ves razvoj drame in ni štedilo s priznanjem. Da bi se kmalu zopet vidili!

MALA NEDELJA. Pred kratkim je umrl tukaj Spindler Anton, bivši posestnik in dolgoletni župan v Moravčih. Pokojnik je bil oče g. Martina Spindlerja pomočnika finančnega ravnatelja v Ljubljani. Pevci Narodnega kulturnega društva so zapeli pokojniku nagrobnico »Blagor mu«. G. Martin Spindler je o tej priliki daroval Narodnemu kulturnemu društvu 150 Din in za revne učence malonedeljske šole 200 Din. Pred letom mu je umrla mati. Tudi takrat je daroval Narodnemu kulturnemu društvu 150 Din. Za vse darove se najlepše zahvaljujeta šolski upravitelj in Narodno kulturno društvo.

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Naš Sokol je priredil Miklavžev večer za članstvo, v nedeljo pa za vso sokolsko in šolsko deco. Vsi člani in vsa deca so bili obdarovani z lepimi darili, ki jih je poklonila Sokolu vedno odprta roka staroste br. Josipa Tušaka. 13. t. m. smo priredili lepo uspelo telovadno akademijo. Po otvoritvenem govoru prosvetarja br. Milana Klemenčiča so sledile telovadne točke oddelkov. Ljubka moška in ženska deca, ki je izvajala vaje zelo lepo, je marsikomu omehčala srce. Proste vaje članov in članic so bile dobro podane. Prvič so nastopili nekateri bratje in sestre samostojno na orodju, a vsi samozavestno in zelo dobro. Da se je naše društvo že tako razmahnilo, je zasluga vsega vaditeljskega zbora, posebno pa načelnika br. Klementa Lievalda. Gledalci niso štedili z odobravanjem.

SV. BARBARA. Namestu venca na grob Ivana Kranjca in njegove žene Ane v Žalcu sta poklonila Dragotin Kranjc, strojevodja v Ljubljani in Nina Kokaljeva v Rimskih toplicah 100 Din sokolski četi pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Za dar se četa najsrčnejše zahvaljuje. Starosta Fran Kranjc.

VUZENICA. V nedeljo 13. t. m. se je vršilo v šoli radijsko predavanje o živinoreji. Predaval je odlični kmetijski strokovnjak g. inž. Zidanšek. Predavanje je bilo za prvikrat dobro obiskano. Šolski upravitelj g. Volmaier bo poročal na bansko upravo, kdaj bi bil najprimernejši čas za bodoča predavanja. Po radijskem predavanju je sledilo predavanje sreskega kmetijskega referenta iz Prevalj o splošnem kmetijstvu. Tudi to predavanje je bilo dobro obiskano. V Vuzenici se bo v najkrajšem času ustanovila živinorejska zadruga. Kmetovalci so kr. banski upravi hvaležni, ker je uvedla kmetijska predavanja po radiu, ki so v veliko korist za našega kmetovalca.

SLATINA RADENCI. Dela na dograditvi električnega omrežja stopajo v zaključno fazo. Priključili so se razen dveh posestnikov vsi in je povsod že zagorelo po hišah. Pocestna razsvetljava (6 svetiljk) že gori tretji mesec. Želimo pa, da občina prižiga v zimskem času takoj ob nastopu mraka, ne pa ob pol 19. Za elektrifikacijo se je prijavilo še dvoje občin, vendar mora elektrarna zaradi splošne gospodarske krize preložiti izvršitev na poznejši čas. — 28. novembra je imelo tukajšnje dramatično društvo svojo poslednjo sejo. Sklepalo je o razdružitvi. Inventar je prešel v last sokolske čete, ki se je obvezala, da bo pri slovesnostih gasilcev sodelovala z godbo. — Zasipavanje slavnega jarka počasi napreduje. Kljub temu, da se dnevno zmeče v to žrelo več vagonov ugaskov, še ni poln, ampak bo še potrebnih kakih 100 vagonov. Dosedaj je navoženih nad 200 vagonov. — Šolska mladež se je za 1. decembra in Miklavža dobro pripravila po prizadevanju učiteljstva. Obdarovanih je bilo 38 otrok z oblekami in sladkarijami.

Radio

Izvleček iz programov

Petek, 18. decembra.

LJUBLJANA: Zaradi čiščenja ne oddaja. BEOGRAD 11: Radio - orkester. — 15.30: Popoldanska glasba. — 20: Radio - kvartet. 21.10: Pevski koncert. — 21.40: Lahka godba. — 22.30: Poročila. — Jazz. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.20: Pesmi. — 19.45: Decembrske šale. — 20.25: Violinski koncert. — 21: Orkester. — 22.20: Sodobna glasba. — BRNO 19.30: Prenos opere »Eva« iz gledališča. — 22: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Lahka glasba. — 20.15: Filharmonični koncert. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Kvartet. — 17.: Koncert orkestra. — 19.40: Dunajska glasba. — 21.25: Novitetni koncert. — 22.30: Godba za ples. — BERLIN 20: Kitara. — 21: Mešan program. — 22.30: Pevski koncert, plesna glasba. — KÖNIGSBERG 16.45: Lahka glasba. — 19.25: Literaren program. — 20.10: Berlin govori. — 20.40: Simfoničen koncert. — MÜHLACKER 17.05: Orkestralen koncert. — 20.10: Opereta »Netopir«. — 22.40: Kantata južnega tečaja. — BUDIMPEŠTA 17.35: Koncert solistov. — 20.40: Koncert orkestra. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20: Plošče. — 21: Operetni večer.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Delniška pivovarna Sarajevo
IŠČE dobro ohranjen, že uporabljan
parni kotel
po možnosti sistema Babcock - Wilcox, s pregrejevalcem s kurilno površino 135 do 150 m², 12 do 15 atmosfer.
15463

C. Schmidl: 37

Mesto mrtvih v Jukatanu

Roman.

»Gotovo da. Kolikor mi bo delo dopuščalo, se vam bom z navdušenjem posvečal.«

»Delo? Ali imate še vedno posla?«

Sam nisem vedel, kaj naj odgovorim. James me je prehitel.

»Gospod Stornish mi je obljubil, da mi stori majhno uslugo, ki mu bom zanjo zelo hvaležen. Nič važnega ni — vsaj toliko ne, da bi bilo vredno radovednosti lepe ženske.

Sam sem bil vesel, ko je vendar že odšla. Sedla sva vsak v svoj blazinjak.

»Ničesar ne ve,« je rekel nekam negotovo. »Razumeli boste, da je ne želim vznemirjati.«

»Niti vaš oče ne ve?«

»Niti on ne. Nihče ne ve, kakšna nevarnost mi preti — razen vas. Sicer sva pa tukaj v vaši delovni sobi. Kako vam ugaja?«

»Presenečen sem,« sem dejal, oziraje se po prebogato opravljenem prostoru. »Bojim se le. da se bo morala večina mojega dela vršiti izven teh razkošnih štirih sten.«

»In jaz se nadejam, da me boste enako srečno rešili iz stiske, kakor Kamila.«

Sklenil sem govoriti brez ovinkov.

»Gospod Wellesley, v Jukatanu sem doživel to in ono, kar me spominja vašega slučaja. Videl sem ljudi, kako so umirali — od zastrupljenih puščic, za las podobnih puščicam vašega sovražnika.«

Bled kakor zid je sedel pred menoj.

»Ljudi ... kako so umirali ... Koga!? ...« je zaječal.

»Nekega Neda Mortona ... vašega tovariša.«

»Neda Mortona?«

Več ni rekel. A glas, s katerim je izdavil ti dve besedi, je bil glas brezmejne groze.

»Ned je mrtev,« se mu je izvilo čez nekaj trenutkov in oči so mu zasrepele tja v en dan. »Tedaj pride kmalu vrsta name.«

»Ne,« sem rekel s trdnim glasom, »na vas ne pride, ker poznam vašega nasprotnika. A zakaj ste čakali, da sem šele po naključju zvedel resnico? Zakaj mi niste takoj vsega povedali — da ste bili v tistih gozdih, da ste storili blazno neumnost in hoteli s silo dobiti glavarjevo hčer, in da je maščevanje Indijancev tisto, kar ogroža vaše življenje?«

Z odprtimi ustmi je zastrmel vame.

»Če bi tega ne bilo, ne bi bil Ned Morton izgubil življenja in tudi njegovi spremljevalci ne, zakaj jaz bi ga bil lahko za časa obvestil, naj prepusti zadevo s Kamilom nam in nikomur drugemu. Indijanci so ga predobro poznali in dasi jim sam ni bil storil žalega, so se vendar znesli nad njim, ker je bil takrat vaš tovariš. Nič hudega ne sluteč, je šel iskat Kamila ...«

»Kamila, mislite, je šel iskat?« mi je segel v besedo.

»Seveda! Kaj pa drugega? Peljal ga je bil tja in ga je hotel pripeljati tudi nazaj. Ker ga ni bilo ob določenem času, ga je šel iskat.«

»In kje ste ga potem našli?«

»Mehiški razbojniki, ki so gotovo hoteli izsiliti odkupnino, so ga imeli ujetega, a njemu se je posrečilo, da jim je sam ušel, in tik nato je našel med razvalinami trupla Neda Mortona in njegovih ljudi. Kmalu potem smo prišli mi. Prepozno — taka je tragika pragozda!«

Opazil sem, kako se je oddahnil.

»Tedaj veste vse, gospod Stornish. Vesel sem, da je tako, zakaj sam bi se bil težko pripravil in vam povedal. Storil sem — prav pravite — blazno neumnost in s tem — na žalost — zakrivil Nedovo smrt.«

»Tega ni moči izpremeniti. A če naj odvrnem posledice te reči, vas moram prositi, da mi pred vsem popolnoma zaupate in ravnate v vseh rečeh strogo po mojih navodilih.«

»Storil bom vse, kar želite,« je odvrnil.

»Kdaj prileti prihodnja puščica?«

»Jutri.«

Njegov glas je bil zamolkel.

»Prav, pazili bomo.«

Ko sem zaužil obilen in izvrsten obed, sem poprosil svojo lepo gostiteljico, naj mi da uro dopusta, da mi John pripelje neke stvari, ki so bile ostale na »Palomi«.

V resnici sem hotel govoriti s commanderjem Smithom in prepustiti vse ostalo Dicku in Johnu. V Iridinem vozu sem odbrzel proti mestu.

Smith me je sprejel z velikim pričakovanjem in me obsul z vprašanji kakor radovedna stara ženica. Odgovarjal sem mu, kakor sem vedel in znal, a ker sem se moral podvizati, sem vprašal nazadnje brez ovinkov: »Vsekako hočete tihotapce prijeti, jeli da?«

»Seveda!«

»Dobro! Tedaj vzemite drevi dobro oborožen carinski čoln in neopazno patruljirajte ob obali Clauderiške rta, posebno pred malim zalivom na skrajnem severnem koncu parka; mislim, da boste kaj opazili. Do svidenja.«

»Oh, ostanite še! ...«

»Ne, utegnem, commander, storite, kakor sem vam rekel.«

Že sem bil zunaj. Mudilo se mi je v Clauderiški grad. Moral sem Kamila še nekaj vprašati.

Bil je z Violo in njeno nesrečno materjo v parku. Stara gospa mi je z nemo hvaležnosto podala roko, ki sem jo spoštljivo poljubil.

»Hvala vam!«

Cene malim oglasom:

Ženitve, dopisovanja, naznanila ter oglasi trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za šifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglasi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za šifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pristojbine je vposlati obenem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842. — Telefon številka 2492, 3492

Mali oglasi

Za odgovor 2 Din v znamkah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah „Jutra" v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Službo dobi

Sobarico
dobro izurjeno sprejmem takoj pod dobrimi pogoji in primerni plači. — Ponudbe na naslov: Gjuro Fröhlich, Zagreb, Draškovićeva ulica štev. 15/IV. 58891-1

Kovaškega pomočnika
samca, s podkovsko šolo, vajenega vsakršnega dela, kakor tudi izdelave poljskega orodja, sprejme takoj Jozefina Zupanc, Rajhenburg. Priložiti je spričevala in navesti zahteve plače. 58893-1

Službo v trgovini
dobi mlajša gospodična, vajena nekoliko šivanja in ročnih del, ako položi Din 10—15.000 kavcije. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod šifro »Stalna služba«. 58781-1

Knjigovodjo
veščega nemškega jezika v korespondenci in občevanju z oblastmi, verziranega sprejmem takoj za lesno stroko. Pismene ponudbe s spričevali in sliko na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »P. N. 50«. 58718-1

Službe išče

Samostojna uradnica
z daljšo prakso, prosi nameščenje. Nastop mogoč z novim letom. Ponudbe pod šifro »Perfektna nemščina« na oglasni oddelek »Jutra« 58527-2

Službo gospodinje
iščem pri starejši osebi — gospodu ali gospe. Event. grem tudi za pomoč v kuhinjo ali kot sobarica. Nastopim lahko takoj ali z novim letom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Pridna, poštena in vestna«. 58847-2

Kateri trg. pomočnik
bi zamenjal z menoj svojo službo v trgu? Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Izpremememba zraka«. 58890-2

Prodajalka delikates
želi premeniti službo. Gre v vsak večji kraj dravske banovine. Stara 17 let, ima meščansko šolo s prav dobrim uspehom, ter govori slovensko, hrvaško in nemško. Cenjene dopise pod »Trajna služba« na oglasni oddelek »Jutra«. 58848-2

Mesarski pomočnik
in prekajevalec, z dobrimi spričevali, išče službo za takoj ali pozneje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 58587-2

Natakarica
z nekaj kavcije, želi službo v mestu ali na deželi. Gre tudi kot pomožna moč Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Marljiva in zanesljiva«. 58892-2

Potniki

Fiksum in provizijo
nudimo potnikom za obisk privatnih strank za Ljubljano in okolico ter vso dravsko banovino za manufakturno blago. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Fiksum in provizija«. 58668-5

Pohištvo

Kdor hoče
lepo božično darilo, naj si ogleda moderno jedilnico z orehovih korenin pri D. Lancoš, mizarstvo, Wolfova 12. 58823-12

V najem

Prometno gostilno
na deželi oddam takoj v najem. Za odgovor priložite znamko. Dopise na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Lep Božič«. 58595-17

Oblačila

Plašče za zdravnike
laborante, brivce itd., jopiče za natakarje, peke, mesarje, kuharje in sorodne obrti, izdeluje po meri najboljše C. I. Hamann v Ljubljani, Mestni trg št. 8 58667-13

Prodam

Stenska ura
(pendel) z medenimi uteži poceni naprodaj na Zaloški cesti 36, Moste pri Ljubljani. 58715-6

Čebulo
domačo, svežo, po 3.50, in
sveža jajca
po 1.15 razpošilja Josip Lah, Osluševci pri Ptuju. 58886-6

Vinske sode
bramne, hrastove, dobro ohranjene, od 20—50 hl vsebine, ca 12 komadov ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 58013-6

Puhasto perje
čisto, čohano, kg po 48 Din, druga vrsta kg po 38 Din, čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 Din razpošilja po poštnem povzetju L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. 22-6

Märklin
3 škatlje za polovično ceno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 58867-6

Kožuh
še dobro ohranjen, in 3 rabljene postelje prodam. Medvedova 24/II. 58829-6

Lokali

Lokal s sobo
odda Rojina, Kolodvorska ulica 8. 58825-19

Garažo
ob Kongresnem trgu — vozaču-gospodu takoj oddam. Poizve se v trgovini Toni Jager, vogal Dvornega in Kongresnega trga. 58818-19

Avto, moto

Avto »Opel«
dvosedežen, zaprt, v najboljšem stanju za 15.000 Din proda Dr. Jerina, Laško. 58684-10

Posest

Hišo z vrtom
z gostilno, trgovino, ali stanovanjsko kupim v Ljubljani ali Celju, oziroma tudi okolici, ali na deželi. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »782« 58782-20

Stanovanja išče

Stanovanje
2 sob, ali večje sobe, kabineta, predsobe, kuhinje in pritiklin, iščem. V poštev prihaja le Bežigrad ali neposredna okolica. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trije člani«. 58783-21/a

Pouk

ČAMERNIKOVA šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-Auto) telefon 2236. Prva oblastveno koncesijonirana. Prospekt 15 zastonj — pišite ponj! 251

Obrt

Slike za legitimacije
dobiš v 10 minutah pri foto Joško Šmuc, Marijin trg 8 vogal Wolfove ulice št. 1. 304-30

Izgubljeno

100 Din je izgubila
revna ženska od trgovine Krišper do Cerkvene ul. št. 5. Ker je to edin njen denar, s katerim se mora preživljati še cel mesec, prosi poštenega najditelja, da ga odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 58859-28

Sobo odda

Sobico
lično opremljeno in strogo separirano takoj oddam v centru mesta. Poizve se v gostilni »Grajska klet« — Mestni trg št. 13. 58298-23

Sobe išče

2 gospodični
iščeta s 1. januarjem v centru mesta sobo s souporabo klavirja. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Učiteljiščnici«. 58831-23/a

Kapital

»KARTOTEKA«
Ljubljana
Šelenburgova ul. 6/I
Telefon 33-38. 297/7

Stroji

Stroji!
Zaradi preureditve obrata prodam stroje, popolnoma uporabne in brezhibne, po najnižji ceni — in sicer: 8-40 po 650 Din, 8-50 po 1300 Din, 8-60 po 1500 Din. Izvolite si osebno ogledati, gotovo boste našli stroj, ki bo za Vašo porabo tako za izdelovanje nogavic kakor vseh drugih pletenih predmetov. Pišite na naslov: Kati Vajt, Celje. 305-29

6 šivalnih strojev
Pfaff 101, malo rabljenih, z dynamo in števcem ugodno prodam. Ponudbe pod šifro »Maribor 101« na ogl. oddelek »Jutra« v Ljubljani. 58889-29

Pisalni stroj
v dobrem stanju, zaradi opustitve pisarne prodam za 1500 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 58652-29

Kupujte le najboljše domače
čevlje
znamke
Jara
Tovarna TRŽIČ
Prodajalna
Ljubljana
Sv. Petra cesta 20

Najnovejša služinska patetna železna zelo praktična složljiva postelja s tapeciranim madracom — praktična za vsaku hižu, hotele, za putujuće osobe in noćne službe. Stane Din 390.— Razpošiljam poštom in železnicom po povzetju.

Po tem imam čisto čohano perje kg po Din 48.— čisto belo gosje kg po Din 130.— in čisti puh kg po Din 250.—
L. BROZOVIČ, ZAGREB Ilica 82. III.

Telefon 2059
Premog
suha drva
Pogačnik, Bohoričeva št. 5

Kam pa, kam?

Novo! Novo!
Dalmatinski seljački podrum na Sv. Petra nasipu št. 43 je otvorjen. Vino po konkurenčnih cenah: črno 8 Din, rdeče 8 Din, belo 10 Din, rakija 35 Din in kvasina 5 Din. Priporoča se dalmatinski seljak

Informacije

Preklic
Podpisana Golouh Angela, rudarjeva žena in posestnica v Slivnem pri Laškem obžalujem, da sem žalila z izmišljenimi obdolžitvami gdč. Ido Pavlič, pletiljo v Rečici št. 138 pri Laškem. Izjavljam, da je vse to kar sem o njej govorila neresnično ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od obtožbe. Rečica-Laško, dne 16. decembra 1931. — Golouh Angela l. r. 58888-31

Razno

krepi in zdravi
ŽELODEC
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

L. MIKUŠ
Mestni trg 15
Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1931?

PETROLEJ Ia
dvakrat rafiniran na sodčke po kg Din **6'30**
BENZIN lahek tranzito kg **6'70**
V sodih kupca 10 para ceneje.
IVAN PENIĆ D. D.
ZAGREB 14300

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti nad vse ljubljene mame, stare mame, tete, gospe

Cecilije Ambrožič

lastnice svetovno znane čebelarske in lesne trgovine

izrekamo tem potom našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, gg. župniku Pečariču, dr. Arnejcu, ekonomu Markežu, pevskemu društvu »Triglav« za ginljive žalostinke, požarni brambi Mojstrana in Dovje, mnogoštevilnim društvom, vsem zastopnikom, kakor tudi vsem znancem in prijateljem, ki so spremili pokojnico v tako častnem številu na njeni zadnji poti in okrasili z najlepšim cvetjem njen grob. 15551

Vsem najlepša hvala in Bog plačaj!

Žalujoči ostali.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

63

Zveri v koči so med tem lakomno pretikale njeno čudno vsebino. Kerčak se je zadovoljil, videč, da sta lord in lady Greystokeova mrtva, in se ni več dotaknil njunih teles. Ustavil se je pred puško, ki je visela na steni. Nazadnje jo je potegnil s klina in jo jel ogledovati.

2.

*»Ali mar nevesta mlada
s hrbtom čitala bi rada?
ženin sam ne misili na lepake,
res čudne so prikazni take!«*

Mladini za Božič

zanimive »Jutrove« povestice s številnimi slikami. — Dobi se jih v vseh knjigarnah in podružnicah »JUTRA« **po Din 12.** Po Pošti razpošilja **upravništvo „JUTRA"**

Sambo in Joko

Osel gospoda Kozamurnika

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.